

YENI YAZARLAR VƏ SƏNƏTÇİLƏR QURUMU

www.yysq.org

www.kitabxana.net

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

“Çağdaş Azərbaycan poeziyası”: 117 (16-2014)

Məcnun Gökçəli

Dərələyəz harayı

Poema, şeirlər, bayatılar

Bakı, YYSQ – 2014

2014

www.kitabxana.net

Milli Virtual-Elektron Kitabxananın təqdimatında

“Çağdaş Azərbaycancan poeziyası”. Elektron kitab N 117 (16-2014)

Bu elektron nəşr <http://www.kitabxana.net> - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın “Çağdaş Azərbaycancan poeziyası” Kulturoloji-bədii layihəsi çərçivəsində nəşrə hazırlanıb və yayılır.

Kulturoloji layihənin bu hissəsini maliyyələşdirən qurum:

YYSQ - <http://www.yysq.org>

Azərbaycan Yaziçılar Birliyi - <http://www.azyb.net>

Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Poetik toplu

YYSQ. Bakı - 2014

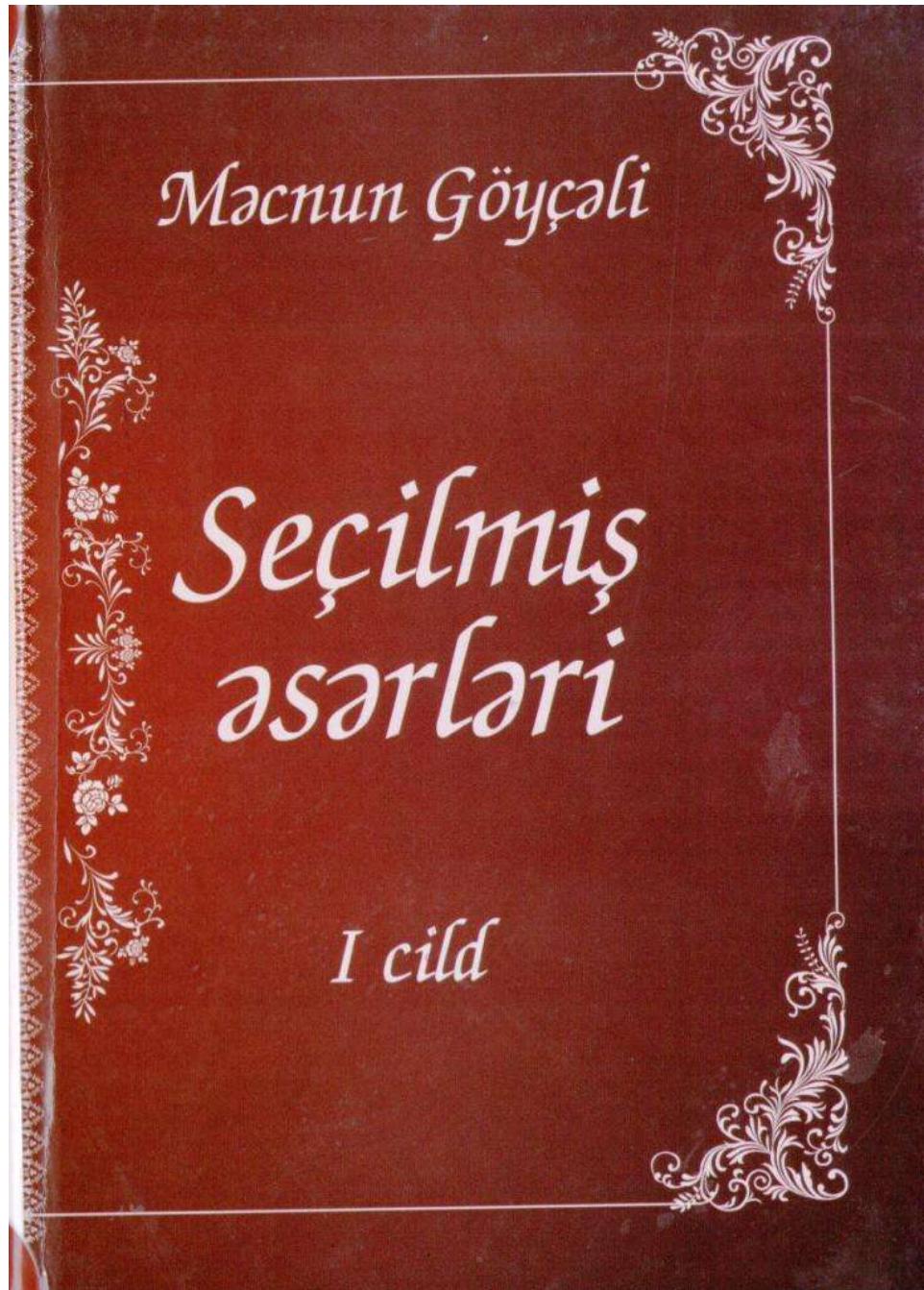
Kitab YYSQ tərəfindən e-nəşrə hazırlanıb.

YYSQ - Milli Virtual-Elektron Kitabxananın e-nəşri

Virtual redaktoru və e-nəşrə hazırlayıcı: Aydin Xan (Əbilov), yazar-kulturoloq

DİQQƏT

Müəlliflik hüququ Azərbaycan Respublikasının qanunvericiliyinə və əlaqədar beynəlxalq sənədlərə uyğun qorunur. Müəllifin razılığı olmadan kitabın bütöv halda, yaxud hər hansı bir hissəsinin nəşri, eləcə də elektron informasiya daşıyıcılarında, Internetdə yayımı yasaqdır. Bu qadağa kitabın elmi mənbə kimi istifadəsinə, araştırma və tədqiqatlar üçün ədəbiyyat kimi göstərilməsinə şamil olunmur.

DƏRƏLƏYƏZ HARAYI

poema

Dərələyəz mahalının sayılan-seçilən kişilərindən biri, sağlığında dədələşən əsl el ağsaqqalı, sabiq Qovuşuq kənd sakini mərhum Kazım Əsəndoğlunun unudulmaz xatirəsinə, onun cəsur oğulları – Paşa və ehtiyatda olan polkovniki Nizami Məmmədovlara ithaf olunur.

DƏRƏLƏYƏZ

Dərələyəz, elim-günüm,
Dağlarcadır yaşın sənin.
Dərd selində yasa batıb
Hər torpağın, daşın sənin.

Keçmişini varaqladım,
Ruhumda aləm ağladı.
Misralar gözümü sıxdı,
Əlimdə qələm ağladı.

Ruhlar gəzir ocaq-ocaq,
Haqqın səsi batan yerdə!
Aşıq Qulu mükəddərdi
Aşıq Əsəd yatan yerdə!

Aşıq Cəlil məlul-məhzun,
Ruh elində qala bilmir.
«Qəhrəmanı» çalan ustad
«El köcdü»nü çala bilmir!

Dünya çatılmır ahına,
Yerin-göyüñ od içində.
Miskin-miskin qəribliyin
Səs salıb durna köçündə.

Süfrənin dadı yiğışıl,
Halallığın haram oldu.
Sən çəkəni el çəkənnən
Gör nə boyda yaram oldu.

Hanı dağlarının ünü?
Sürülərin neyə gəlmir.
Arpa çayı aşdı-daşdı,

Xançobanın niyə gəlmir?!

Yurd yarası dərin olur,
Bu möhnəti bölənmirəm.
Qürbət verən əzablayam,
Dərdim ölürlər, ölenmirəm!

Dərələyəz, elim-günüm,
Demə, səndə az olmuşam.
İlham pərim pərvazlanıb,
Payızında yaz olmuşam.

Bu gününə qanad sərib,
Keçmişindən doğan tarix.
Sinələrdə köz-köz olub,
Ümidləri boğan tarix.

Hani sönməz ocaqların?!
Yamacın, düzün ağladır.
Bulaqların elsiz qalıb,
Ağlayan gözün ağladır!

Zirvələrin qartal gözlü,
Çeşmələrin qız həyalı.
Kim qanatdı ürəyini?
Maralsız dağlar maralı.

Çox gəzmışəm obaları,
Dönən deyil üzüm səndən.
Seyrangahın bir tamaşa,
Heç doyarmı gözüm səndən.

Yaradan gözəl yaradıb,
Qüdrətin ləli səndədir.
Çöl-çəmənin min bir ətri,
Gülün göyçəyi səndədir.

Ulduzlu açıq göylərin,
Günəşli gündüzün gözəl.
Tamaşadır güneylərin,
Yal-yamacın, düzün gözəl.

«Muradtəpə», «Təzəklidağ»,
«Dəmirtəpə» Aya baxar.
«Ağrı dağ»dan qalxan bulud,
Bu yerlərdə şimşek çaxar.

Heyf o günlərdən, heyf!
Ömür çayım axmaz oldu.
Hey doluram için-için,
Görən gözüm baxmaz oldu.

Kimlər gəldi, kimlər getdi?
Bu möhtəşəm, qədim yurda.
Dədəm Qorqud soy soylamış,
Şahlar taxta çıxıb burda.

Bu yerlərdə zaman-zaman,
Kef üstünə qəm tələsib.
Yurda xain baxanları
Qəzəb vurub, nifrət kəsib.

Bütün mahala bəllidir,
Əlipənah qətiyyəti.
Firudun Cəlaloğlunun
Heykəlləşib əzəməti.

Kərbəlayı Nəcəfali,
Düşmənə yaşatdı yası.
Dərd üstünə qəm gətirdi
Hər vuruşu, hər davası.

Leş üstündə leşi donmuş,
Burda neçə baş kəsənin.
Hər könüldə heykəli var
Həm Əjdərin, həm Həsənin.

Zaman çəkmiş imtahana,
Qara papaq kişiləri.
Qalxan sinə, toxmaq yumruq,
Dəmirbarmaq kişiləri.

Ürəkləri tərpətdikcə,
Qopuzların kişi səsi.
Evlərə kilid vurardı
Boz atların kişnərtisi.

Oğuz xanın nəfəsi var
O dağların havasında.
Qartallara qanad vermiş
Hünər, qeyrət yuvasında.

Ağqoyunlu hökmədarı –
Uzun Həsən – xan oğlu xan.
Hökmü boyda bac almışdı
Bu mahaldan zaman-zaman.

Qara Yürük Osman bəyin
Hər çəhlimdə min izi var.
Tac ucaldan xanlıqlarda
Nə tayı, nə əvəzi var.

Oğuzların Süngür xanı,
Əzmi ümman, eşqi dəniz.
Ona xeyir-dua vermiş
Sonuncu Peyğəmbərimiz.

Yetmiş il padşahlıq etdi,
Şər qonmadı inancına.
Kafirlərə baş əydirdi
Mücadilə qılıncına.

¹ «Alagöz» yaylaqlarında
İyirmi il dövran sürdü.
Arpa çayın sahilində
Behişt buldu, cənnət gördü.

Qıpcaq xanın bu torpaqda
Uğurlu keçmiş vardi.
Cah-cəlallı, şan-şöhrətli,
Nüfuzlu bir hökmdardı.

Qayalarda Şəkmür xanın
Topdağıtmaz nişanı var.
Bayrağına baş endirmiş
Neçə-neçə hökmdarlar.

Bayandırxan yer almışdı
Səxavətdə el-obada.
Nurlu göylər ləl düzərdi
Həşəmətli, məgrur ada.

Şeyx Həsən İlkaninin
Qılıncında donardı qan.
Mahallar pasibaniydi
Arpa xan Əmir Şeyx Çoban.

Ağbuluda qonan zəfər
Ərşə çəkdi Canı bəyi.
Döyüslərdə qalxan oldu
Hər arzusu, hər diləyi.

¹ Oğuzlar Goyçə gölü ilə Arpa çayı arasındaki dağları «Alagöz dağları» adlandırırlar.

Bu yerlərdə at oynatmış
Xışamilər, Sasanilər.
Tərəqqidən tənəzzülə
Boyun əymış Elxanilər...

Hər zərrənin tarixini
Ölməz sənələr danışır.
Baba qayalar dil açır,
Bulaq nənələr danışır.

* * *

Oğuz nişanəli «Dəmirov piri»;
Dördüncü yüzillik tarixdir ona.
Hər daşı, torpağı dil açıb burda,
Deyəcəyi söz var Türk dünyasına.

«Dədəli körpüsü», canlı bir əsər, -
On üçüncü əsr daş qoymuş bura.
«Alagöz» dağları şenlənsin – deyə
Açıb qollarını bir vaxt şahlara.

Bir daş kitabıdır «Sal-sal» qalası,
Kürsülər bayatı, naxışlar dastan.
Doqquzuncu əsrə bayraq qaldırmış
Burda qılinc çalıb, oxunu atan.

Səlimin gədiyi – can addamacı,
Burda Şah Abbası yada salmışam.
O daş kirəmitli karvansaradan
Şərur ellərinə qanad almışam.

Qabaklı, Həsənkənd, Soylan körpüsü...
Oğuzdan-Oğuz'a bir yadigardı.
Erməni «xaç»ından bezən daşlarda
Sultan Səlimlərin nəfəsivardı.

Tarix nələr deyir «Ərgəz piri»ndən,
Hər daşın üstündə bir zaman yatır.
Haqqın, ədalətin çökdüyü yerdə,
Allahın özü də pərişan yatır!...

Mahal yaraşıqlı Ələyəz kəndi,
Çovğunlar, tufanlar çox əsib burda.
Osman Yavuz kimi qan içənlərin
Təriqət qılıncı baş kəsib burda!...

Qədim Dərələyəz, mehriban diyar,
Bəxtə gül dərməyib çağların sənin.
İgid oğulların batdıqca qana,
Bayati çağırıb dağların sənin!

Qol-qola can verdi gəlinlər, qızlar,
Oğullar doğrandı, ocaqlar söndü.
Erməni xaçına baş əydi dünya,
Tarixin mehvəri döndü, nə döndü.

Kinli, ədavətli, xudpəsənd yağı,
Təkəbbür atını çapdı dördyana.
Min yalan qondarıb fitnə-fəsaddan,
«Əzabkeş» səsini yaydı cahana.

Bu yerdən başlanıb həyatın yası;
Arxasız qalanda insan neyləsin?!

Qılıncı yaş damar, qalxanı ağı
Hönkürən nalənin, ağlayan səsin!

Ölüm dən diksindi dağlar, dərələr,
Leş oldu «sovqatı» bərənin-bəndin.
Ocağı qaraldı, çıraqı söndü,
Qapısı bağlandı yüz iki kəndin.

* * *

On səkkizinci il, müdhiş bir tarix,
Zaman qılıncını siyirdi qından.
Günahsız qanları udduqca torpaq,
Allah da gen durdu Allahlığından!

Hors kəndi od tutub bayram qabağı,
Daşnaklar qırğına hazır, müntəzir.
Gözləri ovulmuş dördyüz nəfərin
Naləsi hələ də dağlarda gəzir!

Anadan,
Ana – sabah, ana – dan.
Burda bir körpə gördüm,
Qan əmirdi anadan!

Daşaltı, Gendərə, Ağca kəndləri
Nijde qəzəbiylə ev-ev söküldü.
Nişanlı qızların ayaqlarına
Yanmış ocaqların közü büküldü!

Libas seçirəm oğlan,
Oddan keçirəm, oğlan.
Gəl, yaxamı düymələ,
Gəlin köçürəm, oğlan!

Qırğın ara vermir, qan çıxıb dizə;
Yağılar Quşcuda ocaq çatdilar.
Kənddən qaçanları at quyruğunda
Sürüb, can üstə oda atdilar.

Bu zülmə zülüm ağlar,
Döngələr, dönüm ağlar.
Balam közümdə yandı,
Közündə külüm ağlar!

Leyli köçən kəndi alışib yanır,
Ümidə qalanlar qılincdan keçdi.
Qundaqda qışqıran məsum körpənin
Dro boğazlayıb, qanını içdi!

Dağa gəl,
Aranı gəz, dağa gəl.
Dağlar viran qalıbdı,
Sinəmdəki dağa gəl!

Qılınclı dardadı, talanır vari,
Sürülər mələşir, atlar kişnəşir.
Zülmün əndişəsi qalxıb göylərə,
Buludlar ağlayır, torpaq ürpəşir.

Gözlüyüür,
Dərd dərdimi gözlüyüür.
Yağı, qıyma balama,
Balam bala gözlüyüür!

Göylərə yalvarır Ağıllı kəndi,
Yapon hər vəhşətə əl qoydu burda.
Yarılıb sinələri ürək oynatdı,
Qol kəsdi, diş çəkdi, baş soydu burda!

Göz yaşı,
Göz itirər göz yaşı.
Qardaş-bacım qırıldı,
Bir mənəm, bir göz yaşı!

Göy Abbas, Qayalı, Arinc, Axta kənd...
Çapır dodaqları Nijdenin səsi.
Kimsəsiz dağların bənizi qaçıb,
Bir ölüm gözləyir burda hər kəsi.

Toxundu,
Ahım ərşə toxundu.
Nə məzarım qazıldı,
Nə «Ya Sin»im oxundu!

Dronun dəstəsi qan içindədi,
Qız-gəlin başından taxt düzəldirib!
Gözel oğulların, göyçək qızların
Qaşından, gözündən tac bəzətdirib!

Dərdini alammıram,
Oduna qalammıram.
Bala, dilim kəsilib,
Laylanı çalammıram!

Axura, Abana, Həvic kəndləri,
Qəzəb tonqalında alışib, yanır.
Əlləri göylərdə Allah gəzənlər
Kinə, küdurətə qarışib yanır.

Hanı illacım, Allah?!
Yoxdu əlacım, Allah!
Qırıldı qardaşlarım,
Qalmadı bacım, Allah!

Ağkilsə, Qurd Əmir, Kabud dardadı...
Kəndlərdə daş üstə daş qoymadılar.
Nizəyə sancıldı sütül körpələr,
Çiyinlər üstündə baş qoymadılar!

Ömrüm qəm qalasıdı,
Canımla qalasıdı.
Burda bitən lalə yox,
Anamın balasıdı!

Kəndlərdə köz-közdü mahalın yası,
Bir çovğun dolaşır yaz nəfəsində.
Seçmə bir gözəlin ölümdən qabaq
Üşüdür namusu xaç sinəsində!

Halımı bilən oğlan,
Yaramı silən oğlan.
Vayın mübarək olsun,
Ölümü gülən oğlan!

Əmağu dərəsi, müdhiş bir səhnə...
Dro qılincıyla tarix yazdırır.
Öləni qalandan gizlətmək üçün
Burda altı gündü xəndək qazdırır.

Əzizim, naçar məni,
Dərd görsə qaçar məni.
Fələk elə bağlayıb,
Açanmaz açar məni!

Tüstüsü çıxmadı ölü kəndlərin,
Ocaqlar qaraldı, çıraqlar söndü.
Bir nəsil yüz yerdən haray qopardı,
Həyat zəhrimara döndü, nə döndü!

Döndər günaha məni,
Yad etmə daha məni.
Bir ahına baş qoydum,
Çəkdin min aha məni!

...Kəndlərdən güzəri düşən bir atlı
Pərişan-pərişan keçmiş yolları.
Atına verməyə su tapanmamış,
Meyidlə dolmuş su quyuları!

Qara çıxdı,
Ağ aldım, qara çıxdı.
Telimi ələm yudu,
Diləyim qara çıxdı!

* * *

Süqut qan tutmadı mahal teşinə,
Oğullar daqlara qan verdi burda!
Hər daşnak leşinə min nifrət qondu,
Cəllallar, imranlar can verdi burda!

Qana-qan hayqırır Məşədi Məmməd,
Qasım Əhməd oğlu bir dağ qartalı .
Şapırın dəstəsi kəsib yolları,
Qılıncdan oxunur hali, əhvalı!

Məmmədhəsən oğlu İldırıma bax, -
Üç yol sindirsa da güllə əlini,
Naxçıvan tərəfə keçməkdən ötrü,
Qanıyla qorudu qızı, gəlini!

Qangöz İsmixanın belindən gələn –
Dilbər, Bənəkxanım, Zəriş, Şahnisə.
Çul kəndi uğrunda döyüşə qalxıb,
İsmət yaşıatdlar baş kəsə-kəsə!

Tarixdə yeri var Aşıq Həşenin¹,
Qeyrət ucaltmışdı Ağrıdağına.
O, Nuru Paşadan medal alırkən,
Əzəmət sancıldı Türk bayrağına!

Fəqət hər ümidi bir çıraq söndü,
Xeyli yandan ötdü imdad karvani.
Zaman gərdişinə yaxıb da keçdi
Allahın altında tökülen qanı!

¹ Aşıq Həşen hərbi xidmətlərinə görə Nuru Paşa tərəfindən «Qəhrəman türk əsgəri» medalı ilə təltif edilmişdir.

Yurd yerində,
Ömür sür yurd yerində.
Allah Allahlıq etməz,
Qalmasa yurd yerində!

* * *

Ölüm bürüsə də 74 kəndi,
Qana-qan hayqırır hər məzar, hər gor.
Şəhidlər qanından addamac alıb,
Biçir gavurları «Qırmızı tabor»!¹

Dönüb dağ kəlinə Abbasqulu Bəy!
Gözləri qan damır sönmüş diyarın.
İsgəndər², Fərəməz³ kəsib yolları,
Susmur mauzeri İsfəndiyarın.⁴

Bir vulkan püskürür «Kaha» dağında,
Qayalar qan geyib, torpaq qan əmir.
Döyüşü Süleyman, Əli, İbrahim...
Burda qan itirib, can əsirgəmir.

Böyük ürəyi var Xırda Əlinin,
Kərəmi, Rəhimi kim unudar, kim?
Hani məndə qüdrət, fırçadan öncə,
Sözlə ölməzliyin şəklini çəkim.

Gör kimlərin ruhu dolaşır burda,
Kimlərin dünyası vay oldu getdi.
Böyük bir mahalın eli-eləti
Neçə sinələrdə çay oldu getdi!

Xaça güzgü tutdu Çar Rusiyası,
ABŞ, İngiltərə, Fransa öndə.
Toplar, pulemyotlar nəmər tək gəldi;
Dünya oyuncaqmış daşnak əlində...

¹ Abbasqulu Bəy Şadlinskinin yaratmış olduğu hərbi birləşmənin adı

²⁻⁴ Abbasqulu Bəy Şadlinskinin oğulları

* * *

On səkkizinci il süzüldü qandan,
Dünya başdan-başa qürbət göründü...
Zillət qamçısıyla can aparanlar,
Vətən sevgisinə mahala döndü.

Yenə də astarı üzünə çıxıb,
Yeni hiylələrin, köhnə fəndlərin.
Bir çıraq tutanı gəlib çıxmadı
Tüstüsü başından çıxan kəndlərin!

Evləri dolaşır aclıq, səfalət,
Yüz ümid boylanır bir ovuc una.
Nənələr cəhrədə qəm əyirdikcə
Babalar hırsını çırpır qəlyana.

Farmaşı tək qoydu qədim xalçalar,
Qız-gəlin sonuncu üzüyü satdı.
Erməni kəndində bişən çörəyin
Qoxusu çörəksiz evi ağlatdı!

Daşnak üzü varmış bolşeviklərin,
Türkün harayına hoy deyənmi var?
Erməni evindən bazara çıxdı
Sorğusuz-sualsız gələn yardımçılar.

Solur baxışlarda açılan sabah,
Bir dəstə unnuca həyatdı burda.
Əziz qonağına erkək kəsənin
Hikkəsi qəlbini qanatdı burda!

Dağlara səs saldı ümid yolları,
Şərur ellərindən yardım gəlirdi.
Toxumluq taxılın səsi-sədası
Xəyal zəmisində sünbüllənirdi.

* * *

...Məktəblər açıldı, kurslar yarandı,
Nəsillər ciyində dəyişdi nələr.
Çoban heybəsiylə kənddən gedənlər
Alim çantasıyla yurda döndülər.

Qondu baxışlara haqqın nəzəri,
Qisas qiyamətdən bac aldı burda!
Türkün hünərini dadan erməni
Bir qarın çörəyə ot çaldı burda!

Erməni xisləti, erməni soyu
Mikoyan teştində nələr yoğurdu.
Bizim oğulların belindən gələn
Kaksırdan, Silvadan «hay» doğulurdu!

Xoş günlər baş qoydu ömrün yazına,
Həyat başdan-başa təzə göründü.
Maralsız dağların maralı dağlar
Zirvə oğullara məzə göründü.

Toy-toya yaraşıq, nişan-nişana,
Hər beşik başında bir ana xoşbəxt.
Bütün xoşbəxtlərin xoşbəxti mahal,
Qol açdı dünyaya, cahana xoşbəxt.

Alagöz yaylaqlar naxır-naxırdı,
Sürülər yal boyu misra düzümü.
Neyin dodağıyla ötən gecələr
Ümid çıraqydı, həyat çözümü.

Xama küpələri, qaymaq teştləri,
Motallar yan-yana gözə gələrdi.
Zinqirov çaldıqca süd maşınları
Bayatı nənələr sözə gələrdi.

O dağlarda qaldı düzlük, halalliq,
Məğrurluq bu yerdə bar gətirərdi.
Qızlar ər evinə cehizdən qabaq
Namus boxçasında ar gətirərdi...

* * *

Ötüsdü fəsillər, keçdi sənələr,
Zülmü caynağında otuz yeddinin!
Böhtan məngənəsi sıxdı kəndləri,
Söndü mərhəməti Allahın, dinin!

Erməni fitvası, daşnak kələyi;
Cığır həmən cığır, yol həmən yoldu.
Daşnak bayrağını ucaltmaq üçün
Neçə zavallımız qurbanlıq oldu.

Gecələr ağladı çəkmə səsinə,
Qırğından öc oldu bu müdhiş xata.
Evdə baxışlarda sindi, tükəndi,
Pantürkist adıyla suçlanan ata!

Oğuz ərənləri nişangah oldu,
Mahala od qoyub, kül ələdilər.
Naxırçı Kərimi «Quran» əlində
«Xalq düşməni» təki güllələdilər.

Rəhmə gələnmi var? İnsaf qan əmir,
Çatıb ocaqlara ana dərdini!
Hanı söz anlayıb, mətləb duyanı?
Bu zalim dünyada qana dərdini!

Hava mərgimişdi, ruzigar acı,
Hələ göy üzünə köz salmamış dan.
Bu qərib axşamda bir el balası
Dağları səsinə qoşub bayaqdan:

Arpa çayı aşdı-daşdı,
Sel Saranı aldı qaçdı.
Ala gözlü, qələmqaşlı –
Apardı sellər Saranı,
Bir alagözlü balanı!...

KAZIM ƏSƏDOĞLU

Oğuz diyarında köklü bir çinar,
Kişilər içində bir kişi vardı.
Zəka işığında həyat nurlanar,
İman kölgəsinə el sığınardı!

Qovuşuq adlanan doğma kəndində,
Qərinə aşırıdı, il yola saldı.
Yaddan bac ummadı bu məğrur Dədə,
Halal mükafatı kəndində aldı.

Ömür yollarında qeyrət bitirər,
Elin çirağında alışardı o.
Hamının qəlbini bahar gətirər,
Hamının dilində danışardı o!

Gün kimi yayıldı ötən zamanda,
Sellər çağladıqca məğrur səsində.
Zülmətin qoynunda kənd uyuyanda
İşığa dönərdi pəncərəsində!

İmdad körpüsüdür ovcunun içi,
Sağ əli əl tutdu solu bilmədən.
Zirvədən düşdükcə ömür kərpici
Sözü yeriyərdi özü gəlmədən.

Əsmədi dalınca qara nəfəsin,
Ömrünü, gününü torpağa əkdi.
Torpağın nazını çəkən hər kəsin,
Doğma ata kimi nazını çəkdi!

El-oba sancıldı müdhiş xəbərə,
Qocalar papiros eşib oturdu.
Berlindən havaya qalxan təyyarə
Mahalda gecələr şamları vurdu!

Yazıldı bəxtinə davalı illər,
Hərbi libas geydi yurdun yolları.
Dəryazdan yapışdı xınalı əllər,
Şinel geyindikcə kənd oğulları.

Çaxçaxa baş qoyub köhnə dəyirman,
Sünbüllər əsgərtək döyüşə getdi!
Barıt qoxusunda tincixdi zaman,
Çörəkli günlərin ömrü də bitdi!

Göyün şimşəkləri yerdə çaxardı
Qırpa döşəndikcə kənd uşaqları.
Bir sünbül düşəndə yüz göz baxardı,
Yüz əl uzanardı bir dənə sarı!!

Könüllər isitdi el sevə-sevə,
Güçündən bac aldı kənd camaatı.
Tüstüsü bacada boğulan evə
Ya özü gələrdi, ya da sovqatı!

Sınıq könüllərdə körpülər qurar,
Min dərdi bir qəlblə daşıyardı o!
Partiya deyənlə oturub-durar,
Vicdanın səsində yaşayardı o!

Açılan sabahla görərdin hər an,
Ümidə dönərdi əkin-biçində.
Uzaq düşmən ilə vuruşmaq asan,
Millət yaşadırdı düşmən içində!

Köksünün üstündə yuva bağladı
Dərdi ürəyinə ötürənlərə.
Oğullar böyüdü, qızlar saxladı
Odu kirpiyində götürənlərə!

Kəndi oyaq qoydu «qara kağız»lar,
Kədər başdan aşdı, qəm çıxdı dizə.
Göylərə əl açan gəlinlər, qızlar
Allahın yerini göstərdi ərzə!

Zaman həsrət qaldı yaz nəfəsinə,
Beşikli günlərin laylası bitdi.
Evlər kild vurdı kişi səsinə,
Qocalar qızların çiynində getdi!

Qovuşuq yol çəkdi ümid körpülü,
Qürbətdə yetmiş dörd məzar inlədi!
Dörd il dərilmədi çöllərin gülü,
Dörd il yeri-göyü ah silkələdi!

Səngər yaxasını ölümə açıb,
Vətəni qaldırdı ərən oğullar.
Döyüş bayrağını Berlinə sancıb,
Qoltuqağacıyla qayıtdı onlar!

* * *

Təzə nəfəs verdi bağçaya, bağa
Ucalar yanında ucalan kişi.
Ən ağır işlərlə keçdi qabağa,
Dörd ilin içində qocalan kişi!

Hərdən ürəyini titrətdi çovğun,
İçinə çəkilib, alışdı, yandı.
Qolsuz oğulları gördükcə solğun,
Özünü ən ağır yaralı sandı!

Evdə süfrəsindən kəsdi ürəklə,
Haqqın səsi bildi xalqın səsini.
Evlər ucaldırdı bir xoş diləklə,
Son dəfə bölmədi son tikəsini.

Tanıtdı ömrünün nicat bürcünü,
Onu dəyişmədi nə vaxt, nə vədə.
Yetim bir oğlanın toyluq xərcini
Cibindən ödədi möhtərəm Dədə!

Yalnız kədərini bölməzdi yarı,
Baxışlar doyardı əzəmətindən.
Gecəni yardımqa tale qatarı,
Dünya boylanardı mərhəmətindən!

Necə vurulmuşdu qəmdilli saza,
Ağır məclislərə ağır gələrdi.
«Orta Cəlili»ni aşiq çalanda
Cəlil gözlərində gilələnərdi!

Göyləri səslədi əzmi, ləngəri,
Qələbə üstündən çaldı qələbə.
Cəbhədən qucaqda gələn əsgəri
Çiyində apardı ali məktəbə!

Qəlbində boy atdı eli, elatı,
Dədə xalq gözündə zirvə göründü.
Bakıya uçduqca barı, baratı
Ürəyi telefon telinə döndü!

Məktəb bitirənlə məktəb bitirər,
Hər qələm tutanla qələm tutardı.
Yaxşidan tapdıqca, pisdən itirər,
Gülər baxışlarda dinclik tapardı.

Uzaqdan seyr edər Ağrı dağını,
Xəyalən Araza gileylənərdi.
Həsrət notlarıyla qəm varağıını
Təbrizə, Sulduza «pay» göndərərdi.

İllərin qanadında zaman şığıdı, getdi,
Hər günə bir baharla gəldi tək Əsəndoğlu.
Gözlərinin nurunu şam, çıraqtək əritdi,
Vüqarla, iftixarla dindi tək Əsəndoğlu!

Şöhrəti dalğa-dalğa, şərəfi qol-bubaqlı,
Bir kəndin övladından bütün mahal danişdı.
Uğur sərdi yollara, məramı çılçıraqlı,
Dövranın həm qışıyla, həm yazıyla yarışdı.

Katiblərin önündə dilləndi katib kimi,
İşi alnından öpdü, qeyrəti gözlərindən!
Yollar izinə çəkdi, heykəlləşdi görkəmi,
Qoruduqca ömrünü tərifçi sözlərindən.

Həyatın aynasına baxıb, dayandı öndə,
Dövran təntənəsiylə sanki təzə doğuldu.
Əzəldən varlığıyla könül verdiyi kəndə,
Kamal qələbəsiylə yeni briqadir oldu.

* * *

Nələri düşünürəm,
Gör nələr düşür yada.
Çox Dədələr gömülülmüş
Bu Dədəli dünyada.

Karvan karvanı çəkdi,
Dövran zamana hakim.
Dünya yarış meydanı,
Uduzan kim, udan kim?!

Qurğu əzəlki qurğu,
Yoxunda varı hədər.
İnsanı yeyənmi var
Dünyada ölüm qədər?!

Yoxuşa tələ qurdı
Dərəyə xof əkənlər.
Qarada ağa döndü
Qaraya ağ tikənlər.

Yaxşı yaxşı soraqlar,
Yaman yamana çəkdi.
Biri yurda tac oldu,
Biri yurd yeri əkdi!

Həyat-baca qaynadı,
Bəd əssə də küləklər.
Kəndi acliqdan aldı
Qızılıyelin inəklər!

Ağ sürünlər yan-yana,
Yayıldı örüş-örüş.
Zirvələri səslədi
Hər hünər, hər yüksəliş.

El köçəndə yaylağa
Dağların lala vaxtı.
Həyat nəgmələşərdi
Quşların bala vaxtı!

Xatırəmdə danışır
Saçımdakı sıgallar.
İndi nənədir mənə
Nənəm deyən nağıllar!

Yox, yox, bu nağıl deyil,
Odur haqqın zirvəsi.
Bir ömür təşnəsidi
Qeyrət mücəssəməsi.

Dünya gözündən baxır
Danışanda, güləndə.
Dağlar yerini tapır
O, yerinə gələndə.

* * *

Yenidən mahalın səbri daralıb,
Çörəkli süfrələr çörəksiz qalıb!
Hamı heyrət çəkir donmuş gərdişə,
Didir ümidləri qorxu, əndişə.
Qundaqlı körpələr gözyaşı əmir,
Qovrulmur əriştə, yoğrulmur xəmir.
İmdad daş geyinib, çözülmür əlac,
Adam var bir ovuc yarmiya möhtac.
Ürəkdə zülmətdi açılan sabah,
Bu bir əzabdımı, yoxsa ki, günah?!
Yoxa dəyib gəlir uzanan yollar,
Bərədən-bərəyə uçur oğullar.
Hər kolun dibindən neçə iz keçir,
Kimi tələ qurur, kimi düz keçir.
Tüsənglər aclığa atılır sanki,
Çöl-çəmən dəndlərə qatılır sanki.
Dağlar da gizlətmir dağ kəllərini,
Qan tutur göylərin üfüqlərini.
Göllər qan uçurur ölümə sarı,
Daşlara çırpılır yaşılbaşları.
Tilovlar dolaşır Arpa çayında,
İnsan dərdi varmış axan çayın da.
Gecədən asılan ümid çıraqı,
Çəkir ağuşuna qaşı, qabağı.
Təsəlli qazanı asıb ocaqlar,
Ana əllərində dondu uşaqlar.
Qübarlı nənələr huşu başında,
Yalvarır Allaha ahil yaşında.
Tarixlər qocaldan zirvə babalar,
Nə yaxşı dünyanın sizdə özü var.
Alim də sizsiniz, bəstəkar da siz,
Sizdən güc almışdı çağlayan dəniz!

Hər arzu, diləyə istək oldunuz,
Cörəksiz evlərə çörək oldunuz.

* * *

Xırman vədəsidir, sünbüllər gülür,
Hər yaz üfüqündə bir dan sökülür.
Bəhərli zəmilər, dərzlər yan-yana,
Bundan şirin nə var torpaq oğluna?!
Yenə iş coşdurub Əsəndoğlunu,
Hər addım zəfərə səsləyir onu.
Briqada bir daha zəfər qazanmış,
Hər tər damlaşının bəhrəsi varmış.
Öküzlər bir yanda, atlar bir yanda,
Gəmlər dilə gəlib köhnə xırmando.
Taxıl ələyən kim, tiğ sovuran kim,
Fondun taxılına baş sindiran kim.
Səsi başdan aşır kolxoz sədrinin:
- Ürəkdən tərpənin, cannan tərpənin. –
Fondun taxılını yubatmaq olmaz,
Arxada sürünmək bizə yaraşmaz. –
Bir sünbül itgiyə getməsin gərək,
Dünyadan böyüdü bu gün bir çörək!
Yerdən səslər qopur, düyünlü səslər,
Sanki yamşaq təki örtür bir anda
Gerçək səfaləti yalan həvəslər.
- Ay sədr, darıxma, bir səbrin olsun...
- Təki dava bitsin, dünya durulsun.
- Səfalət köçünü sürsün uzağa,
Kəndimiz qayıtsın bala, qaymağa –
Xoş növraqla ötsün ömrün hər anı,
Çörək götürməsin son imtahani.
Sədr: - Əsəndoğlu nə fikirdədir? –
Yəqin arxayındı, axı, öndədir. –
İşə can yandıran əsil kişisən,
Ürəksiz görmədin bircə işi sən.
Ruhu təzələnir Əsəndoğlunun,
Bir təklif dil açır qəlbində onun:
- Ay sədr, camaat yaman gündədir,

Ümid bir Allaha, bir də sənədir.
Azdan-çoxdan taxıl bölməsək inan,
Sağı qalmayacaq kolxozçularдан.
- Baxarıq, mənim də bağrim daş deyil,
Xalqı düşünməyən baş ki, baş deyil. –
Sədr məhmizləyib atını getdi,
Kənddən uzaqlarda o, gözdən itdi.
Burda gözlərindən kədər oxunan,
Məsum baxışları qəlbə toxunan,
Qaməti yaralı, duruşu cılız,
Ata həsrətiylə alışan bir qız,
Bağrının başında gözünün suyu,
Cürdəyi əlindən düşmür gün boyu.
Su verməkdə işi burda hər kəsə,
Çətin bu baladan bir kimse küsə.
Xeyli var ruhunu sixsa da hədə,
Cürdəyi buğdasız qaytarmır Dədə.
Bir gün də xəlvətə çəkib o qızı,
Bənövşə duruşlu o sərvinazı,
Deyir: - Bir sənəkdə gətir, gəl ki, su,
Buğda aparasan sənək dolusu.
Hər ovuc taxıla gəl, baxma belə,
Qalan istəyini Tanrıdan dilə.
İnan, çəkiləcək bu duman, bu çən,
Oyaqdı aləmi nizama çəkən.
Gün gələr, sənin də bəzənər baxtın,
Xoşbəxtlik qoynunda açılar taxtın,
Qızçıqaz az qala uçur göylərə,
Baş qoyub mehrli, şirin sözlərə...
Bir fikir tərpədir Əsədoğlunu,
Kəndin güzəranı çox sixir onu.
Düşünür: - Xırmanın axı sonu var,
Alır varımızı gavur dığalar.
Bu işi mən belə qoya bilmərəm,

Sonda günahımı yuya bilmərəm.
Yüz ölçüb, bir biçir, qətidir qərar.
Məğrur kişilikdə qəhrəmanlıq var.
Xeyli var üç uşaq əlində çaydan,
Ümidlə evlərə uçur xırmandan.
Hər ümid yoluna bir işiq gəlir,
Sanki baxışlara yaraşıq gəlir.
Dədə əlmi çəkər əl bölgüsündən,
Elə bil ruh alır ləl bölgüsündən.
Qoşa ovucları boşalır, dolur,
O bu əməliylə haqqə bənd olur.
Çəkmir ətəklərdən verən əlini,
Naümid buraxmaz qızı, gəlini.
Çoxunun taxılı qundaqda gəlir,
Sənəkdə, çaynikdə, bardaqda gəlir.
Aclığın qolları bağlı burda,
Çünki can qoymuşdu Dədə bu yurda.
Bu işi bir kimsə görməzdi qəti,
Yuxu göstərərdi haqq-ədaləti.
Bir deyil, beş deyil zəli gödənlər,
Bir ovuc taxila qurban gedənlər...
Çəkildi qara gün, açıldı hava,
Hərarət gətirdi hər soyuq yuva.
Qayıtdı novraqı daşın, torpağın,
Don vurmuş çıçayın, xəzan yarpağın.
Sürülər, naxırlar yayıldı döşə,
Yenə kol dibinə qondu bənövşə.
Dağlara biçildi gözəllik donu,
Bu da bir ağrının, acının sonu!...

İKİ DOST

Kazım Dədə hərdənbir
Dostugilə gələrdi.
Sevincə sevinc qatar,
Qəmi-qəmlə bölərdi.

Nələrdən söhbət açar,
Nələr düşərdi yada.

Dostu hey soruşardı:
- Nə var, nə yox dünyada?

Hər sünbüл dən tutardı,
Sanki qəlbində onun.
Könlündə bəndi vardı,
Gədikvəngin, Horusun...

Tükəzban nənə hərdən,
Can üzsə də əngəli.
Sini-sini çəkərdi,
Qovurmalı xəngəli.

Təndirdə dəmlənərdi,
Kəklikotunun çayı.
Varmı bənzəri onun?
Hanı ləzzətdə tayı?!

Dədə başqa Dədədi,
Ağlı, huşu bir dəniz.
Mahalına, elinə,
Doğma, mehriban, əziz.

Çox sevərdi həyatda,
Seviləni, sevəni.
Qardaş-bacı bilərdi,
Ona qardaş deyəni.

Varlığında, varında,
Tanrı ziyası vardı.
Haqla zirvəyə qalxar,
Xalqla pərvazlanardı.

İstəməzdi bir kəsin,
Ömründə yellər əssin.
Biri kürəyə qalxıb,
Biri ömürdən kəssin.

Allah ona yaxındı,
Tanrıdan gəlir səsi.
Könüllər ocağıdır,
İsti, qaynar nəfəsi.

Yaddaşı dərində elin, obanın,
Elsevər kişilər ellərdə gəzir.
Dostu İbrahimlə Kazım babanın
Dostluğunu hələ də dillərdə gəzir.

Ürəkdən tac atdı dostluq körpüsü,
Əcəl aman versə bir ölərdilər!
Ortaya çıxsayıdı ömür bölgüsü,
Vallah, ürəyi də tən bölərdilər.

Dostu tez küsərdi kişi sözündən,
Qəlyanı sönməzdə dodaqlarında.
Təbəssüm uçdumu nurlu üzündən,
Hiddət allanardı yanaqlarında.

Ədəblə, ərkanla yerini bilər,
Hikmət gül açardı hər kəlməsində.
Yasdan göylər təki tutulub gələr,
Könlü atlanardı toy vədəsində.

Adı bir nəzərlə duymazdın onu,
Sözünün üstündə ömür sürərdi.
Nikolay kibriti, alman sabunu
Ötən zamanlardan xəbər verərdi.

Dar gündə döngədə çəşib, qalana,
Sinəsi üstündən yol verərdi o!
Şirinlə acını böl desən ona,
Təkcə acıları götürərdi o!

Bir gün oğurlandı kişinin atı,
Qəzəb ürgəsini dörd nala çapdı.
Piyada dolanıb eli, elatı,
Axır ki, atını Şuşada tapdı.

Davalı illerdə sarsıldı heyhat,
Döyüşə uçurdu altı oğlunu.
Çəkib imtahana kişini həyat,
Üç «qara kağız»la sindirdi onu.

Onun da əlinin səxası vardı,
Nəfsi saxlamazdı varı dərində.
Hərdən qonum-qonşu növbə tutardı,
Taxıl quyusunun həndəvərində.

Mahal unudarmı Kazım babanı,
İbrahim kişinin ürək dostunu.
Yaxşı tanımışdı eli, obanı,
O, dost çağırmazdı çörək dostunu.

Şümşad boyu vardı, dolu bədəni,
Az adam tapardin o boy-buxunda.
Qarında görərdi boğaz güdəni,
Yaşadan kişiydi varı yoxunda.

Ağaklı çağrılan oğlandı sanki,
Süzür qanadlarda qartal keçmişİ.
Səkkiz yol həyatda doğuldu sanki,
Səkkiz övladında görünən kişi.

Tale şam-çıraqı Tükəzban nənə,
Qəzəb köhlənini yəhərləməzdidi.
Hər dərdi, məlali alıb ciyninə,
Qəhərsiz kişini qəhərləməzdidi!

İllər toxunduqca qələm qaşına,
Ömrünə çəkməzdi nənə yaşını.
Nəvə-nəticəni yığib başına,
Özü dəmləyərdi bayram aşını.

Bir əli xamada, bir əli yağda,
Nehrəsi havada layla çalardı.
Sallanıb gəzərdi bağçada, bağda –
Arzusu, diləyi çinar-çinardı...

«Boğmalı» evdamı, nəfəsi qaynar,
Köhnə kişilərə oxşarı vardı.
Burda mütəkkəyə baş qoyub dostlar,
Təndir kürsüsündə xosunlaşardı.

Fikri duman yüklü, bulud çətirli,
Dədənin qəribə xisləti vardi.
Bir anda kədərə, ümid sətirli
Ürək kitabında nöqtə qoyardı!

İki dost dostluqda zirvə yaratdı,
Qoşa döyündülər ürəklər təki.
Arzular, istəklər təzə tağ atdı,
Məğrur göründülər, şimşəklər təki.

Ömrün yoxuşunda, döngəliyində,
Hər doğan səhərdən söz alardılar.
Söyüd ağacının kölgəliyində
Gündə yarpaq boyda qocalardılar.

Buludlar çaxnaşır göylərdə lay-lay,
Yatıb, quş yarpaqlı çinarlar yatıb.
Heyrət içindədir yuvarlanan Ay,
Dan yeri gecənin başını qatıb.

Girib qılığına sonsuz arzular,
Dədə köklənibdi xoş xəyal üstə.
Qəlbində dil açıb sorğu-suallar,
Yüz cavab axtarır bir sual üstə.

Ulduz arzuları qonmadı daşa,
Bir sabah eşqinə zülmət əritdi.
İsti fikirlərlə durub baş-başa,
Masa arxasında yuxuya getdi.

Göylər ağ saçını darayıb, tökür,
Ləçəkli küləklər həsrət ünündü.
Ağaclar ürpəşib, boynunu bükür,
Ölü yarpaqların dəfn günüdü.

Uşaqlar yapışib oddan, ocaqdan,
Fikir nənələri cəhrəyə tikib.
Gümüşü layları sökür bayaqdan,
Günəş də üzünə sərinlik çəkib.

Çəhlim tapdağında sərsəm küçələr,
Döngələr başına qalıbdı sanki.
Teldə düyünlənib, susan sərçələr
Şişlərə çəkilmiş kababdı sanki.

Gözündə vurnuxur boz canavarlar,
Köpəklər zənciri gəmirir, qırır.
Gecədən vahimə güdən adamlar
Gələn qaraltıya tüsəng qaldırır.

Oxucum, axşamdan xeyli keçsə də,
Bir pəncərə boyda oyaqdır gecə.
Özünə çəkilib bayaqdan Dədə,
Dinməz kitabları dindirir necə.

Uşaqlar yuxuda, nə hənir, nə səs,
Tükəzban ana da xəyala dalıb.
Göydə ulduzlara qonsa da həvəs,
Gözləri Dədənin üzündə qalıb.

Xəyal uzaqlardan gətirir soraq,
Dəmir yaddaşıyla susub çarpayı.
Ona elə gəlir ocaqdan qabaq
Qəlbində isidir soyumuş çayı.

Mehriban, duyğulu Tükəzban ana,
Mahalda Dədənin Tanrı qisməti.
Tale bölgüsündə bol düşüb ona
Ana ləyaqəti, gəlin isməti.

Həyətə yayılar Günəşdən qabaq,
Evə hənir verər Ay işığında.
Xofdan gen dolanar, nifrətdən uzaq,
Həyatın nuru var qaş-qabağında.

Fərəh parçasından səadət biçib,
Gəlinlər gətirdi, qızlar köçürtdü.
Nağılla kötücə nazını çəkib,
Laylayla nəvələr üstünü örtdü...

Otaqlar yan-yana, işıqlı, təmiz,
Yanağı allanıb kömür peçinin.
Tablo pəncərədə kövrəlib dəniz,
Donub qanadları ağ göyərçinin.

Dədə xəyaldadı təbiət kimi,
İçində isinir sorğu-sualı.
Acılı, şirinli bir həyat kimi
Yoldan-yola keçir fikri, xəyalı...

İCLASDA

İclas beyin dəlir bayaqdan bəri,
Hamı tərif umur, tənqiddən qaçır.
Başında cəmləyib ötən günləri,
Dədə hər arzuya bir cığır açır.

Çoxunun dilində qanaddır sözü...
Haqqında kişilər az danışmadı.
Hər təzə fikirlə gülsə də üzü,
Deyilən təriflə o, barışmadı.

Zal sevinc bürünüb, alqış geyindi,
Ehtiram dindirdi Murad müəllimi.
O, nələr danışdı, o, nələr dedi
Dədəni çox sevən ziyalı kimi.

Sökür yaddaşından ötən çağları,
Söz haqdan gələndə zirvələnərmış.
Hünərdən tağ atsa taleyin barı
Qum da çiçəkləyib qönçələnərmış...

Cilovsuz at təki tənqid yer cirir,
Çoxu ağız burur tikanlı sözə.
Kimi məzəmməti öpüb qaldırır,
Kiminin töhməti tökülür üzə.

... Katib heyrət ilə üzünə baxdı,
Türk soyu qaldırdı ləngərində o!
Qürurla tərpəndi, vüqarla qalxdı,
Medalla oturdu öz yerində o!

İRƏVANDAN GƏLƏN QONAQ

Xeyli var gözəllik köçünü çəkir,
Ünlü obaların sönük vaxtı.
Dağlar barmağını düzlərə silkir,
Obanın, oymağın «dönük» vaxtı.

İçinə bükülüb göylərin səsi.
Torpağın qoynunda həsrətmi bitdi?
Köçəri quşların qurbət nəgməsi
Qərib durnalara qoşuldu getdi.

Xəstə çəmənləri tərpədir külək,
Məcnun söyüdlərin Leylisi köcdü.
Durna qatarını qaytarın görək,
Füzuli babanın qələmi düşdü.

Qartallar gözünə xəzan çəkilib,
Bir bahar eşqinə yatır dərələr.
Yal-yamac, çöl-çəmən tərini silib,
Saçını ağardır qaya dədələr.

Nağıl yuxuludur kəndlər, kəsəklər,
Ay da ulduzların başını qatır.
Dünən qaraltıya hürən köpəklər
Bu gün gələn qışa hürüşüb yatır.

Dekabrdı, hava məxşus,
Tel-tel ötür qıyczı külək.
Ağ göyərçin qanad açıb
Lələk yağır ləçək-ləçək.

... Bir dağ kimi durub Dədə,
Boy-buxunu bir yaraşıq.
Doğma ocaq, halal süfrə,
Meydan alıb cavan aşiq.

Təzə lavaş, isti kabab,
Dadı damır beçələrin.
Üzü gülür, könlü doyur
Bu həyətə gələnlərin.

Cavab dolğun, məna dərin,
Sual qonur sual üstə.
Həzin-həzin qəlbə yatır
Gah muğamat, gah şikəstə.

İrəvandan gələn qonaq
Məftun olub bu görüşə.
Heyran-heyran baxıb, susur
Bu hünərə, yüksəlişə.

Qəlbi dolu fitnə, kələk,
Xoflu-xoflu gümüldənir.
Çörək kəsib türk evində,
Türkiyədən gileylənir!

Türkçə bilir, yazır, pozur,
Sanki keçi gənəsidir.
Nazirlilikdən gəlib – deyir,
Kim olsa da ölüsidir!

İçin-için yana-yana,
Yada salır Van gölünü.
Sarıqamış deyə-deyə
Sınır səsi, sönür ünү.

Halal yurdda erməninin
Lovğalığı bağışlandı.
Namərdliyi, zalimliyi,
Alçaqlığı bağışlandı.

Dədə düşmən gözlərinə
Düşmən kimi baxmasa da.
Bulud təki tutulmuşdu,
Şimşek olub, çıxmasa da.

Qeyrətindən keçənləri
Saxlamadı ürəyində.
Süfrəsi də dilə gəldi,
Dili varmış çörəyin də.

- Kim olsan da qonağımsan,
Üz tutmusan ünvanıma.
Gör yadıma nələr saldın,
Nələr qondu xəyalıma:

- Yerin, göyün əzəməti
Türkiyənin bayraqıdır.
Vətən deyib, dolandığın
Qədim Oğuz torpağıdır.

Dildə əkib, bitirməyin
Nə İqdırı, nə də Vanı.
Axı, sizə biz vermişik
Paytaxt kimi İrəvani!

Zəngəzurda axan qanlar
Lalələrin ləçəyidir.
Göyçə boyda gözəlimiz
Bu dünyanın göyçəyidir.

Hardan oldu Gümrü sizin?!

«Haymı vardı Bəyazitdə?...»

Keşisiniz xaç axtarır
Quduz dəymış qotur itdə!

Çox baxmayın Ağrıdağa,
Tozu qalxıb, qarı basar.
Kiminkidir Mehri, Qafan,
Kimdən qalıb Vedibasar?!

Əzəlindən qaçıb sizdən
Bu dünyanın etibarı.
Taun kimi yayılmısız,
Millət kimi susun barı?...

Qonaq əfi ilan təki
Qıvrılsa da hikkə ilə.
Hiyləsini cilovlayıb,
Hövsələni aldı ələ.

İlan vuran yuxu tapar,
Qonaq dondu yatağında.
Sübhə kimi işiq yandı
Qıfillanmış otağında...

DEPORTASIYA

(İliyə yazılmış faciə)

«SSRİ Nazirlər Soveti M.C.Bağırovun və Q.Y.Harutyunovun adına göndərdiyi 4083 sayılı qərarının 1-ci və 11-ci bəndlərində deyilir: «1948-1950-ci illərdə Ermənistən SSR-dən yüz min kolxozçu azərbaycanlı ailəsi könüllü olaraq Azərbaycan SSR-in Kür-Araz zonasına (ovalığına) – on mini 1948-ci ildə, qırx mini 1949-cu ildə, əlli mini 1950-ci ildə köçürülsün».

«Ermənistən SSR Nazirlər Sovetinə icazə verilsin ki, azərbaycanlı əhalinin Kür-Araz ovalığına köçürülməsi ilə əlaqədar onların boşaltdığı evlərə, tikililərə xaricdən ermənistana gələn ermənilər yerləşdirilsin».

Həmin qərarın Azərbaycana göndərilən hissəsində isə deyilirdi ki, guya bu köçürülmənin əsas mahiyyəti ondan ibarətdir ki, Kür-Araz ovalığında torpaqlarıbecərmək, pambıqçılığı inkişaf etdirmək üçün Ermənistən ərazisində yaşayan azərbaycanlı kolxozçularının könüllü köçənlərini həmin ərazidə yerləşdirmək vacibdir.

Əslində bu köçürmənin əsas mahiyyəti həmin dövrdə geniş vüsət almış «kolxozçu və kolxozi» köçürülməsi deyil, bu «köçürmə» Azərbaycan xalqına qarşı ermənilərin zaman-zaman apardıqları soyqırımının tərkib hissəsi idi. Gözəl təbiətin qucağında, sərin bulaqların, çayların ətrafında, dağətəyi ərazilərdə yaşayan əhalini birdən-birə Kür-Araz ovalığına yeraltı qazmalara, ilanlar mələşən, heç bir şəraiti olmayan və xüsusilə iqlim şəraiti uyğun gəlməyən əraziyə köçürülməsi, əhalinin məişət uyğunsuzluğuna dözə bilməməsi ilə nəticələndi. «Könüllü» köçənlərdən hər beş nəfərdən ikisi və ya üçü acliq, yatalaq, qızdırma xəstəlikəlri nəticəsində həlak oldular.

Köçürmə ilə əlaqədar hər iki respublika rəhbərlərini insanların həyat tərzi deyil, onların imkan daxilində özləri ilə gətirdikləri şəxsi və ictimai təsərrüfatlara məxsus mal-qaranın sayı daha çox maraqlandırırdı. Ermənistən SSR-nin Köçürmə İdarəsinin vurduğu teleqramda bildirilirdi ki, 1949-cu il dekabrın 26-na qədər köçənlər özləri ilə bərabər 8138 baş iribuynuzlu mal-qara, 19237 xırdabuynuzlu davar, 312 at aparmışlar. Onlardan 5114 iribuynuzlu mal-qara, 14824 davar, 257 at kolxozi təsərrüfatının payına düşür. Azərbaycan Köçürmə İdarəsinin məlumatına görə, 1949-cu il dekabrın 1-nə qədər köçkünlər 5019 baş iribuynuzlu mal-qara, 9374 baş davar, 177 baş at gətirmişlər ki, onlardan da 1677 baş iribuynuzlu mal-qara, 4231 baş davar, 109 baş at ictimai təsərrüfatın payına düşür...

1949-1953-cü illərdə Dərələyəz mahalından (Əzizbəyov, Yegeqnadzor) rayonunun 19 kənd əhalisini öz doğma ata-baba yurdlarından zorla çıxarılib, Azərbaycanın Kür-Araz ovalığının 60-dan çox kəndində yerləşdirildilər. Vəqon karvanı tərpəndiyi stansiyadan çatacağı stansiyaya qədər 25-30 gün lazım olurdu. Köçkünlər vəqonlarında doğulan uşaqlara-qızlara Köçxanım, oğlanlara Köçəri adı verildilər.

Dərələyəz mahalından Kür-Araz, Muğan-Mil ərazisində çöllərə səpələnmiş soydaşlarımızın 70 faizdən çoxu aylarla kol-kosun altında yaşayırdı. 1949-cu ildə mahaldan uzaq düşən köçkünlərdən 138 nəfər uşaq, 70 nəfər qoca acliq-susuzluğa tab gətirə bilməyib, məşəqqətlə dünyalarını dəyişdilər. 18 nəfər ilançalmadan öldü. Köçkünlərin böyük əksəriyyəti evləri olmadıqdan dərinliyi iki metr olan yeraltı daxmalarda yaşamaq məcburiyyətində qalmışdılar». ¹

* * *

Çubuq qəlyanını doldurub dağlar,
Dərələr hönkürüb, içini çəkir!
Pəhləvan duruşlu qolsuz qayalar,
Elə bil dünyanın dərdini çəkir!

Döşənib yollara həftələr, aylar,
İllər çəkməyəni an çəkir indi.
Hər ağız dadında bir mərgimiş var,
Fərəh karvanını qan çəkir indi!

1 Mətn Kamil Dərələyəzlinin «Dərələyəz qan içində» kitabından götürülmüşdür

Nələrdən söz açır gələn təhlükə,
Yeni məşəqqətin vaxtı çatıbdı.
Nənələr yubanır ah çəkə-çəkə,
Elə bil təndir də yasa batıbdı.

Babalar dərdini yayıb göylərə,
Həsrət qaqqıldışır durna köcündə!
Qaragün qonubdu qara tellərə,
Ürəklər qan əmir möhnət içində.

Yarıb ənginliyi dağ qartalları,
Yenə hikkəsini yarpağa yazır.
Ələm qələmiylə göyqurşaqları
Mahalın ahını torpağa yazır.

Xoruz dimdiyində açılır səhər,
Sabahın gözündən sürülər yağır.
Bayatı isteyir qızıl inəklər,
Analar elə bil bayatı sağır.

Hamı qulu olub öz keçmişinin,
Ocaqlar qaralıb, köz ətəklənir.
Hər gün at belində uçan kişinin
Bu gün maşın-maşın köçü yüklenir.

Sınıb yerin-göyün qaşı, qabağı,
Könül köçmə deyir, ürək qal deyir!
Dil açıb hər yurdun daşı, torpağı,
Ocaq köçmə deyir, çörək qal deyir!

Dərd üstə yiğışib dostlar, tanışlar,
Ürəksiz danışır, könülsüz köçən!
Bir də bu dünyani çətin alqışlar
Yastı bulağından son dəfə içən!

Bir qoca danışır köz sinəsində:
- Ayrılıq qosunu üstümü alıb.
Qulağım torpağın ana səsində,
Gözlərim dağların üzündə qalıb!

Əlli il ev tikdim, yurd saldım burda,
Burda kirpiyimlə qor götürmişəm.
Bütün varlığımıla bağlanıb yurda,
Ölümlü günümə gor götürmişəm.

Ayrılmaq asanmı divardan, daşdan?
Quşlar da perikib axşamdan bəri.
İnsan hənirindən qaçır o başdan
Həyətdə köməşən ev pişikləri.

Bir qərib ney ötür kövrək səhərdə,
Uşaqlar məktəblə görüşdən qalıb.
Tövlədə təklənən qara kəhər də
İlxıdan ayrılib, örüşdən qalıb!

Bu zülmə, möhnətə dözəsen necə?!
Qulaqla görən var hər çıxan canı.
Zavallı köçkünün özündən öncə
Malı düşündürür Azərbaycanı!...

Göz yaşı oxunur ocaq külündə,
Hər qubar köçündən min həsrət qalır.
Dağlar şivən qurub Göyçə gölündə,
Elə bil zirvələr «El köçdü» çalır!

Vahimə tor qurub küncdə, bucaqda,
Boş qalan evləri küləklər açır.
Yurda qol dolayan oğul-uşaq da
Köç aparır – deyə dağlara qaçır.

Qeyrət gəmisini yelkənsiz qoyub,
Millətin əzmini göynətdi bu köç!
Ürəkli elləri ürəksiz qoyub,
Allahı yerindən tərpətdi bu köç!

Bir heyrət asılıb Ağrıdağından,
Qəzəb dalğalanır qaş-qabağından.
Uzanan yollara baxır, hey baxır,
Qarlı zirvəsində şimşəklər çaxır.
Sanki: durun – deyir köçən ellərə,
Sınmış baxışlara, susqun dillərə...
Şərura yol çəkir dünyanın yası,
Hani insanlığın mehri, vəfası?!
Dönüb baxanmı var öldüm deyənə,
Zaman qırmaclayıb, dövran döyənə.
İçinə çəkilib Sovet dövləti,
Yox bir mərhəməti, bir qətiyyəti.
Heyvandan fərqlənmir insanın köçü,
Fəqət gündəmdədir hər davar, keçi.
Burda qoyun-quzu çəkilir başa,
Nə hala yanın var, nə ömrə, yaşa.
Günəş kürəsində can verir uşaq,
De kimə lazımdı belə yaşamaq.
Daha nə su qalıb, nə də ki, çörək,
Ölümdən danışır sinədə ürək.
On gündür köçkünlər gözləyir qatar,
Bu halı kim görsə, yuxumu yatar?
Burda hər çöhrədən bir təlaş yağır,
Nəmlı sinələrdən bulaqlar axır.
...Gözyaşı yol alıb dərədən, düzdən,
Yeni köçlər qalxır Dərələyəzdən...

Xeyli var Şərurda bir müsibət var,
Məhbəs görüntülü dəmir vaqonlar,
Açılib-bağlanır gözyaşlarına,
Köz tutub dünyanın baxışlarına.

Qatar elə bil ki, torpağı didir,
Allahdan, bəndədən xəbərsiz gedir.
Qatıb təkərlərə zülmün səsini,

Yayır ətraflara od nəfəsini.

Tutqun göylər təki pərişan qoca,
Üz tutub danışır xəstəyə, aca:
- Enişli-yoxuşlu ömür-gün sürdüm,
Doxsan il yaşayıb, bu günü gördüm. –
Əzabla keçsək də uzun yolları,
Ağrını, acını unudun barı.
Hər mücrü gecənin bir səhəri var,
Bizim də qapını bağlayan açar.
Erməni hiyləsi aldatdı bizi,
Köhnə yara təki qanatdı bizi.
Elimiz, obamız, yurdumuz qaldı,
Düşmən ağızımızın dadını aldı.
Fəraq qapısında susmayaq gərək,
Bu köç hara gedir? Yaşayaq, görək.
Hər vaqon qapalı dəmir bir qəfəs;
Yaxır ümidi dərdə bülənd səs:
- Bir udum su verin, alışır sinəm! –
Qızdırma ağızında çırpınır Sənəm:
- «Otay bulağı»ndan su verin mənə,
«Ağbulaq», hardasan? Həsrətəm sənə.
Kuzəni doldurun «Sarı bulaq»dan,
Qız-gəlin üzünə açılanda dan.
«Çatımın» dərəsi, gəl, apar məni,
Vətən məzarım ol, ağladım səni!
Mənə o yerlərdən çiçək gətirin,
Ürəksiz qalmışam, ürək gətirin!
Nişan üzüyümə qara bağlayın,
Dolan buludlarla qoşa ağlayın!
Arzum çitərmədi qara daş təki,
Torpağa qarışar ürəyimdəki.
Bu qatar baş alıb hayana gedir?!

Dəmir cənazəsi ömrümü didir!
Saxlayın qatarı dayansın barı,
Qoymayın uzana ölüm yolları!
Sənəmə yaşı tökür halsiz bir ana,

Od təki közərib, hey yana-yana:
- Can bala, can bala, ölüm mənimdi,
Sənə can əridən didələrimdi.
Allah dərgahına əl açıb Sona,
Ümidlə yalvarır o, Yaradana:
- Allahım, rəhm eylə bircədir balam,
Qoyma Yaradanım, mən onsuz qalam.
Sənəmi bağrina bassa da Sona,
Ölüm son sözünü söyləyir ona!
Səs-səsə qarışib, ah-ahdan qopur,
Dərdin əlləriylə hamı saç yolur.
Dolub nənələrin qaşı-qabağı,
Yanır dodaqlarda bayatı, ağı:
- Yol gedim,
Yol aparmır, yol gedim?!
Bacım yox, qardaşım yox,
Kimin çıynində gedim?!

Üşüyər,
Can bədəndə üşüyər.
Yerli yırtar kəfəni,
Yersiz dildən üşüyər!

- Cəllada uyan qatar,
Naləmi udan qatar.
Balalarım can verir,
Nolar, bir dayan, qatar!

- Yada qaldı,
Yaddaşa, yada qaldı.
Ev tikdim, ocaq çatdım,
İstisi yada qaldı!

- Qatar məni,
Dərd-dərdə qatar məni.
Zalim hardan bilir ki,
Yandırır qatar məni!

- Qəm ilə qatdın məni,
Ahıma çatdın məni.

Quzu kimi mələdim,
İt kimi qapdın məni!

- Bu qatar yaman gedir,
Verməyib aman gedir.
Dövran viran qalıbdı,
Deyirlər, zaman gedir!

Ölümlü, itimli qatar düz gedir,
Allahdan, bəndədən xəbərsiz gedir...

* * *

Yevlax, qaynar sabah, Kürün sahili,
Adamdan can alır milçək, ditdili.
Hamının gözünə bir zülmət çökür,
Qoca da, cavan da gözyaşı tökür.
Burda nə bir ev var, nə də ki, daxma,
Mal, davar sayılır, insana baxma!
Hərə bir tərəfdə başını qatır,
Uşaqlar kol-kosun altında yatır.
Bir parça çörəyə göz dikib hamı,
Donur baxışlarda qurbət eyhamı.
Əsir düşərgəsi olmamış belə,
Nələr baş verəcək, gözləyək hələ.

Gün-gündən pis gəlir, aclıq, səfalət,
Nə bir həqiqət var, nə bir ədalət.
Söz verən sözünün altından qaçıır,
Hər dili, dodağı bir ləhzə açır.
Günvurma, qızdırma dərd qoyur cana,
Yalnız məzar qazır insan-insana.
Seyrəlir babalar, nənələr köçür,
Atalar çiynində nəvələr köçür.
Burda xoş ovqatla açılarımı dan?
Gör kimlər can verdi ilansancmadan?

Yeraltı daxmalar sanki məzardı,
Hər vücud göynəyi bir intizardı.
Cənnət bağçalardan, bağlardan gələn,
Sonali göllərdən, dağlardan gələn.
Elə bil baş qoyub, məzarda yatır,
Hökumət nə dinir, nə addım atır...

Neçə gün dolandı, həftələr keçdi,
Hərə öz yolunu zəhmətlə keçdi.
Tərdən toxum tutdu pay torpaqları,
Yandı birər-birər yurd çiraqları.

Hər gün kərpic kəsdi ev tikən əllər,
Bostan barı verdi codarlı çöllər.

Sürülər yayıldı çölə, çəmənə,
Tale çıraqları nur yaydı yenə.
Hər evə bol nemət, bol ruzi gəldi.
Qaş-qabaq açıldı, əhval düzəldi.
Fəqət, həsrət vardı cığırda, izdə,
Ruhlar ağlayırdı Dərələyəzdə!

* * *

Zaman əkən gülləri
Dərdi ömürdən illər.
Gah isitdi həyatda,
Gah üşüdən fəsillər.

Bu dünyanın əzabı
Ömür-günlə qoşadı.
Beşi qalıb, ölsə də
Beşi ölüb yaşadı!

Mənzilbaşı gözləmə
Fələk çapan kəhərdən!
Ya qəhərə mindirər,
Ya düşərsən yəhərdən!

Həyatın ləzzətini
Özündə axtar ancaq.
Əməlində doğulan
Dünyasında qalacaq!

Öz hökmü, öz dadı var
Hər qətrənin, hər anın.
Etibarından danış
Gəl, bu yalan dünyanın.

Daş-qasa könül verib,
Sanma torpağı hədər.
Söylə varmı həyatda

Torpaq yediyi qədər.

Məzar evin səslədi,
Əcəldən umma möhnət.
Can ki, səni demədi,
Nə cəhənnəm, nə cənnət!

* * *

... Dədə xəyal içində,
Fikir-fikirdən ağır.
Dünyada ağır nədir
Qoca ömürdən ağır?!

Xəyalında qaynaşır
Ömrün qartal çağları.
Hoyuna qaldırardı
O, Alagöz dağları.

Mahalı çiçək-ciçək
Ovqatına düzərdi.
Qartallara qoşulub,
Ənginlikdə sözərdi.

Ovuc-ovuc içərdi
Bulaqların gözündən.
Hər daşı, hər qayanı
Oxuyardı üzündən.

Sərin yaylaq, göy çəmən,
Bulaq başı, yal döşü.
Ruhuna kökləyərdi
Təbiətlə görüşü.

Bayatı gecələrdə
Ay batsa ovalıqda.
Gecəquşu ötərdi
Xinalı qayalıqda.

Gecənin həsrətini
Külək neydə çalardı.
Ulduz-ulduzdan qaçar,
Ay xəyala dalardı.

Yuxusunu qatanda
Bənövşənin yuxusu.
Kürkündən alardılar
Kəklikotu qoxusu.

Hər təhlükə, qaraltı
Köpəkləri açardı.
Göldə qazlar çığışar,
Koldan dovşan qaçardı.

Təbiətin ağrısı
Yeriyəndə qəlbinə.
Od vurardı hiddəti
Ovçunun tüfənginə.

Bir gün yalın qaşına
Qonarkən dan ziyası,
Obanı ərşə çekdi
Yalqız ayı balası.

Oba gözünü açıb,
Ulduzları oyatdı.
Bir sızı, bir inilti
Şehli otu qanatdı.

Qurd dışindən qurtulmuş
Körpə ayı potası,
Barmaqları əmirdi
Qan verdikcə yarası.

Dədə şimşəyə döndü,
Qəmə çatıldı qası.
Çiçəkləri ağlatdı
Sübə kimi göz yaşı.

Neçə dərman axtarıb.
Neçə baytar səslədi.
O, heyvanı mərhəmət
Qucağında bəslədi.

... Oba döndü qəribə,
Vədə vaxtı düzəldi.
Dədə amanatını
Dağlara verdi gəldi...

AĞBULAQDA GÖRÜŞ

Bir qərib durnamı dumanda azib,
Ceyranmı gözünü sıxıbdı burda?!
Əsədin səsini qayalar yazıb,
Gözəllər ovuna çıxıbdı burda.

Zirvənin naxışı, dərənin zehi,
Çığırlar oyadır çəməndə şəhi.
Axşamın havası, sabahın mehi,
Ruha məlhəm kimi axıbdı burda.

Heykəlli zirvələr, sərsəm bərələr,
Güneyli, quzeyli beşik dərələr,
Səkir qayalıqda kəklik fərələr,
Qartallar döyüşə qalxıbdı burda.

Kabab közdə yanır, aşiq ürəkdə,
Buludlar dolaşır neyli küləkdə,
Bir qız baxışı var güldə, çiçəkdə,
Qüdrət tablosunu asıbdı burda.

Min bir məna qonub daşa, torpağa,
İlham şeir süzür dilə, dodağa,
Niyə gəlməz oldu İbrahim qağı? –
Ayrılıq şimşəyi çaxıbdı burda.

Əzəldən bu dünya Tanrı əmrli,
Səcərdən atı var, sirat nəmərli,
Yenə yada düşdü Gümrü, Qəmərli –
Bir qərib sazını çalıbdı burda.

Dilimdə nəğmələr, əlimdə badə,
Atım yəhərlənib, gözləmir vədə.
A dağlar, Məcnunu qoymayın gedə,
Bir alagözlüsü qalıbdı burda.

Hüseyn Arif qonaq gəlib dağlara,
Başına el yiğib, şənlənir Dədə.
Xəyal qanad çalır ötən çağlara,
Bu əziz, bu şirin tarixi gündə.

Arzular çıraqban, fikirlər dərin,
Yollar həmən yoldu, iz həmən izdi.
Kədəri dünyadan ağır şairin
İlhamı çağlayan sonsuz dənizdi.

Qartal qanadında buludlar axır,
«Yaniq Kərəmi»dən köz tutub şeir.
Vurğunlu yerlərə Vurğunsuz gəlib,
Vurğunun yerində oturan şair.

Qəlb-qəlbə söykənib, könül-könülə,
Qayalar göylərə şahin qaldırır.
Dədə ötənləri gətirib dilə,
Şair yaddaşında çıraq yandırır.

- A şair, din-danış, başına dönüm,
Xeyli var Bakıya düşməyir yönüm.
Əzəlki deyiləm, coşam, çağlayam,
Fərəh göylərində qanad bağlayam.

Könlüm fəsil-fəsil qaynadı, daşdı
Payızı yorsam da qarşıda qışdı!
- «Ay qağa, sevgiyə döndər üzünü,
Üzüm balasıyla bəslə özünü!»
Şair zarafatı gəzdi məclisi,
Könüllər oynatdı turşməzə səsi:
- Ürək vursun gərək doxsanla, yüzlə,
Hər sabah açılsın bir ala gözlə.
Fikir dünyasıdır bu dünya vallah,
Onu ömür boyda yaradıb Allah.

Demə, qatardı dünya,
Qəmə qatardı dünya.
Varsan, vardı səninlə,
Yoxsan, qurtardı dünya!
Baş qoyub xülyaya yuxudan əl çək,
Bir ölüm məşqidir hər yuxu gerçək.
Həyat nərdivanı enişdə çoxdur,
Hər şeyin əvvəli sonunda yoxdur.

Birinci səs:

- Şair, var-dövlətlə necədir aran?
- Gəldi-gedərgitəksovurdum hər an.
Döşürdüüm qədər yiğdiğimmi var,
Sərvətim sözümdü, varım dörd divar.
Könlüm açıldıqca mey havasından,
Öpürəm arvadın pensiyasından,
Boylana-boylana ağ üzdə xala,
Rəfiq Zəkadan da qalmıram dala.
Üzlərdən təbəssüm, qəhqəhə axdı.
Şair əlli vurub Dədəyə baxdı.

İkinci səs:

- Bir az da İsmayıł Qağadan danış.
Deyirlər o səni sözlə bağlamış?
- Onun aqibəti əzəldən budur,
Sözümlə döşürür, fikrimlə udur. –
Döyüşə leytenant getmişdi Qağa,
Serjant paqonuyla döndü Qazağa!
İki ölçülüdür ayaqqabısı,
Türkmənbaşı olub ulu babası.
Gürcü xəngəlindən yeyib enlənir,
Güneydə gün vurur, evdə tenlənir.
Konyaka vurulub, limonad içir,
İndi günahından qarılar keçir.
Yenə də təbəssüm, yenə də gülüş,
Əsil toy-bayramdı bu günkü görüş.

Dədə:

- Yunis Qağamızla necədir aran?
- Çox incə qəlbə var, imamdır inan.
Köhnə dostlar təki hal-əhval tutar,
Nə zaman hay desəm hoyuma çatar.
Hərdən sevinirəm telfon zənginə,
Hərdənbir «etiket» göndərir mənə.
Yeni içkiləri hey qucaq-qucaq,
Sınaqdan çıxarmaq peşəmdir ancaq.
- O gün bir şerini oxudu mənə,
Ürəkdən tutulub köməşdim yenə.
Bir soyuq sizilti keçdi içimdən, -
...«Göyçəlilər, dağılmayın Göyçədən!»
Bəlkə oxuyasan o şeri bizə,
Bir sərinlik axa ürəyimizə.
- Sanki piçildayır göylər də mənə,
Göyçə dağılacaq düşmən felinə:

- «Göyçə qədim, Göyçə ulu Göyçədir,

Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.
Var-dövlətli, mal-qoyunlu Goyçədir,
Göyçəlilər dağılmayın Goyçədən.

Yaylaqları yarasıqlı, yönlüdür,
Bulaqları nəgməlidir, ünlüdür,
Güneyləri hər fəsildə günlüdür,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Yaranışdan ayağı göl, başı dağ,
Öpüş-öpüş naxır qızıl, sürü ağ.
Bir nemətdir köhnə pendir, təzə yağ,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

El çekilər, yaxın köçər, yad itər,
Yurd sökülər, köz qaralar, od itər,
Nəsil gedər, tarix batar, ad itər,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Dədə Qorqud nəfəs dərib bu yerdə,
Bərkə-boşa sinə gərib bu yerdə,
Nəsillərə öyünd verib bu yerdə,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Əsil qartal məskən salar qayada,
Ağ Aşığı, Ələsgəri sal yada.
Alı kimi Alı hanı dünyada?
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Ardanışda xatirəm var, izim var,
Babacanda söhbətim var, sözüm var,
Şışqayada, Kəsəməndə gözüm var,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Göyçə eli şöhrətidir ellərin,
«Göyçə gülü» əzbəridir dillərin,
Göyçə gölü göyçəyidir göllərin,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Xoş ləhcəni, şirin dili saxlayın,
Həm sevinci, həm nisgili saxlayın,
Zodda Zodu, Cildə Cili saxlayın,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Aləm bilir hər hörmətim sizədir,
Dədə-baba məhəbbətim sizədir,
Mən Arifəm, vəsiyyətim sizədir,
Göyçəlilər, dağılmayın Goyçədən.

Məclisə qəm köcdü, nisgil dolandı,
Dədə gözdən doldu, könüldən yandı.
Sükuta dil açdı aşığın sazı,
Dağlara yayıldı kövrək avazı.
Füsunkar təbiət təzə gəlintək,
Dumandan üzünə örpək çəkərək,
Oğul qayaları oyandırırdı,
Şair də məclisi şadlandırırdı.

Üçüncü səs:

- Bir qarı söhbətin dillərdə gəzir.

Dördüncü səs:

- Nə şair inciyir, nə qarı bezir.

Hüseyin Arif:

- Allahın bəlasıdır,
Allah öldürsün, deyin.
Başında baş qoymadı,
Tökmə bədən, qoz beyin.

Hər gün kəsib yolumu
«Berejnovu» soruşur.

Hindistanı «dağıdıb».
Pakistanla «vuruşur».

Qız nədir, oğul nədir;
Hər qılığa uymadı.
Kişi evdən qaçandan
Hində xoruz qoymadı.

Hərdən durub qəsdimə
Lap dədəmi yandırır.
- Şair, məni görəndə
Eşşək niyə anqırır?!

Deyirəm, ay tökülmüş,
İtil gözümdən, itil.
Eşqinin sədasıdır,
Sevdana qoymuş fitil.

Bir gün dedi: - A şair,
Bir tərif yaz adıma.
Qiymətdi başın haqqı
Doğmaq düşüb yadıma!

Ölmüş elə bildi ki,
Qoca şair naşıdı.
Damağını şartdadıb,
Göbəyini qaşıdı...

Yenə də təbəssüm, yenə də gülüş,
Sanki göydən yerə fərəh süzülmüş.
Şair bir adətlə qalxıb ayağa,
Ehtiramla baxdı daşa, torpağa.
Yadigar götürüb yazdığını şeri,
Dədə ürəkdolu öpdü şairi.
Dağlarda zirvələr görüşü bitdi,
Dədə də ayrıldı, şair də getdi.

ÜRƏK O ÜRƏKDİ...

Novruz bayramıdır, bəzənib ellər,
Hər arzu, hər dilək bir tonqal çatıb.
Könüldən-könülə köklənir tellər,
Hər puçur köksündə bir bahar yatıb.

Təbiət dil açıb danışır burda,
Deməyə sözü var dərənin, dağın.
Ürək isindirir zirvədə qar da,
Ağ günü qaydıb Sarı bulağın.

Boğmalı evlərdə un naxışları
Qərib qaranquşa xoş gəldin deyir.
Zirvə babaların nur baxışları
Hər torpağa, daşa xoş gəldin deyir.

Lopalar oynasıır əllərdə tək-tək,
Tonqaldan atlanır oğullar, qızlar.
Əhmədin zurnası susmasın gərək,
Burda hər könülün öz havası var.

Yenə qanadlanıb tonqal başında,
«Köçəri» yallısı ərzi oynadır.
Qocalar yaz geyib ömrün qışında,
Sevinc qazanında fərəh qaynadır.

Çillə çıxarmaqdan baxt umur qızlar,
Cərgəsi sıxlaşıր oğlanların da.
Sanki baxışlara qonur ulduzlar,
İynələr kasada birləşən anda.

Özgə ləzzəti var «baca-baca»nın,
Qapılar döyüür xoş ovqat ilə.
Dolu papaqlarla ev-ev uçanın
Sabahı açılır bolsovqat ilə.

«Hel-hel» oyunları oyunlar xası,
Kimlər uduzardı, kimlər udardı.
Bəzən «Həştərxan»ın bir yumurtası
Bir kəndi «qatar»da yerə vurardı.

Süfrələr bəzəyi ərdək, fəsəli...
Səməni fındığı alın yazardı.
Duzlu fətir yesə kəndin gözəli,
Gəlinlər obaşdan yuxu yozardı.

Cavanlar tələsir qulaq falına,
Hər işiq gələnə bir dilək qonur.
Hami qaymaq qatıb sözün balına,
Qapı pusanların kefindən «vurur».

Sulaşma gecəni başına alib,
Fərəh bulud çəkir çeşmə başına.
Noğul xonçaları xoşbəxtlik yazıb
Təzə gəlinlərin qələm-qasına.

Süfrələr gül açır «yeddi lövün»dən,
Sanki ev-eşiyə min nemət yağır.
Tanrı dərgahından, Allah evindən
Elə bil hər yana əzəmət yağır.

Ehtiram, etiqad, hörmət dərində,
Babalar, nənələr unudularmı.
Övladlar boy sürür kəlmələrində,
Belə bir ucalıq cahanda varmı?

Dədə gəncliyinə qol açıb sanki,
Nəvələr sayrışır dizinin üstdə.
Elə danışdırır, elə dinir ki,
Elə bil bal sözünün üstdə.

Qənahət xoşgüntək qayıdır yurda,
Ata sevincləri göyə yüksəlir.
Yaşar da burdadır, Paşa da burda,
Nizami gecikib, Xavəri gəlir.

Həyətə yayılıb Sənəmin səsi,
Xavər tonqal çatır min həvəs ilə.
Bir fərəh tərpədir burda hər kəsi,
Aşıq da sazını köykləyib zilə.

Tükəzban – o məğrur, şərəfli ana,
Gün kimi aydındı, nür kimi parlaq.
Ömür yoldaşının həyat yoluna
Kişi qeyrətindən asılan çıraq.

Gecə layla çalışıb, gündüz işlədi,
Bir gözündə bahar, bir gözündə qış.
Tale bağçasının barını dərdi;
Öyüdünə alqış, südünə alqış!

Ana gözlerinə sığışdırıb dünya,
Hikmət də burdadır, ülfət də burda.
Həvəs ucaldıqca ulduza, aya,
Fərəhdən at çapır heyrət də burda.

Əsil xoşbəxtidir Dədə dünyanın,
Həyat nəşə umur qanadlarından.
Əlləri süfrədə gəzən ananın
Baxışı asılıb övladlarından.

İlham naxış vurur şəkərburaya,
«İrəvan kətəsi» təndirdə bişir.
Xınadan rəng alıb od paxlavaya,
Bir sini asılır, bir sini düşür.

Damağa dad verir əmliyin əti,
Buğlama, pörtdəmə lavaşla gəlir.
Kələpir, basdırma verir ləzzəti,
Bordağın məcunu – ət aşla gəlir.

Ləvəngi sulanır təndir şışində,
Lülənin, tikənin yeri başdadır.
Burda hər neməti yeyən dışın də
Təamı damaqda halalliq dadır.

Bu gün qanadı var adı sözün də,
Duyğular qovuşur burda həyata.
Arzular sellənir ana gözündə
Ömür taclarını süzdükcə ata.

Sübhə üz qoysa da bayram axşamı,
Süfrə aşib-daşır, söz ürəkdolu.
Qənəhət təzədən yandırır şamı,
Bu evə calanır kəhkəşan yolu.

Hərdən nəvələrin üstünü örtüb,
Övlad hənirinə qayıdır Dədə.
İsti yuxuları gözündən töküb,
Sərin xatırələr oyadır Dədə!

Sanki qaibanə səs gəlir ona,
Duyğular, istəklər görən nə deyir?
Zalim qocalığı girib qoluna,
Hərdən yuxular da xətrinə dəyir.

İnsan qocaldıqca dünya gəncləşir,
Həvəs şümsəd qalır bel bükülsə də.
Hər sabah eşqinə bir can əlləşir
Ömrə xəzan gəlib, diş tökülsə də.

Qəlbi dolu sorğu-sual,
Fikrə getdi Dədə bir an.
Ürəyindən keçən-keçdi,
Nur süzüldü baxışından.

Titrək, isti əllərini
Saçlarında gəzdirərək,
Gözlərində həyat eşqi,
Sinəsində dindi ürək.

Kəlmə-kəlmə havalandı
Xoş məramı, ülviyəti.
Könüllərə yazıldıqca
Məğrur ata nəsihəti:

- Bir uğurlu keçmişim var,
Xoş arzulu, diləkliyəm.
Görün neçə qanadım var,
Görün neçə ürəkliyəm.

İnam olun etibara,
Vəfadara baş endirin.
Saf diləyə, xoş arzuya,
Düz ilqara baş endirin.

Hər könüldə ximə qurub,
Haya çatın, boy a gəlin.
Dar məqamda, çətin anda
Qana çəkin, soya gəlin.

Külli-ixtiyar tanınar
Bir tikəni bölən kişi.
Ölən deyil bu dünyada,
Kişi təki ölən kişi!

Hər cığırda uğur gəzib,
Təzə yolda şolə saçın.
Ləl olmayın daş altında,
Qaya üstdə çiçək açın.

Comərd çəksə də yüz yola,
Bədəsillər yandan gedər.
Çörək dostları süfrədən,
Can dostları candan gedər.

Əl tutub könül oxşamaq
İmandan bir nişanədir.
Məstlik gətirən xoşbəxtlik
Səadətə biganədir.

Axirətə zəhər damar
Bu dünyanın şərbətindən.
Doğma yurdun dərdi xoşdu
Yad ölkənin şəfqətindən.

Hər kim olsa elmə fəda,
Ölüm qazmaz ona qəbir.
İki sıfət xoşdur haqqə –
Müləyimlik, bir də səbir.

Zəhrimara dönsə belə,
Həqiqəti üzə deyin.
Xəyanətin çəhlimini
Yola açıb, izə deyin.

Yaxşılıq bir zəmidir,
Pislik əksə kiçilər.
Yaxşılığın bəhrəsi
Çiyinlərdə biçilər!

Atı çapıb inadla
Qan üstünə getməyin.
Köçən köcüb, köçəni
Pislikdə yad etməyin.

İnsan oğlu hünərlə
Yarılıb keçsə də səddən.
Ömür boyu tək qalmaz
Qorunsa xudpəsənddən.

Dil ürəkdə dinməsə
Beyin başda laxlayar.
Qızı gizlədən qılınçı
Qeyrət əldə saxlayar.

Əli oddan qorxanın
Çörəyi baddan düşər.
Döyüşü qan görməsə
Döyüşdə atdan düşər.

İgid eldən güc alar
Yaddan intiqam alsa.
Qadın kişi səsləməz
Vətən qürbətdə qalsa!...

Dədənin hər sözünü
Sanki dağlar yazırıdı.
Soyuq süfrə dirləyib,
Gur ocaqlar yazırıdı.

Ötən çərşənbələr ömürdən keçdi...
Qovuşuq kəndində bir yarışma var.
Kuzəni ciyninə alıb obaşdan
Bulağa tələsir gəlinlər, qızlar.

Dədəni səsləyir Tükəzban ana:

- A kişi, hardasan, durub gəlsənə.

Kiçik gəlinimiz bayram suyunu
Bulaqdan birinci gətirmiş sənə.

- Mənim gəlin balam, mehriban qızım –
Mehr-məhəbbətlə dilləndi Dədə:

- Xoşbəxt günlərinlə qol-boyun yaşa,
Övlad sevincinlə öyün hər vədə.

Bayram təbrikinə uçur qonşular,
Əllərdə xonçalar lövün-lövündü.
Sanki hər baxışdan boylanır bahar,
Ömürdən sayılan nə gözəl gündü.

Könül gülşəninə qonub bu yaz da,
Dədənin gözündə təbi et gülür.
Bir vaxt qundağından boyلانان qız da
İndi ana olub, əlindən öpür.

Güldən həyalanır gəlinlər, qızlar,
Nənələr topuğu bərkidib gəlib.
Dastan qocalarda şux tərpəniş var,
Çəlik vərdişini tərgidib gəlib.

Ağsaqqal nurundan boy alıb Dədə,
İlahi sözləri qüdrət kəlamı.
Alqış havalanır dodaqda, dildə,
Sanki bir ağızdan danışır hamı.

Dədə imam kimi imanla dinir,
Uçur ağ buludda xeyir-duası:
- Vicdan güzgü olsa göylərdən enir
Tanrı mərhəməti, Allah ziyası! –

Xoşbəxtlik taxtında zirvə görünün,
Ürəklə danışın, gülün ürəklə.
Dadib ləzzətini hər ötən günün,
Çörəklə danışın, gülün çörəklə.

Mənim dünya boyda bir diləyim var,
Hər yeni uğurda zəfər doğulsun.
Nəşədən-nəşəyə yol açın, dostlar,
Novruz bayramınız mübarək olsun!..

Mərhəmət döyüñür çırpınan ürək.
Tanrı elçisini andırdı Dədə!
O bayram gündündə kəndi gəzərək,
Sönmüş ocaqları yandırdı Dədə!...

ƏCƏL GƏLDİ, ÖMÜR BİTDİ, AY HARAY

Hicran balincına baş qoyub Dədə,
Zaman əqrəbləri qəlbində donur.
Əcəl şaxə qalxıb yetişib vədə,
Sorğulu gözlərə damlalar qonur.

Çovğunlu küləklər haray qoparıb,
Üşüyür çəhlimi köhnə iz üstdə.
Qalın kitabları ağrı aparıb,
Acı dərmanları çıxıb miz üstdə.

Qapıya çırpılır arzu, dilək də,
Sözünə baxanlar üzünə baxır.
Sanki ömrün sonu kəlmələrində
Dönüb şimşəklərə qəlbində çaxır.

Gecə lampalarda səhər gətirib,
Açılan sabaha gecikən ölüm!
Gör neçə baxışda qəhər bitirib,

Ölməz bir ömürə göz dikən ölüm!

Ümidi yas qurub doğmanın, yadın,
Uzaqlar axışıb, yaxınlar gəlir.
Dodağı açılıb müdhiş fəryadın,
Gözünü qəlbinə sıxanlar gəlir.

Qəhər parça-parça, qəm dilim-dilim,
Dərdin çəkiləni çəksən sənindi.
Dünən Füzulidən danışan müəllim,
Kövrəlib Dədədən söz açır indi.

Tükəzban ananın köz ürəyində,
Tərpənir ahəstə, dinir ahəstə.
Yorğandan, döşəkdən bezikən Dədə,
Of deyib, baş qoyur dizinin üstə.

Qaşlar xəyaldadır, didələr dolub,
Həblərin üstündə canmı axtarır?!
Ay kimi tutulub, gün kimi solub,
Zamanmı tükənir, vaxtmı qurtarır?!

Yalançı təsəlli bir dərddi ona,
Könlü istəyəni əcəl qaytarır!
İstilik ölçəni atıb bir yana,
Həkim gözlərində tabut axtarır!

Darhövsələ bir gecə,
Lay-lay ötür buludlar.
Ulduz-ulduzdan qaçır,
Göylərdə zümrümə var.

Küləklər qərib, sakin,
Ay da sönüb bayaqdan.
Ruzigara qosulub,
Bir səs gəlir uzaqdan.

Addımlardan silkinib
Yollar, mürgülü yollar.
Sevinci fərəhdolu,
Ələm bölgülü yollar.

Evlər yuxu qonaqlı,
Həyət-baca xəyalda.
Ürək-ürək çirpinir
Xoşbəxtlik hər sualda.

Dədə fəraq içində,
Qəlbində nələr-nələr.
Sanki ölüm bəsləyir,
Ona uzun gecələr!

Sinədolu ehtiram,
Ürəkdolu məhəbbət.
Hər səsinə can bölür
Qız balası Qənahət!

Tükəzban ana dolmuş,
Qəm yarası dərindi.
O, nazını çəkənin
Dərdini çəkir indi!

Danüzünə köz düşüb
Sübhə çıñqı tökülür.
Ulduzlar yavaş-yavaş
Göyboyunca sökülür.

Kənd radiosu ərzi
Yenə başına alır.
Xoş havacat, xoş avaz –
Sazda Ədalət çalır.

Tellərin hönkürtüsü
Yayılır pərdə-pərdə.
Xəstə dərdə söykənib,
Saz göynədən səhərdə.

Can yoldaşı mükəddər:
- Bəlkə bir istəyin var?!
- Niyə gecikir oğlum?
Niyə gəlmədi Yaşar?

Ömür sayılsa belə
Neçə əsr, neçə il,
Gözüəçiq dünyaya
Göz yummaq asan deyil!

Bu anda bir bayatı
Yaddaşını dağladı.
Tutuşdu qəm oduna,
Fikri, hissi ağladı:

Yolcu sərinnən gedər,
Qəvvas dərinnən gedər.
Dünyanın yolu çoxdu,
Hamı birinnən gedər!

Göylər təmiz, hava xoş,
Quşlar ötür ahəstə.
Dədə möhnət diləyir,
Can çırpınır yol üstdə.

Ömür ötür, yaş gedir,
Baş əyilir, huş gedir,
Hamı əliboş gedir,
Əcəb bazardı dünya!

Sehrli ev-eşikdi,
Məzardı, həm beşikdi,
Ahdan dəlmə-deşikdi,
Nədən bezardı dünya?!

İstər şah ol, ya nökər,
Hamını ağa bükər,
Beş gün nazını çekər,
Hər gün azardı dünya!

Həsrət üz qoysa da daşa, torpağa,
Ələm şığımıdı ölümün üstə.
Bir məzar qatıldı qəbristanlığa,
Bir kişi qayıtdı ömrünün üstə!

QÜRBƏT YUVALI DAĞLAR

Tarix təkrarlanır, ötən sənələr,
Keçmişdən söz açıb, danışır nələr.
Erməni – o zalım, bədfel, kaftar,
Gözögötürməyən, oğru, riyakar,
Bir ayağı qaçaq, əmrə baxmayan,
Yersiz hay-küy salıb, qəlbən laxlayan.
Vəfasız, dar gündə tülküyə çəkən,
Gendə söyüş söyüb, sözlə göz tökən.
Ağasına düşmən, ürəyi xıltlı,
İnsafı cıdarlı, fitnəsi atlı.
Çəpgöz, kündəbədən, yönsüz, yönəmsiz,
Amalı, vicdanı, haqqı təməlsiz.
Onun hər sözündə qan var, qada var,
Odur yer üzündə əsil qəsbkar.
Dünyaya gözünü açandan bəri,
Türkə silah çəkmiş qanlı əlləri.
Kini əridikcə ürəyimizdə,
O, vətən yaratdı vətənimizdə.
Xaç olub torpağın tərkinə endi,

Qayada dil açdı, torpaqda dindi.
Fırçası işlədi sərnicdə, küpdə,
Qondu yaddaşına yuvada çöp də.
Mamırlı daşların bağrını ovdu,
Adsız qalalara xaçla ad qoydu.
«Dədəli körpüsü», «Sal-sal» qalası....
Guya Haykin tikib Vartgez babası.
Neçə əl uzandı «Allah evi»nə,
Xaç bayraq qaldırdı Allaha, dinə.
Oğuzdan ayırib «Ərgəz piri»ni,
«Her-her»lə «açıdlar» qala sərrini.
«Alxan pəyəsi»ndən «bir məna» baxdı,
Sanki kürsülərdən gözyaşı axdı.

Xaçla bəzədilər yurdu, yuvanı,
Yüz dərdə çəkdilər Azərbaycanı!
Erməni dilində danışdı Gümrü,
Sürüldü naxırlar, qalmadı sürü.
Irəvan, Bəyazit, Qaranlıq getdi,
Min-min yurd yerinin dövranı bitdi.
Daşnaklar at çapdı Basarkeçərdə,
Dilican, Çəmbərək baş qoydu dərdə.
Hrazdan törədi Dərəçiçəkdən,
Bir tənhalıq yağıdı güldən, çıçəkdən.
Göylər dolu tökdü, yarıldı torpaq,
Döndü halallıqdan hər od, hər ocaq.
Sanki ölüm geydi Oğuz elləri,
Xalqın acılaşdı şirin dilləri.
Xaç görünməz etdi hər çıxan canı,
Beləcə böldülər Azərbaycanı!
ABŞ, İngiltərə, Fransa həmən,
Üz tutdu İrana, səs verdi Yəmən.
Suriya, Livan da açdı yolları,
Erməni xoş günlə köç etsin bari.
Yaxşı yol deyirdi dağlar, dərələr,
Çəkəyən öküzlər, yorğa ürgələr,
Ovqat süsləsə də ermənilərdə,
Başqa yol tutmuşdu kin əməllərdə.
Qanlı ədavətə yox deyə-deyə,
Köçə çıraq tutdu məğrur Türkiyə...

Rusiya – o zalim Pyotr ölkəsi,
Bir səs eşidirdi – erməni səsi.
Dizindən vurduqca Azərbaycanın,
Bayraqdarı oldu Ermənistən.
Moskvada doğdu hər yeni sabah,
Erməni vandallar əkdikcə günah.
Xaça bülənd oldu gözəl Qarabağ,
Sanki ah çəkirdi hər dərə, hər dağ...
Türkün fəryadına yanamıvardı,
Haqqın, ədalətin yolları dardı.
Məkirli qatarlar şütüyüb getdi,
Köçün nə əvvəli, nə sonu bitdi.
Kilsələr dünyani qaldırıldı xaça.
Hər qanlı ağızdan dil çıxdı haça.
Ararat «boy verdi» Ağrıdağına,
Erməni dolduqca türk torpağına.
Köç-köçə qarışdı, millət-millətə,
Haylar kefə baxdı, türklər zillətə.

Tarixçi yazır ki, köçə-köç vaxtı,
Erməni baxtında xoşbəxtlik taxtı,
Rusun səfirini tutaraq dile,
Ona yaltaqlanıb, söyləmiş belə:
«İran çörəyindən deyirəm sizə,
Rus otu otlamaq şərəfdir bizə».

Erməni qəddardı, erməni harın;
Qərarı qətidir Mikoyanların.
«Türksüz Ermənistən» - bu bir şüardır,
Bu iki kəlmədə fəlakət vardır.
Necə bağışlaşın bu göy, yer məni,
Torpaq mənim ola, sakin erməni?!
Tarixin mehvəri döndü, nə döndü,
Ocaqlar qaraldı, çıraqlar söndü.
Divara höründü məzar daşları,
Yurddan perik düşdü vətən quşları.

Ruhlar da çəkildi qürbət ellərə,
Xəzan ələm sərdi açan güllərə.
Seli axıb keçdi ağlayan səsin,
Oğulsuz, uşaqsız vətən neyləsin?!
Dərin dəyralardan dərdlər dərindi,
Yüz yerə bölünüb bir nəsil indi.
Aranda can verir dağda gün görən,
Bir deyil, beş deyil qəm əkib-dərən.
Dəyişib süfrədə çörəyin dadı,
Burda «ayırma»nın çəkilmir adı.
Qovurma küpləri atılıb dala,
Qaymağın ləzzəti dad vermir bala.
Yaylaq motalına həsrətdir hamı...
Məzar örtüyüdür hər kəsə damı.
Hərə yurd dərdinə bükülüb gəzir,
Ömründən, günündən sökülüb gəzir.
Hanı nənələrin quymaq qazanı?
Kərə «qarın»ları, qaymaq qazanı?
Hanı ciy böyrəyi yeyən kişilər,
Yorğa kəhərini öyen kişilər.
Hanı bulaq başı, hanı göy çəmən?
Tütək sədasına əmliklər əmən
Ağ sürülər hanı? Çobanlar hanı?
Niyə qovmaz oldu duman-dumani?
Hanı dəyələrin dastan axşamı?
Nağıl gecələrin alışmır şamı.
O yerlər, o yurdalar gör kimə qaldı,
Vətən dünyamızı vətənsiz aldı.

* * *

Dolub Yeğeqnadzor qara buludtək,
Üzdən-üz dönübdü, ürəkdən-ürək.
Dağlara çırpılır Silvanın səsi,
Daşır sinəsində daşnak hikkəsi:
- Siz, ey yarasını türklər qanadan.
Azmi qan əmdiniz dərdli anadan?!

Bir vaxt bu yerlərdə qan çıxmış dizə,
Quşlar da ağlamış taleyimizə.
Bizdən uzaq düşmüş Tanrının səsi,
Ürək oynatdıqca türkün nizəsi.
Gör kimlər sahibdi bu cənnət yurda?
London da burdadır, Paris də burda.
Eşitsin zamana, dinləsin torpaq,
Burda türk kəlləsi qalacaq ancaq.
Gəlin yada salaq Sultan Həmidi,
O, bizə göz verib, işıq vermədi!
Zavallı millətim keçdi qılincdan,
Erməni ahında sərgiləndi dan!
Qanda gömüldükcə ağrılar, sızlar,
Türkə sinə açdı gəlinlər, qızlar.
Nə qədər lalə var çöldə, çəməndə,
Erməni qanıdır ləçəklərində.
Qaytarın özünə yurdu, yuvanı,
Türkdən təmizləyək suyu, havanı.
Coşsun ürəklərdə hər arzu, dilək,
Türksüz Ermənistən yaratmaq gərək.
Ura sədaları deşir göyləri,
Yardıqca havanı daşnak əlləri.
Söz-sözü qaldırır, fikir-fikiri,
Qışqırıq səngimir bayaqdan bəri.
- Türksüz Ermənistən - bağırır hamı,
Budur haqsızlığın dövrü, əyyamı.
Türkün torpağında bayraq qaldıran,
Ev tikib, yol çəkib, çıraq yandıran.
Buzlu bulaqların gözündən içən,
Obadan yol alib, oymaqdan keçən.
Sərin yaylaqların qoynunda yatan,
Hər gün kef üstünə bir kef də qatan,
İndi türk oğluna gəlməsən deyir,
Daha söz mənimdir, ağla, sən deyir.

Qara tarix vərəqlənir
Sakit-sakit, səssiz-səssiz.
Min doqquzyüz beşdən qalxıb,
Min doqquzyüz səksən səkkiz.

Yenə türkə tərəf atır
Zalımlığın qanlı topu.
Həqiqəti yerə çırpır
Erməninin xofu, gopu.

Ermənistan şər geyinib,
Böhtan kəsib yolu, izi.
Səbrimizə tuşlayıblar
Hər gülləni, hər gilizi.

Qırğıın görmüş qocaların
Dodağında sözü əsir.
Torpağına daş, qoyanın
Öz yurdunda özü əsir!

Atdan enib Oğuz eli,
Qız-gəlinlər səksəkədə.
Nənələrin sözü sınıb,
Dərd əridir mütəggədə.

İrəvandan gələn xəbər
Qoşun yiğir Qarabağa.
Gecələrdən gullə yağır
Hər ocağa, hər çırağa.

«Krunq» siğmir qəzəbinə,
Baxışlardan kin ələnir.
Ov tūfəngi əldən gedən
Avtomatla hədələnir.

Çörəyimlə dil açanın
Nifrət açır dodağını.
Hiddət vurur, qəzəb kəsir
Azərbaycan bayrağını.

Bu torpağa ac gələnin
İçindəki iştəha bax.
Günahsız ağız bütən
Qarındolu günaha bax.

Xan yurdunda itə baxan
Köpəkləşib diş qıçayı.
İndi sən gəl bu əclafı
Tülküdən, çaqqaldan ayı!

Xankəndində izdihamdı,
Yenə təpəgi, yenə hədə.
Azərbaycan hədələnir
Qan qoxulu hər kəlmədə.

Elə bil ki, sözlə uçur
Beli donqar bir erməni;
- Ölsəm Şuşada basdırın,
Türk qaniyla yuyun məni!

Möhkəm tutun Qarabağdan,
Vətən bilin dağı, daşı.
Burda zəfər qalasına
Daş olacaq türkün başı!

Six birləşin ərənlərim,
Vaxt gözləmir, zaman gedir.
Zəngilan da, Kəlbəcər də,
Xocalı da bizimkidir.

Cavad xanın məzarını
Öz əlimlə qazıyacam.
Nizaminin «Xəmsə»sinə
Sinələrdə od vuracam!

Səslər gəlir: - Yaşa, yaşa.
- Arzuların çin olacaq.
- Azərbaycan qan gölündə
Həmləmizlə boğulacaq.
- Türk'lərə vermərik aman,
Yaxındadır qələbəmiz.
Ermənistan ordusunun
Əsgəriyik hər birimiz.
- Biz dönmərik əqidədən,
Məsləkimiz birdi bizim.
Neçə-neçə qərinələr
Başdaşıdır dərdimizin.
- On beşinci il yarası,
İliyə yazılan tarix.
Yalana səhifə açan,
Gerçəyi pozulan tarix.
Milyon yarı� can itirdik,
Xinalı daşlar ağladı.
Deşilmiş ürəklər dindi,
Kəsilmiş başlar ağladı!
Türkə qaldı yur-yuvamız,
Qürbət elə döndü vətən.
Yad ocağı alışdıqca
Öz içində söndü vətən.
- Nələr olmuş, nələr, nələr!
Qan-yaş əmmiş qərinələr.
İzdiham buludtək qaynayır yenə,
Yumruqlar cütləşir türkün qəsdinə.
- Əziz yurdaşlarım, sevgili xalqım,
Hər dərdi, məlali sərgili xalqım –
Daşnak Balayanın ucalır səsi,
Qanlı kəlmələri tutur hər kəsi:

- Bizim tələbimiz qətidir, qəti,
Birliyə köklənib xalq qətiyyəti.

Bəlkə son qoyula qırğına, qana
Qarabağ birləssə Ermənistana
Baxın bu daqlara, baxdılca baxın,
Könüldən bir olun, ürəkdən yaxın.
Görün, bu dərələr nələr danışır,
Süsənlər, dil açır, güllər danışır.
Deyin, bu gözəllik dünyada varmı?!
Ürək sevdiyini can unudarmı?
Qarabağ, Qarabağ, ey iki gözüm,
Uçarda tərlanım, söhbətdə sözüm!
Türkün tapdağında sinnmişdən əzəl,
Erməni gözündə gözəlsən, gözəl.
Çöl-çəmən boy verir burda tər gülə,
Ruhumuz ləçəkdi xarıbülbülə.
Barlı, bərəkətli meyvəli bağlar,
Qovunlu, yemişli, qarpızlı tağlar.
Bizim babaların şah damarıdı,
Ömürdən dad alan arzuları.
Vətən sevgisidir dar ciğır, gen yol,
Millətə töhfədir, vətəndir hər kol.
Adı gözlə süzmə daşı, torpağı,
Tanrıının nurudu İsa bulağı.
Yuyub göz yaşıyla hər yolu, izi,
Şuşa əsirlikdə gözləyir bizi.
Topxana meşəsi bitən dərdimiz,
Onu yarpaq-yarpaq qorumasaq biz,
Gələcək nəsillər tanımaz bizi,
Quşlar da yad etməz daş qəbrimizi.
Erməni qosunu fərəh üzündə,
Parad keçirəcək Cıdır düzündə.
Səs versin səsimə hər qaya, hər dağ;
Türksüz Ermənistən, türksüz Qarabağ!
- Sağ ol, böyük ustad, var ol, min yaşa!
Vətəndə yerin var bayraqla qoşa!

Qeyrət ucalığın şərəfdir bizə,
Hər kəlmən zor verir biləyimizə –
Erməni fəxrlə kəsib sözünü,
Zorinin üstünə atır özünü.

Burda kimlər dinir, kimlər danışır?!
Fikirlər güləşir, sözlər qaynaşır.
Bir vaxt: - Azərbaycan, ürəyim – deyən,
Millətə sırinib, torpaqdan yeyən,
Süfrədə çörəyi, naxırda malı,
Bidonda xaması, sərnici də balı.
Kirəmitli evi, bağı, baxçası,
Xoşbəxt ömrü-günü-fərəh dünyası.
Həyətdə maşını, həyatda yolu,
Əlində vəzifə, cibində pulu. –
Vəfasız erməni kürsüyə qalxır,
Hiyləsi tər olub, alnından axır.
Zahı arvad təki tutulur bir an,
Yağır fitnəkarlıq baxışlarından.
Bilmir nədən desin, nədən danışsın,
Yalançı nəs aydan, gündən danışsın?
Axır ki, sükutun yetişir sonu,
Erməni xisləti coşdurur onu:
- İllərdən bəridir bu torpaqda biz,
Qul ömrü yaşadıq səssiz, səmirsiz.
Bir qarın çörəyə on yol əyildik,
Hər gün alnimizdən tüpürcək sildik.
İzzəti-şərəf də, namus da getdi,
Dinib-danışanı məhbəs kiritdi.
Türklər ölümdən də keçdi qabağa,
Adımız qoyuldu itə, ulağa.
Səfalət taxtında xoş gün görmədik,
Tər töküb, bağ saldıq, bəhrə dərmədik.
Yetər, zalimlərlə, yaşamaq, yetər,
Gözləsək, dərd gələr bundan da betər.

İçməyə hazırlam türkün qanını,
Sökəm sinəsini, alam canını.
İçimi gəmirir namus qisasım,
Bu dərdi mən necə bağrıma basım?!
Qisas qiyamətə qalmasın gərək,
Öpsün xaçımızdan turkdəki ürək!
Çoxmu qövr edəcək sinəmizdə dağ? –
Türksüz Ermənistən, türksüz Qarabağ!
Yenə də qışqırıq, yenə də alqış,
İzdiham hayqırır: - Nə sülh, nə barış.
- Bizimki türklərlə tutmaz bir daha,
Türklərin yeridir kalafa, kaha.
- Bu zalim, qan içən millətə ölüm!
- Zülmə, məşəqqətə, zillətə ölüm!
Bədəni tökülmüş qorxunc bir qarı,
Başına qaldırıb çubuq qolları,
Titrək bir şivənlə haray qoparır,
Elə bil səsiylə içini yarır:
- Əziz balalarım, böyük millətim,
Şərəfim, namusum, arım, qeyrətim,
Mən sənin eşqinlə ayaqda durdum,
İsti nəfəsinlə bir koma qurdum.
Nə eynim açıldı, nə üzüm güldü,
Dərdin əlləriylə belim büküldü.
Söndü istəyimdə açılan sabah,
Of qopan dilimdə düyünləndi ah.
Üstümdən amansız çovğunlar əsdi,
Türklər üç balamın başını kəsdi.
Bu müdhiş bəlaya dözmədi ərim,
Onun da qəbrini yudu gözlərim.
Əlli beş ildir ki, qalmışam tənha,
Ahım ərşə çatır, yetmir Allaha.
Saçımın sayından çox olub dərdim,
Hər gün qəhər yuyub, qəm-qüssə sərdim.

Fəraq zanbağıdır qapımda bitən,
Bir inəyim vardı dadıma yetən.
Günlərin bir günü inək yox oldu,
Tapan olmasa da, görən çox oldu.
Hoya çağırsam da qohum-qardaşı,
Paprəvənddən çıxdı inəyin başı.
Ağdamın milisi hay-həşir saldı,
Dedi: - Böhtançisan, pulumu aldı.
Heç vaxt qurumadı gözümün yaşı,
Yaradan olsa da sözümüzün başı.
Bu zalım millətdən qurtarın bizi,
Yerinə qaytarın ürəyimizi.
Sanki şimşəklərdən qopub izdiham,
Yalan köynəiyində çırpınır inam...

* * *

Yer-göy qana çəkir Ermənistəni,
Ərşə boy göstərir qəzəb fantanı.
Hər addıım başında bir təhlükə var,
Türkə pusqu qurub yollar, cığırlar.
Moskva göz yumub böhtana, şərə,
Avtomat daşınır kəndə, şəhərə.
Gümrudən səslənir rus əsgərləri,
Peşəkar zabitlər dünəndən bəri,
Hərbi təlim keçir ermənilərə.
«Qan-qan» öyrədilir qan içənlərə.
Qorbaçov – fitnəkar, o zalım yağı,
Odur daşnakların dostu, dayağı.
Kremlin səsini içində boğur,
Sanki hər kəlməsi erməni doğur.
Pyotrun qanı var damarlarında,
Türk canı tincixir arzularında.
Ona ləzzət verir türkün fəryadı,
Erməni dilində süslənir adı.
Bakının səsinə rişgəndlə baxır,
Yalandan gurlayır, yalandan çaxır.

«Siyasi Büro»ya qantarğa verib,
Sanki baş keşişdi, yüz dona girib.
Xaçın tərəfində müntəzir, hazır,
Siyasi külünglə türkə gor qazır.
Hanı bu dünyanın haqq-ədaləti?
İnsafın, mürvətin yox qətiyyəti.
Gözü tormu görür bəşəriyyətin?
Yoxdur səbəbkəri bir xoş niyyətin.
ABŞ, İngiltərə, Fransa yenə,
Qol-qanad bağlayır hər ötən günə.
Erməni «fəryadı» Londondan gəlir,
Beyrutdan ucalır, Livandan gəlir.
Vaşinqton Parislə dayanmır gendə,
Yeni qan göllənir əməllərində.
Elə bil hayqırır hər vədə, hər çağ:
Türksüz Ermənistən, türksüz Qarabağ!

* * *

Qaragün at çapır Dərələyəzdə.
Ələmin sözü var baxışda, gözdə.
Sanki təbiət də duyub bu halı,
Dağlar sərgiləyir dərdi, məlali.
Bir nisgil boylanır Dəmirtəpədən,
Hüsnü çətir tutub dumandan, çəndən.
Çatımın dərəsi yas geyib, durub,
Hər qaya elə bil bir ximə qurub.
Təkədonduranın sınmış vüqarı,
Sanki baş endirir Ağrıya sarı.
Soğanni yaylağı ünsüz, mükəddər,
Elə bil söz qoşur bir sinədəftər.
Daşlara çırpılıb çobanın səsi,
Deşir ürəyini hirsı, hikkəsi.
Zirvədən ayrılib, dösdən ayrılib,
Bulaqsız darixır, çəmənsiz qalıb.
Sürünü toplayıb bir dar örüşə,
Baxır gələcəyə, baxır keçmişə.

Bu gün gözlərində yaşı olub gedir.
Arzusu, istəyi daş olub gedir.
Susqun tütəyini atıb çöllərə,
Yazılıq-yazılıq baxır yazılıq ellərə.
Göydəki qartal da qorxudur onu,
Budur ayrılığın vəhşəti, sonu.
Evlər qəbirləri andırır daha,
Bir qəriblik baxır gələn sabaha.
Buludlar sıxlışır, şimşəklər yaxın,
Dərdə dərd qoşular hey axın-axın.
Fikir içdən sıxıb Asif babanı,
Göz yaşı seyr edir eli, obanı.
Qəmxarı Tağını səsləyir hərdən
Qovuşuq ürpəşir kəlmələrindən:
- A Tağı, hanı bəs Sovet dövləti?!
Böyük bir ölkənin gücü-qüdrəti. –
Qəzəbdən gərləşir Asifin səsi,
İçində boğular sözü, kəlməsi.
- Demək, yurd-yuvanı atıb gedirik?
İndi quşlar deyil, biz olduq perik. –
Körpə uşaq kimi gözünü silir –
Harda öləcəyik? Bir Allah bilir –
Deyib, qəlyanını doldurur Tağı,
Hər dərddən üstündür ona bu çağrı –
Belə qanun olar, hökumət olar?
Hər addım başında bir haqsızlıq var.
Ərzi düşündürmür türkün gözyası,
Dünyaya pambıqdır gavurun daşı.
- A kişi, qayıdaq ötən keçmişə,
Bizdən yan ötməyib qorxu, əndişə.
Atam deyərdi ki, beşinci ildə,
Qan dizə çıxmışdı bizim bu eldə.
Muşda baş qaldıran daşnak Andronik,
Xəyanət yolunu keçib, tələsik,

İrandan yol alıb, yardı Arazdan,
Ulduzlu göylərdə sökülməmiş dan.
Culfanı cığnayıb qisasla keçdi,
Məsum insanların qanını içdi.

- Öndə Naxçıvandı, o nəqş-i-cahan.
Qanda üzməlidir türkdən doğulan –
Andronik qəzəbi qılınca çəkdi –
Bu yerlər türk izi görməyəcəkdi –
- İrəli, irəli!- Bağırrır yağı –
Böyük millətimin vətən torpağı,
Naxçıvan, Naxçıvan, «sirun» Naxçıvan,
Mən səni yadlarda qoymaram inan...

Qalxıb bu torpağın mərd oğulları,
Nəzarət altına aldı yolları,
Amansız düşmənə pusqu qurdular,
Qan içən yağıya qan uddurdular.
Ağır itgi verib çəkildi düşmən,
Hərbi taktikanı dəyişib həmən,
Andronik qəlbini kin üzə-üzə,
Qisasla yetişdi Dərələyəzə.
Hors kəndi toplarla üz-üzə qaldı,
Doxsan tüstü çıxan evi od aldı.
Sanki qan yağırdı kənd göylərindən,
Doxsan nəfər qaçdı beş yüz nəfərdən.
...Ortakənd, Kindivaz qılıncdan keçdi,
Düşmən oğulları tüsənglə seçdi.
Əldən qaçanları aran apardı,
Bu yurdun sinədə min dağı vardı...

* * *

Nənələr yığışıb yenə baş-başa,
Fikir yığın-yığın, dərd qoşa-qoşa.
Sanki cahan sıñıb, dünya bükülür,
Hər sözdən, kəlmədən bir ah tökülür.
Qası düyünlənib Dilbər nənənin;
- Başına kül olsun hökumət sənin –

Deyib, maddim-maddim içini çekir,
Qəhər çöllərində möhnət dərd əkir –
Hanı yer üzündə haqqın qanunu?!
Budurmu Tanrıının hökmünün sonu?!
Dərd-əzab içində dərdəsər olduq,
Zülmün caynağında yandıq, sovrulduq:

- Ağlara qaldı,
Barım bağlara qaldı.
Yurdum özgənin oldu,
Ahım daqlara qaldı! –

Daşa mənnən,
Dözüm ol daşa mənnən.
Axma gözümün yaşı,
Dərd olub yaşa mənnən!

Yaş olam,
Kirpiyində yaş olam.
Qürbətdə baş olunca,
Öz yurdumda daş olam!

Dağda gəz,
Yar sinəmi, dağda gəz.
Gözlərim Ağbulaqdı,
Sorağımı dağda gəz!

Əzizim, sübhə kimi.
Dolan, gəl sübhə kimi.
Mən axşamlar ağlaram,
Balıncım sübhə kimi!

Yadda qaldı,
Yurd yeri yadda qaldı.
Gözlərim ev-eşikdə,
Çörəyim badda qaldı!

Olmuya,

Ayrılıq heç olmuya.
Əcəl gələ, can gedə,
Qürbətə köç olmaya!

Birinci səs:

- Atam, oy!
Qardaşım, oy, atam, oy!
Burda üç balam yatır,
Yuxum gəlmir yatam, oy!

Dərələyəz sərindi,
Arpa çayı dərindi.
Muradtəpə, döşünə
Gəl, ahımı sər indi!

İkinci səs:

- Dərələyəz, ağa bax,
Dövrana bax, çağ'a bax.
Səndə bitən sənindi,
Sinəmdəki dağa bax!

Dağlarda qara baxdım,
Bilmədim hara baxdım.
Yurd dərdimdə deşilib,
Sinəmdə yara baxdım!

Üçüncü səs:

- Yurd yerində gözüm var,
Çəsməsində sözüm var.
Çoban, neyə toxunma,
Ocağında közüm var!

Yurddan gəlib,
Vətənnən, yurddan gəlib.
Mənə kəfən biçməyin,
Köynəyim yurddan gəlib!

Dördüncü səs:

- Ahım daşır, sel, hani?!

Yasa batıb, tel, hani?!
«El köcdü»nü çal, aşiq,
Tel soruşsun, el hani?!

Öldürər,
Namərd deyər, öldür ər.
Bala dərdi yixanı
Vətən dərdi öldürər!

Beşinci səs:

- Şirin dadı,
Yurdda gəz şirin dadı.
Qurbətdə gözyaşıdı
Vətənin şirin dadı!

Qəm məni aldı burda,
Qəfəsə saldı burda.
Dünyada cənnətmi var?
Cənnətim qaldı burda!

Altıncı səs:

- Qur, gedək,
Dərddən ximə qur, gedək.
Bu nə köcdü, Allahım?!
Kimə deyim, dur, gedək!

A dağlar, gördüm səni,
Dünyamdan alma məni.
Ölüm, qoynunda qalım,
Çöllərə salma məni!

Yeddinci səs:

- Davası,
Yox yaramın davası.
Vətən dərdi qoxuyur
Ayrılığın havası!

Qübar selim çağlayır,
Of sinəmi dağlayır.

Bulud, sıxma gözünü,
Eldə elim ağlayır!

Səkkizinci səs:

- Həvəs gözümdə qaldı,
Söhbət sözümdə qaldı.
Lələk tökür ayrılıq,
Arzum gözümdə qaldı!

Ahımnan olənmi var?!
Gözümü silənmi var?!
Dərdimə duman gəlib,
Yerimi bilənmi var?!

Söz-sözü ağladır bayaqdan bəri,
Fəğan buludları tutub göyləri.

* * *

Ağacan – mahalın qorxmaz ərəni,
Qatıb qabağına dağı, dərəni.
Hər daşa, hər kola bir nəzər saldı,
Daşlıqda gizləndi, dərədə qaldı.
Kəşfiyyatçı kimi süründü hərdən,
Gen ürəklə keçdi dar döngələrdən.
Yapıncı eləyib dumanı, çəni,
Hünər çəhlimiyələ yardı gecəni.
İt hürən tərəfdə durub gözlədi.
Cığırı izlədi, yolu izlədi.
O, yaxşı bələddi Yegeqnadzora,
Mal-qoyun satmağa gələrdi bura.

Qaranlıq, axşamdan sərin meh əsir,
Ağacan gah durur, gah da tələsir.
Düşünür: - Bir xəbər öyrənəm gərək, -
Aslan ürəyidir ondakı ürək. –
Yəqin yuxudadır rus əsgərləri,
Saqqallı daşnaklar axşamdan bəri
Dəstə-dəstə gəzir quduz it təki,
Nifrindi, qəzəbdi gözlərindəki.
Burda üç top da var üstü örtülü,
«Dövlət» seyrəcidir, qanun mürgülü.
Demək, mərmilərdi yeşiklərdəki,

Bunlar aşkardadı, bəs, gizlindəki?
- Bir az da gözləyin, - deyib Ağacan,
Yummadı gözünü boğazında can.

Sabahkı mitinqdən danışır yağı,
Sanki yerə dəymir əli, ayağı:
- Sabahkı sonuncu mitinq olacaq,
Türklərin başına odlar yağacaq.
Gərək xalqımızın şərəfinə biz
Badələr qaldıraq, coşsun qəlbimiz.
Bir tərəfə atıb avtomatları,
Araqla «ovdular» dərin qatları.
Türkə ölüm yağıdı kəlmələrindən,
Nələr duyulurdu əməllərindən.
Hava soyumuşdu, ocaq çatdırılar,
Tonqalın başında sakin yatdırılar.
Ağacan gizlindən atılıb bu an,
Altı avtomatla çıxdı aradan.
Göylər şəfəqlənib, dan söküldəndə,
Qalib əsgər kimi yetişdi kəndə.
Qovuşuq elə bil ümid geyindi,
Dərəsi sevindi, düzü sevindi.
Sanki qanadlanıb, uçdu qocalar,
Qeyrət baş ucaltsa, ömür bac alar.
Səsi önə keçdi Həsən kişinin, -
Canlı tarixi var öz keçmişinin:
- Danış, oğul bala, gördükərindən,
Qanlı düşmənlərin əməllərindən.
Söylə, nə gözləyir biz yazıqları?
Əsgərlər də sevir yalquzaqları?! –
Qocanın alını qırışlar sıxır,
Kimsəsiz uzanan yollara baxır. –
Belə hökumətin başına küllər,
Doğma ocağından perikir ellər.
Ağacan qəm asıb kəlmələrindən,
Hər nə gördüyüni danışır həmən.
Qənimət olsa da altı avtomat,
Fəqət, hər arzuya qan sıxır həyat.

Hamı mükəddərdi təzə xəbərdən,
Kimlərin yaş axmır kirpiklərindən?
Hər gözəl çöhrəyə bir kədər qonub,
Arzular, diləklər, ümidlər donub.
Xalqın ümid yeri, güvənci burda
Paşa Məmmədovdur can qıyar yurda.
Hamı Paşa deyib, Paşa eşidir,
Mahalı qorumaq kişi işidir.

PASA MƏMMƏDOV

Paşa, ey xalqımın şərəfi, şanı,
Fikrimin, hissimin baş qəhrəmanı.
Qovuşuq kəndinə göz açanda sən,
Nə çovğun varındı, nə duman, nə çən.
Fərəh qımişdılqca evə, eşiyə,
Ana laylasıyla dinən beşiyə,
Ümidlər gül dərib, çıçək səpirdi. –
Yer-göy nəfəsinlə etirlənirdi.
O gün ilk qurbanın qadarı yudu.
Atan da alnına bir nöqtə qoydu.
Nənən müştuluğa açdı sandığı,
Yaz kimi gülləndi qaşı, qabağı.
Baban da bigını eşib hallandı,
Özünü dünyanın xoşbəxti sandı.
Qırmızı onluqlar uçdu əllərdə,
Kişinin tərifi gəzdi dillərdə.
Gündə bugda boyda böyüdüñ sən də,
Çöldə soyuq düşüb, külək əsəndə.
Sən evdə qorundun göz bəbəyitək,
Hər incə duyğuya gülümsəyərək.
Ata ocağında oğul böyüdüñ,
Doğru nəsihətin, düzgün öyüdüñ,
Tutub cığırını, yolunu keçdin,
Məktəb də oxudun, peşə də seçdin.
Hamı qiymət verdi gördükün işə,
Bir üzlə yüz yoldan keçdin həmişə.
Çox şeyi öyrəndin atandan əlbət,

Kişiyyə dayaqdı əzəmət, zəhmət.
Maraqla dinləyib Kazım kişini,
Onun işığında gördün işini.

Kəndin iş-güçündə dayandın öndə,
Bir gün də direktor seçildin kəndə.
Sovxoza direktoru çağrıldı adın,
Çəkdiñ marağını yaxının, yadın.
Mahal səndən dedi, səndən danışdı,
Fəqət, zaman çökdü, dövran qarışdı.
Sanki yaddan çıxdı yarın, yoldaşın,
Xalqı qorumağa qarışdı başın.

* * *

Raykom od püskürür, üzlər əsəbi,
Yada salanmı var dini, məshəbi.
Sanki oda tutub bayaqdan bəri
Qəzəb baxışları, kin ürəkləri.
Daşnak ədavəti yalan uydurur,
Yetən Sumqayıtı nifrinlə vurur.
Tanrıverdiyanın əsir dodağı;
Zəhmiylə əlləşir qaşı, qabağı.
O daşnak birinci katib olsa da
Bir türk xofu gəzir iç dünyasında.
Qılıncdan betərdi dilindən qopan.
Yeni qan tökməyə hazırlır inan.
- Sumqayıt bir daha görk oldu bizə –
Deyib, titrək səslə başladı sözə –
Bir Allah şahiddi ötən zamanlar,
Hər daşın, qayanın yaddaşındı var.
Türkün nizəsində əsən hər ürək,
Gah çovğun əsdirdi, gahdakı külək.
Allah da türklərin gözüylə baxdı,
Başımız kəsildi, qanımız axdı,
Ömür-gün versə də qılınca ocaq,
Erməni başında korşaldı ancaq!
On beşinci ilə tarix qan sıxır,
Dərdimiz hələ də Arazla axır.
Axı, kim unudar Musadağını,
Amansız türklərin qan çanağını.

Burda sıldırımlar danışır nələr,
Qannan tarix yazıb lal qərinələr.
Qılıncsız, tüfəngsiz, burda müxtəsər,
Yüz min ermənidən qalmamış əsər.
Şahidlər yazır ki, qırx gün ötünçə,
Saraldı gündüzlər, diksindi gecə.
Sanki buludlardan quzğunlar yağıdı,
Bu boyda fəlakət dünyaya sığdı.
Yerdən səslər gəlir: - Ar olsun bizə,
Bu qanlı təhqirdir millətimizə.
- Türklərlə haqq-hesab çəkmək vaxtıdır,
Baş kəsib, qan töküb, ölmək vaxtıdır!

* * *

Bakıdan gələn var, üç gündür yenə,
Bir nisgil qoşulub hər ötən günə.
İbrahim Qurbanov – tanınmış sima,
Fikrini zikr edir burda raykoma...

Yenə də Sumqayıt, yenə də talan,
Təzədən söz düşür qırğından, qandan.
Naib Fətəliyev – o da danışır,
Nə fikir düzəlir, nə söz barışır.
Ətrafa köz səpir Paşanın səsi,
Sanki bir kəlməsi boğur hər kəsi:
- Gəlin, ötənlərə qayıdaq bir az,
Qana-qan hayqırır hər ağlı dayaz.
Daş deyil ciyinlər gəzdirən beyin.
Drodan danışın, Nijdedən deyin.
Yaponun qılıncı azmı qan töküb?!

Hər bir həmləsinə el-oba çöküb.
Niyə Andronik açmir yaddaş!?
Axmiş qılıncından bir vaxt göz yaşı.
Doğma torpağımız oda qalanmış,
Sürülər sürülbüb, yurdlar talanmış.
Türklərin başına gələn müsibət,
Allah dərgahından silinməz əlbət.

Sizdə torpağımız vətənə döndü,
Bizdə gömülənlər sizdə göründü.
- Sus, çox danışma sən – katib bağırdı,
Qudurdun, başına sərvət yağırdı.
Taladın sovxozu, indi dilin var,
Basdırram, halına quşlar da ağlar.
Daşnak qənşərində susmayıb Paşa,
Burda son sözünü dedi birbaşa.
- Sumqayıt dərdini çox çəkmə üzə,
Sizin fitnənidən mirasdı bizə!
İbrahim Qurbanov dilləndi bu an:
- Ay oğul, katiblə dilləşmə, utan...
Qaynar baxışlardan kin töküləndə,
Əsgərlər Paşanı ötürdü kəndə.

* * *

Axşamdan səngimir bahar yağışı,
Sanki göylər döyür torpağı, daşı.
Qonur qayaları şimşəklər çizir,
İldirim dağlara nidalar yazır.
Bir vahimə qalxıb göyün üzündən,
Sanki qəzəb axır haqqın gözündən.
Hər damla gecənin başını qatır,
Köpəklər burnunu gizlədib yatır.
Batıb tayalara quşların səsi,
Qaranquş seyr edir evdə hər kəsi.
Mal-qoyun gövşeyir, atlar yuxuda,
Min təlaş izi var hər bir qorxuda.
- Alo, «yaşıl təpə», yubanmaq olmaz.
Düşməni yaxından izləyin bir az.
Hər işiq gələnə bir nəzər salın,
Torpaqdan soruşun, daşdan söz alın.
Erməni kəndləri nə fikirdədir?
Öyrənin, Balayan hansı kənddədir?
Görün hardan gəlir Silvanın səsi?
Yenəmi qan əmir sözü, kəlməsi?

Nəzərdən keçirin bərəni, bəndi,
Gözdən qaçırmayın yatmayan kəndi.
Silah-sursat varmı əllərdə görün?
Nə söhbət dolaşır dillərdə görün?
Yaxından izləyin Xaçık kəndini,
Görün aşan varmı gavur bəndini?
İşlək vəziyyətdə neçə maşın var?
Hansı məqsəd üçün dayanıb onlar?
Paşanın əlində telefon əsir –
Hirsindən dişləri dilini kəsir.
Yığıb ətrafına mərd oğulları,
Qeyrətə səsləyir hər gün onları.
Onun tapşırığı qətidir, qəti,
Hamiya bəlliidir kişi qeyrəti.

Nisbi sakitlikdir mahalda, hərgah,
Xoşbəxtlik gətirmir açılan sabah.
Hər yanda, səmtdə qəm var, qəhər var,
Bir qərib havası oxuyur ruzgar.
Elə bil dağların çatılıb qaşı,
Baharı gəlsə də ötüşmür qışı.
Sanki təbiətin sözü var indi,
Tərlan yuvasına qonur sar indi.
Paşanın hər sözü qanunu burda,
O, ürək əridir canında yurda.
Hünər köhlənində uçur igidlər,
Hər bir qaraltıdan qorunur kəndlər.

* * *

«Xilaskar» adıyla gələndən bəri,
Konyakla bəslənir rus əsgərləri.
Hər biri elə bil qan çəkib üzə,
Daşnak əlləriylə kin səpir bizə.
Guya baş kəsənik, qan tökənik biz,
Daşdır insafımız, mərhəmətimiz.
- Azərbaycanlılar faşistdir gerçək,
Erməni xalqını qorumaq gərək.

Siz kələk altında yatmış bir ilan.
Fəryadınız yalan, ahınız yalan! –
Bədsifət, heyvərə, sərxoş kapitan,
Dilində zəhrimər, əlində naqan,
Ağlına gələni yağıdırır bizə, -
İt yalı verərdim hər birinizə.
Soyub, dərinizə saman təpərdim,
Bir-bir başınızı qora bükərdim.
Erməni torpağı yaraşmir sizə,
Rədd olub, itilin, girməyin gözə.
İxtiyar əlimdə olsayıdı mənim,
Türkə, Türküstana olardım qənim! –
Deyib, naqanını boşaldır göyə,
Günahsız xalqımı hey söyə-söyə.

Kapitan Məmmədov qayıdıb yurda,
Paşaya arxadır, qüvvətdir burda.
Aslan ürəyidir ondakı ürək,
SSRİ DİN-nin əməkdaşıtək
Üç gündür düşmənlə sözlə vuruşur,
Hərdənbir zərbi də sözünə qoşur.
Haykın sıfətində çaxlığı sillə
Açıldı tufənglə, səsləndi dillə.
Ölümü gözünün altına alıb,
Gündüzlə dolanıb, gecəylə qalıb,
Paşanın yanında durub müntəzir,
Nə sözdən köməşir, nə işdən bezir.
- Bəlkə Moskvaya adam göndərək?
Bu səfər bizlərə nə verir görək.
Mən də bir heyətlə paytaxta gedim,
Bakını bir daha xəbərdar edim. –
Kapitan Məmmədov qürurla dindi –
Məsləhət bilsəydin tərpənək indi.
Ağıllı təklifi qəbul edərək;
- Bu işi sabaha qoymayaq gərək –

Deyib, məsləhətlə dilləndi Paşa –
Bəlkə ümidişim dəymədi daşa;
Gəncimaliyevi götür özünlə,
Qardaşı Telman da getsin səninlə.
Qabaxlı kəndində Telmanla görüş,
O, darda, çetində öndə görünmüş.
Onun da getməyi pis olmaz məncə,
Çalışın Şərura çatin bu gecə.

* * *

Daşdan səs çıxsa da susqundur Bakı,
İnsanmı görünür qarşısındakı?!
Harın məmurlara yanaşmaq olmur,
Elə dinirlər ki, danışmaq olmur.
Sanki it bağlanıb kabinetlərə,
Kimdir fikir verən dərd əyənlərə.
Nisgil dilə tutur İrəvanlinı,
Dəliyə döndərib dəliqanlinı.
Başını bulayır Vedidən gələn;
- Hanı mətləb duyan, hanı dərd bilən?! –
Vətən də dardadır, millət də darda,
Qərbi Azərbaycan ağlayır burda!
Fərman Kərimzadə, o, məğrur yazar,
Solmuş bənizində həsrət, intizar.
Hiddət boğanağı gəzir üzündə,
Alışır sözündə, yanır özündə!
- Bunlar kişi olsa canından keçər,
Erməni qızından çay alıb içər?!
Bunlarda hiss, duyu dayazdır, dayaz,
Çünki şərəfsizdə kişilik olmaz! –
Dalğın saçlarında əl gəzdirərək, -
Bu gün Moskvaya uçağın gərək.
Görək nə düşünür Sovet dövləti,
Onun sınan deyil gücü, qüdrəti.
Yəqin haqqın yolu dar gəlməz bizə,
Xoş günlər qayıdar ellərimizə.

Moskva, Kreml, tutqundu hər yan,
Alıb beyinləri Zori Balayan.
Krığın – Kremlin satqın məmuru,
Dilinin altında erməni toru,
Özünü göstərir sudan arıtək:
- Milli ədavətə son qoymaq gərək. –
Çarxına qoşaraq haqqın səsini,
Kreml fırladır yer kürəsini.
Yoldaş Qorbaçov da güvənir sizə,
Böyük hörməti var millətinizə...
Gəncimaliyevin hirsi daş kəsir,
Ay təki tutulub, çovğuntək əsir:
- Bizi qəbul etmir bizə «güvənən»,
Fəqət, Balayanla görüşdü həmən.
Ovuc-ovuc içib tökülən qanı,
Siz yaratmadınız Ermənistən?!
Daşnak ermənilər göylə əlləşir,
Xaç bayraq qaldırıb, baş-beyin deşir.
Görən gözünüz yox tökülən qanı,
Bölüb, taladınız Azərbaycan!
Tarix bağışlamaz heç zaman sizi,
İliyə yazılmış əməlinizi.
Fərman Kərimzadə: – Xaç cəlladları,
Zülmün, haqsızlığın qəsbkarları. –
Mizə yumruq vurub var qüvvəsiylə,
Hayqırır millətin, xalqın səsiylə. –
Budurmu dünyanın məgrur ölkəsi?
Ədalət ölkəsi, qürur ölkəsi.
Pyotrun səsi var hər kəlmənidə,
Türk qəbri qazılır diləyinizdə.
Yalançı pafosla kükrəməyin siz,
Zindandı könlünüz, daşdı qəlbiniz.
Yaxından deyirəm, ar olsun sizə,
Məzar tək baxıram Kremliniz!...

Ruslar dörd-bir yandan axışib gəlir,
Hədələr, hədyanlar göyə yüksəlir.
Kimi nömrə yiğir bir əndişəylə,
Kimi də qışqırır harayla, küylə.
Sanki qoşun gəlib, döyük başlanır,
Duyğular daşlanır, hislər daşlanır.
İşi qəliz görən Ənvər həmən an,
Fərmanı çağırıb, çıxır aradan.
Ümidlə «paytaxt»a ayaq basanlar,
Kədərlə dönməyə verirlər qərar...

* * *

Susub Dərələyəz son bahar təki,
Təbiət dil deyib, ağlayır sanki.
Nənələr dərd geyib ahil yaşında,
Qəm-qübar qaynadır ocaq başında.
Xamalı biləklər oduna dönmüş,
Hər arzu-diləyin çırığı sönmüş.
Babalar qəlyanı söndürmür bir an,
Çəkilib içində yanır nagahan.
Möhnət nəzərindən asılıb yəhər,
Oğullar səsinə kişnəmir kəhər.
Elə bil çöllərə qəm ələnibdi,
Qartallı zirvələr dərd bələnibdi.
Ağrıya dönübdür quşların səsi,
Açılmır gənclərin eşqi, həvəsi.
Üç gündür Paşanı izləyir yağı;
Onun hardan gəlmir səsi, sorağı?!
Seçmə oğulları yiğib başına,
Göz qoyur mahalin hər bir daşına.
Paşa – mahalının sərvəri odur,
Namus pasibanı, qeyrət oğludur!
Sanki qan ələnib Yeğeqnadzora,
Hər yerindən duran söz verir zora.
Hərdənbir qudurlar yolları kəsir,
Hər ömür fəslində bir çovğun əsir.

Ələ keçənləri atıb döyürlər,
Söz-söz, kəlmə-kəlmə qan püskürürər.
Bəlkə yaxınlaşışb dünyanın sonu?
Kremlə xoş gəlir daşnak oyunu.

Evləri tərpədir acliq, səfalət,
Zillət qamçısıyla döyür rəzalət.
Yüz acın gözü var bir kisə unda,
Ələm kündələnir təndir damında
On yerə bölünür əlboyda çörək,
Bu dərdə, aciya neyləsin ürək?!

Paşanı qəm tutub, möhnət əsdirir,
Günlər ilə dönüb, an tələsdirir:
- Ümid qapısıdır Naxçıvanancaq.
Bir tədbir görməsəm millət batacaq. –
Deyib, yola düşdü şər qarışanda;
Xəbəri olmadı yar-yoldaşın da.
Erməni yağilar görməsin – deyə,
Gah yala üz tutdu, gah da dərəyə.
Üç gün gecə-gündüz yol getdi Paşa,
Əzabla, nisgillə, möhnətlə qoşa.
Ulyan – Noraşenə yetişən zaman,
Sovxoz direktoru – o mətin insan –
Mirtağı Paşanı öpüb dost təki,
Ələmli xəbərdən od tutdu sanki.
Əlindən gələni əsirgəmədən,
Keçdi hərəkətə vaxt itirmədən.
Naxçıvan, sevimli, o əziz diyar,
Orda halalliq var, orda qeyrət var.
Hərbi komendantla dil tapıb Paşa,
Uçdu vertalyotla kəndə birbaşa.
Pulu hesabına aldığı çörək,
Kəndləri ölümdən qurtardı gerçək.
Gətirdiyi un da bölündü burda,
Mərd belə tanınar çətində, darda.

* * *

Daşnak əqidəli rus əsgərləri,
Çaxnaşır mahalda dünəndən bəri.
Diqqətə yamanıb Naxçıvan yolu,
Guya silah gəlib vertalyotdolu.
Kəndlər birər-birər ələkdən keçir,
Hər daşnak kəlməsi ürəkdən keçir.
Milis əsgərləri verib qabağa,
Nizələr sancılır bağçaya, bağa.
Şübhədən deşilir yorğan, döşək də,
Nifrinlə oyanır körpə beşikdə.
Üç gündür baş yolur sorğu-suallar,
Hədə tapdağında susub oğullar.
Şübhəli görünür keçi, qoyun da,
Avtomat gəzən var dəvə yununda,
Papaqlar sökülbə, doğranır kürklər,
Rişxənddən, ədadən rəng alır türklər...

* * *

Qaranlıq bir gecə, sərin meh əsir,
Qabaxlı kəndinə dəstə tələsir.
İçində gurlayır Paşanın səsi,
Didir ürəyini dar hövsələsi.
Düşünür: - Daşnaklar kənddədir görən?
Bizə nə deyəcək eşidib, bilən?!
Vaxtında məlumat almadıq, fəqət,
Kənd güdaza gedər qopsa müsibət –
Tez olun, tez olun – əmr edir Paşa, -
Kotanlı tərəfi tutaq birbaşa.
Dayanın – Paşanı heyrət bürüyür;
Kənddən soraq yoxdur, tək-tük it hürür.
Demək, ermənilər aldadıb bizi
Ölüm gözləsə də hər birimizi,
Qeyrətlə, hünərlə gözləyək gərək.
Düşmənin bağrını qana döndərək. –
Deyib, çökəklikdən göz qoydu yola.
Bir maşın göründü,

Yarıb qaranlığı uçur az qala.
Gecəni titrətdi əyləcin səsi.
Maşının tələsik sola dönməsi,
Dəstəni döyüşə səslədi həmən;
Çoxsayda daşnakdı «görüşə» gələn.
Onlar yaxşı bilir burdadı Paşa,
Silah əllərində dönüblər daşa.
Fanerin işığı yarıb zülməti,
Fəqət, yaxınlıq da görünmür qəti.
Dəstə aslan təki yer tutdu çevik,
Erməni səsinə sıxıldı tətik.
Paşanın dəstəsi vermədi aman,
Düşmən itgi verib, çıxdı aradan.

* * *

Bir səhər açılıb dağlar qoynunda,
Göylər təzələnir qartal qayında.
Qaplamış ətrafi həzin bir sükut,
Çekir uzaqlara yükünü bulud.
Hər çöldə, çəməndə ümid yuvası,
Bulaq zümzüməsi, yaylaq havası...
Yenə də bağlarda bülbüllər ötür,
Hər güldən, çıçəkdən cilənir ətir.
Torpaq ləçək-ləçək güllənir yenə,
Süsənlər, sünbüllər tellənir yenə.
Gözəllik qonsa da bağçaya, bağa,
Bayatı yazılır düşən yarpağa.
Ürəklər sinədə qəmə cirpinir,
Arzular dolaşib, diləklər yanır.
Dərd qanadsız qalıb yurd kölgəsində,
Həsrət qaqqıldaşır durna səsində.
Paşa gözaltına alıb kəndləri,
Susmur telefonu axşamdan bəri.
Qoca da, cavan da güvənir ona, -
Elin şir oğluna, aslan oğluna.
Onun hər kəlməsi qanundu burda

Sanki haqdan gəlib o, doğma yurda!

Nə gecə yaxındı, nə gündüz ona,

Şahin tək yaraşır el-obasına.

- Paşa, qurban olum özünü yetir,

Yubanma, özünlə dəstə də gətir.

Hüküm gözlənilir kənd Ələyəzə.

Düşmən telefonla dağ çəkir bizə,

Necə inanmayaq, qurbanın olum?!

Onsuz da köçümüz yüklenir oğlum! –

Bizi darda qoyma! – yalvarır qoca –

Sən bizə zirvə tək ucasan, uca...

- Bir tərəfə yiğin arvad-uşağı,

Çalışın evlərdə ləngisin yağı...

Yelqanad atlarla gözləyin bizi.

Darda, daramatda qoymarıq sizi.

Günəş daldalanıb, tutqunu göylər,

Quzular mələşmir, yurd qalıb mələr!...

Üzündə kin, qəzəb, baxışında qan,

Kəndə ayaq basıb Tanrıverdiyan.

Kənd qəzəblə sezir Qarapetyanı,

Türkə nifrətində əvəzi hanı?

Milis rəisidir Yegeqnadzorda,

Müdhiş qərarları o verir burda.

Birinci katibin od tutub dili:

- Qırğına verməyin elatı, eli.

Mən qəzəb selini yara bilmərəm,

Barışa qol qoyub, sülhə gəlmərəm.

İtilin gözümdən, görməyim sizi,

Əlimlə boğardım hər birinizi.

Qürurla irəli yeriyir Paşa,

Sanki qüvvə gəlir torpağa, daşa.

- Paşa, «sirun Paşa», sən də burdasan?!

Bizdə ad qoyublar sənə: «qurdbasan». –

Sənin də vaxtına az qalib, Paşa,

Sənə toxunmuram, hələ ki, yaşa.
- Türkün torpağında at oynadırsan?!
Vicdanı susdurub, haqqı danırsan.
Türkün çörəyidir yediyin çörək,
İnsan qəlbi deyil səndəki ürək.
Deyib, - qəzəbindən titrəyir Paşa. –
Qulaqsız qoyardım, sən də get yaşa!
Hiddət tərpətsə də Qarapetyani,
Qovluğa sıxlıq qanlı naqanı.
Son görüş, son hədə təlaşla bitdi,
Daşnaklar qaçdırılar, raykom da getdi.
Ələyəz kəndinə duman çöksə də,
Dəstə saxlayırdı kəndi əlində.

* * *

Bir vahimə qonub Gülüdüzünə,
Ədalət kül atır haqqın gözünə.
Elə bil dünyanın dərdi burdadır,
Çörək ağılaşış, bal, zəhər dadır.
Kimi dindirirsən, dinir gözyaşı,
Hamının köksünə əyilib başı.
Uzanan yollara baxan, hey baxır,
Buludsuz göylərdə şimşəklər çaxır.
Divara qısılib yaslanan xana,
Farmaşı ağladır nəmli barxana.
Solub ləçək-ləçək dibçək gulləri,
Göylərlə danışır ana əlləri.
Təndir qəmə batıb təndir damında,
Bayatı yazılıb sanki badında.
Dinməz baxışlarla susub qaranqus,
İnsan nəfəsində yuva quran quş.
Sanki boyun büküb hər gül, hər çiçək,
Elə bil qəm üstə qonur kəpənək.
Günəş də qəribdi, göylər də qərib,
Ruzgar hər tərəfə bir nisgil sərib.
«El köcdü» üstündə köklənib hamı,

Sınıb könüllərin arzusu, kamı.
Bir ölüm gətirir hər gələn gecə,
İnsan ölü-ölü yaşasın necə?!
Babalar köməşir dərd çəkə-çəkə,
Hər gələn qaraltı qanlı təhlükə.
- Gecənin birində yerisə yağı,
İliyə yazdırar çəkdiyi dağı.
Namus əldən gedər, ar əldən gedər,
Kəndlər məzarlaşar, el-eldən gedər.
Bizim bir kimsəmiz, yiyyəmizmi var?!
Ağlar halımıza tarixlər ağlar! –
Deyib, papirosu yandırır Cəlal
Üzündə üzüntü, qəlbində məlal. –
Sovxozi direktoru olsam da – o gün,
Sonu yetişmişdi sanki ömrümün.
Daşnak təpiyində oynatdı məni,
Gör neçə yerimdən qanatdı məni.
Ağrımı, acımı soruşan oldu?!
Ümidim, əlacım içimdə dondu...
Cəlal Məmmədovu dinləyən qoca:
- Haqlısan, a oğul,
Bizim kimimiz var Allahdan uca?!
Bu təlaş tərpətmir Azərbaycanı,
Bəs, kişilər hanı, kişilik hanı?!
Vətən xainləri, satqın gədalar,
Tarixin silinməz yaddaşında var.
Onların şəxsində vurdu hər kəsi,
Torpağın harayı, vətənin səsi.
Milləti böldülər, yurdu böldülər,
Torpaq sata-sata vəcdə gəldilər.
Mənfur «dığa»lara yad olmaz inan,
Erməni qızına könül açandan...

* * *

- Ermənilər gəlir – qışqırı biri, -
Müdhiş kəlmələrdən donur sözləri...
Qosulub fəryada Cəlalin səsi,
Ev-ev haraylayır burda hər kəsi.
Səbrinə söykənib, toxdayır bir az:
- Paşasız düşmənlə danışmaq olmaz! –
Deyib, həyacanla nömrəni yiğir. –
Tellərdə titrəyir söz ağır-ağır.
Alo, Paşa, Paşa, Gülüdüzünə...
Sanki ümid sərir Paşa sözünə:
- Mal-qoyun almağa can atır onlar,
Biz çatana kimi sussun cavanlar.
Paşanın sözündə həqiqət vardı,
Yağılıar «almağa» mal axtarırdı.

Bu «bazar» əvvəlki bazardan deyil,
«Qiymət» qoyan gəlib kəndə elə bil;
İnək əlli manat, qoyun on manat,
Pulsuz cilovlanıb, yəhərlənir at.
Gavur xislətiylə dinir cavanlar:
- Üzə bax, bazar da açıbdı bunlar.
- Yaxsısı budur ki, rədd olub gedin,
Gedin Sumqayıtda toy-bayram edin.
- Niyə sahib çıxmır «mollanız» sizə?!
Kirtik, kirəcsiniz millətimizə.
- Dəriyə bükərək hər birinizi,
Qoyun əvəzinə satardım sizi!
Donqarbel, maldodaq, çəşin birisi –
Dəyəri it tüket, eşşək dərisi!
Sanki sərgiləyib dar yaxasını,
Oynadır əlində tapançasını:
- Əllərim gicikir, bilirəm nədən;
Könlüm qan istəyir türk ürəyindən! –
Qorxu yaratса da bərələn gözü,
Gömülür qanında sonuncu sözü.
Kəhərdən güllətək atılıb Paşa,
Çəkir xəncərini çırpinan başa.

Dəstə şahin kimi şığıyır haman,
Gavurlar əl çəkir qulaqlarından.
Paşa avtomatı sıxıb köksünə,
Kəndi haraylayır məğrur səsinə:
- Burda qalmaq olmaz, tez olun görək,
Qovuşaq kəndinə yığışmaq gərək.
Nə qədər maşın var verin qabağa,
Mərhəmət göstərin arvad-uşağa.
Qocalar, xəstələr unudulmasın,
Evlərə baş çəkin, kimsə qalmasın.

Yollara düzülüb maşın karvanı,
Ələm buludları almış hər yanı.
Qoşulub Paşaya ərgin oğullar,
Kəhər dırnağıyla yazılır yollar.
Qartal qıylasa da dəstənin səsi,
Bir möhnət aparır burda hər kəsi.

Kədər göynərtili həzin bir gecə,
Qəm-qəmə qovuşub, dərd sıxır necə.
İki kənd bir ahla döyür özünü,
Kim belə görmüşdü Gülüdüzünü?

Mal-qoyun sürülür, talanır evlər,
Halaldan yapışib qan tökən əllər.
Eşşeyə çatılır min illik xalı,
Nişanlı qızların bayramlıq şalı
İNək boğazında bağ olub gedir,
Bu möhnət hər qəlbə dağ olub gedir.
Ələm bayraq asıb Gülüdüzdə,
Tüstü sonluq yazır göyün üzündə.
Kənddən qisas alır daşnak həmləsi,
Qurşuna can verir itlərin səsi.
Bir kəndin nağılı beləcə bitdi,
Novraqı pozuldu, tarixi itdi!

* * *

Həftələr daralıb, günlər qısalıb,
Hər ocaq başını bir sual alıb.
Hamı qərib baxır elə, obaya,
Quşlar da perikib, qonmur yuvaya.
Sanki təbiət də yas qurub bu gün,
Fərəh qartalını sar vurub bu gün.

Nizami Məmmədov, haqqın sağ əli,
Milis kapitanı, aslan cüssəli.
Ağatlı oğlan tək dönüb yurduna,
Millətin alışib, yanır oduna.
Ümidlə gəlsə də Bakıdan, fəqət,
Ruhunu açmayırla gördüyü zülmət.
Qardaşı Paşanı tək qoymur bir an,
İkinci dəsdəyə odur komandan.

Xeyli daşnak gəlib Yeğeqnadzora;
Yurdda arzu-dilək bağlamış yara.
Saqqallı yağılar minib cin atı,
Gəzir baxışlarda ölüm baratı.
Ruzgar kitabından oxunur nələr,
Yenə vərəqlənir ötən sənələr.
Muradtəpə dözmür əsrin dağına,
Məlul-məhzun baxır Ağrıdağına.
Kapitan Məmmədov: - Paşa, qardaşım,
Mənim də həyatda az deyil yaşım.
Bəzi məsləhətlə dinmək istərəm,
Gəl, məni də dinlə əziz möhtərəm.
Vədə, vaxt daralır, gözləmə sonu,
Kəndlər çörəksizdi – bilirssən bunu.
Patron da azalıb, yetər üç günə,
Bu mahal inanıb, güvənir sənə.
Gecə Naxçıvana yola düşməsən,
Çıxışmı görəcən özgə yolda sən? –
Sanki ocaqlara çatılır zaman –
Başqa əlacımız qalmamış inan –
Deyib, qardaşından cavab gözləyir;

Paşa xəyaldadır, ruhu göynəyir.
Heç bilmir nə desin, nə söyləsin o,
Hansi yolu seçsin? bəs, neyləsin o?
Elə bil bir təlaş oyadır onu:
- Bu da istəyimin axırı, sonu...

* * *

Paşa Naxçıvanda söhbət aparır,
Hər sözü, kəlməsi tufan qoparır.
İsayev – o məğrur, qürurlu insan,
Odlu fikirlərdən ürpəşir inan.
Doğma Naxçıvanın rəhbəridir o,
Xalqın pasibani, yavəridir o.
Ondakı qeyrətə vurğundur hamı,
Kim görmür qəlbində alışan şamı?
- Cənnət Dərələyəz boşalır demək?!
Gedib o yerlərdə ölüydik gərək. –
Titrək əlləriylə sıxb başını,
Tökür gözlərindən hiddət yaşıını. –
Görən nə düşürün bu gün Moskva,
Çoxmu çəkəcəkdi bu milli dava?!
Sabah nə gözləyir Azərbaycanı?!
Bu müdhiş sualın cavabı hanı? –
Deyib, həyəcanla basır düyməni. –
Dinləyin məni –
On maşın ayırın «kamaz» markalı. –
Bir anda kişinin dəyişir hali. –
Ürəyə keçəndə dərd ağır olur. –
İsayev əsəbi yerindən durur –
Hərbi komendantla görüşmək gərək,
Hansi köməkliyi göstərir görək.
Əsgərsiz mahala qayıtmaq olmaz –
İçib dərmanları toxdayır bir az. –
Bizim də başımız qovgasız deyil;
Düşmən silahları, əlacsız deyil...

Hərbi komendant da insafa gəldi.
Bir maşın karvanı yola düzəldi.
Zirehli texnika düşüb qabağa,
Paşa yol göstərir qəm boğa-boğa.

Günün günortaya qalxan vaxtıdır,
Sanki dağ-dərələr daşnak taxtıdır.
Elə bil təbiət duyub bu hali,
Yer-göy sərgiləyir dərdi, məlali.
Qabaxlı kəndinə dolub yağışlar,
Tanrıverdiyanın bir tələbi var:
- Maşınlar gözləyir tərk edin kəndi!
Bura bizimkilər köçəcək indi.
Məni qəzəbimdən ayırın, «ara»,
Yoxsa söz verəcəm avtomatlara!
Qarapetyanın da səsi gur çıxır,
Məsum baxışlara timsahṭək baxır.
- İt qanı tökməyə hazırlam hər an! –
Göylərə açılır əlində naqan. –
Dolun maşınlara it küçükleri! –
Axır sıfətindən alnının təri.

Kotanlı tərəfə yan alıb karvan.
Görən hara baxır haqqə pasiban?!
Göy qaya dərəsi açıb ağzını,
Udur sıldırımda ilk güdazını!...
Fəlakət gözləyir burda hər kəsi,
Gözlərdən yaşı sıxır ölüm səhnəsi.
Bir maşın dayanıb benzinlə dolu!
Hamı aha tutur uzanan yolu...

Nizami Məmmədov baxmadan dala,
Dəstənin öündə uçur azqala.
Səsinə səs verir dağ qartalları,
Qoşub qeyrətinə mərd oğulları.
Düşməni çasdırır at kişnərtisi,
Koroğlu cüssəli igid nərəsi.
Bu hali görünçə tincixir yağı,

Tüfəng tətiyində donur barmağı.
Dəstə aman vermir zalima burda, -
Səmə it neyləyər şıraqız qurda.
Hərdənbir daşnak da dirənib atır,
Hər qurşun altında bir gavur yatır.
Kapitan əmr edir silahdaşlara:
- Çəkin camaatı qayalıqlara.
Hamiya, hər kəsə diqqət ayırın!
Kəsin nəfəsini qəsbkarların.
Atışma uzanır – elə bu zaman,
Yaxında görünür bir yeni karvan.
Zirehli maşından sıçrayıb Paşa,
Sanki raport verir torpağa, daşa!
«Çilli»yə axsa da erməni qanı,
Hələ qabaqdadır əsrin tufanı.

* * *

Dəstəni bağırına basdıqca Paşa,
Hər yandan səs qopur: Paşa, min yaşa!
Nizami qol açıb qardaş boyuna,
Qanlı qulaqları göstərir ona!
Köç-köçə qarışıb, ağır el köcür,
Şirin ləhcə köcür, şirin dil köcür.
Burda babaların zəfər izi var,
Qeyrət qalasında hünər sözü var.
Analar döndükcə ocağa, pirə,
Döşündən süd vermiş pələngə, şirə.
Burda halallığın yeri boş deyil,
Qara daşların da bağırı daş deyil.
Göyçək günü vardı göyçək ellərin,
Şirin ləhcələrin, şirin dillərin.
Hər kəs yaşadıqca sözünün üstdə,
Ülviyət qonardı gözünün üstdə.
Yeri bilinərdi böyük-kiçiyin,
Kişi zəhmi vardı evin-eşiyin.
Qol-boyun gəzdikcə namusla qeyrət,

Könüllər açardı ismət, ləyaqət.
Haqqə tapındıqca sinədə ürək,
Dam boyda olardı əl boyda çörək.
«Can» sözü hər sözdən öndə durardı,
Könül sevməyəni qəlb unudardı.
Əsr möhürlüdür hər bir ənənə,
Məna yük tutardı ötən hər günə...
İndi od-alova bürünüb mahal,
Baxışlarda kədər, gözlərdə məlal.
Bir dərdə bülənddi hər yol, hər cığır,
Buludlar dolsa da ürəklər yağır.
Evlər qarış-qarış dönüb Kəbəyə,
Nənələr əl açıb yalvarır göyə.
Hər yanğılı dildən bir ağı qopur,
Yüz dərdli torpağa min fəğan hopur.
Ahillar dolanır ocaq başına,
Yağır göz yaşları yurdun daşına.
Ah! Necə dözəsən bu məşəqqətə,
Zülmə, zalimliğa, kinə, möhnətə.
İllərlə qurduğun yurdun sökülə,
Qalasan çöllərdə, belin büküldə.
Bu ömrü yaşamaq ömürdən deyil,
Axı, insan olan dəmirdən deyil.
Açmir eyinləri açılan sabah,
Bunları görmürmü görünməz Allah?!
Ulduz-ulduz sökülür dan,
Bir səs uçur yaxınlardan:
- Dərələyəz didim-didim!
Harda qalım, hara gedim?
Donub həvəs, itib zəndim,
Dağlar, yurdum amanatı!

Necə deyim: sökül, dağıl,
Sındı dastan, söndü nağıl.
Ağılsızdan umur ağıl,
Dağlar, yurdum amanatı!

Muradtəpə, Sarı bulaq,
Ney yanında neymi çalaq?!

Dərdim köçür qucaq-qucaq,
Dağlar, yurdum amanatı!

Təklənmişəm, tənha-təkəm,
Məlali bol, iqbali kəm.
Ürək qoşub fikir çəkəm –
Dağlar, yurdum amanatı!

Yaylaqların boşdu-dolmaz,
«Ölüncə yaram sağalmaz».
Qərib dərsi yadda qalmaz,
Dağlar, yurdum amanatı!

Niyə çığrışmir qazların?!
Notsuz qalıb dəryazların.
Hanı sənəkli qızların?! –
Dağlar, yurdum amanatı!

Ocaqlar qaralıb getdi,
Gedənlər sozalıb getdi.
Hərə bir saz alıb getdi! –
Dağlar, yurdum amanatı!

Necoldu toyun, büsatın?!
Nəmər almir köhlən atın.
Yığışışb köçür urvatın,
Dağlar, yurdum amanatı!

Dözüm laxdı daha məndə.
Kirimərəm, kirisən də.
Bəlkə gəlib, öldüm səndə,
Dağlar, yurdum amanatı!

Arpa çayı ləpə-ləpə,
Dərd dolanır səpə-səpə.
Zirvəndə təklənib təkə,
Dağlar, yurdum amanatı!

Şahtaxtımın sindı tacı,
Qardaş getdi, qalmaz bacı.
Bu möhnətin yox əlacı,
Dağlar, yurdum amanatı!

Atlanardı ürək burda,
Mərd qoymazdı mərdi darda.
Yazılıq olduq yazılıq yurda –
Dağlar, yurdum amanatı!

Yenə qüssə-qüssə köçlər yüklenir,
Hər köçün üstündə bir el təklənir!
Ürək sıxmamışdı təbiət belə,
Sanki vidalaşır dağlar köç ilə.
Qəhər selə dönüb, axdıqca yurda,
Bir nağıl əvvəli oxunur burda.
Hirsindən qan əmib, yanır ürəklər,
Düşüb köç dalınca qaçır köpəklər.

Paşa halsizlaşış tərin içində,
Elə bil əriyir əsrin köçündə.
Dəstəni yenə də yiğib başına,
Kapitan ruh verir öz qardaşına.
Arxadan qoruyur köç karvanını,
Yazılıb qayalara son ünvanını.

* * *

Sanki od ələnir Yeğeqnadzora,
Məshəb ərşə qalxıb, qarışış arası.
İçini çeynəyir sanki hər yağı,
Kin, qəzəb bürüyüb daşı, torpağı.
Gündəmdə Paşadır – onun qəsdinə.
Daşnaklar yiğışış, yer cırır yenə.
Söz alıb saqqallı, qızığın bir yağı,
Qan damır elə bil qaşı-qabağı.
Hövlnak baxaraq yan-yörəsinə,
Meydanı kökləyir böhtan səsinə.
- Daşlarda dil açıb erməni qanı,
Budurmu millətin qeyrəti, şanı?!
Səbr badəsiylə kefləndikcə biz,
Qartal caynağında uçdu kəlləmiz.
Zaman sərgiləmir türkün başını,
Keçir yuxumuzdan köçün maşını.
Paşa – o, qan içən aşış həddini,

Xaça it bağlayıb, tapdayır dini.
Nə candan əl çekir, nə qandan doyur,
Ələ keçənləri qulaqsız qoyur.

Gör neçə evləri viran qoydu o,
Baş kəsib, qan töküb, dəri soydu o!
Qardaşı Nizami özündən betər,
Doğrasan, qanında Nəbilər bitər!
Onun «Göy qaya»da axıtdığı qan,
Silinməz xiaqımın qan yaddasından.

Yerdən səslər qopur qəzəb havalı,
Neçə hoqqabazın dəyişir hali.

- Bizə bu yer, bu göy deməzmi naşı,
Nizədə gəlməsə Paşanın başı!

- Zalim qardaşını tutun gətirin,
Ahını, ofunu türkə yetirin.

- Görün, nə günlərə qalmışq ki, biz,
Tökülən qanlarda yatıb səbrimiz.

- Yığışın, birləşin atlanın görək,
Paşanın başını mən kəsəm gərək.

- Qardaşı quzguna yem olmalıdır,
Eşidib-bilənlər dərs almalıdır.

Yenə söz verilir Qarapetyana,
Daşnaklar güvənib, inanır ona.

Gizli müşavirə keçirir yağı,
Raykom binasında axşamqabağı.
Plan hazırlanır müdhiş, qançəkən;
Hükum başlanacaq gecə varikən.

Yüz nəfər əlində silah oynadır,
Milis də onlarla bir sıradadır.

* * *

Dağılır el-oba, sökülür qala,
Yeni köç karvanı düzəlib yola.
Yenə də gözyası, yenə də fəğan,
Ələm çətirinə dönmiş asiman.
Elə bil dağların vüqarı sınnmış,
Dərələr lal durub, mələlə dayanmış.
Qüssə çələngidir hər qönçə, hər gül,
Çəmən güllərinə yas qurub bülbül.

Donub uzaqlarda qartalın səsi,
Şıǵımaq həvəsi, süzmək həvəsi.
Torağay oxumur şəhli çəməndə,
Bir qəriblik baxır dumanda, çəndə.
Bulaqlar təklənir, oba təklənir,
Quşlar qanad salıb, yuva təklənir.

Bir qoca zil səslə deyir bayatı,
Açıllib dərdinin bükülməz qatı.
Şah ömrü yaşardı cənnət elində,
Günlər uçurduqca kəhər belində.
Ballı çağlarının qaymağı vardı,
Hər qəmdən, qüssədən gen dolanardı.
Səsinə endikcə qoyun-quzular,
Qəlbində açardı güllü arzular.
Eyninə gəlməzdi dünyanın malı,
Ömrünə yükleməz hər qeylü-qalı.
Necə atlanardı toyda, düyündə,
Doğma ocağında, isti öyündə
Gəlinlər gətirdi, qızlar köçürtdü,
Çox ellər dolaşdı, obalar gördü.
İndi hara gedir? Özü də bilmir,
Gözündən ələnən yaşı da silmir.
Yollar ayırsa da bərəni, bəndi,
Qaldı qəriblikdə Qovuşuq kəndi.

* * *

Gecədir, buludlar dolasır lay-lay,
Yenə yatağında xumarlanır Ay.
Sərin külək əsir dağlar havalı,
Bir köç çəkib gedir qəmi, məlalı.

Qəfil gurultulu güllənin səsi,
Min təlaşla sıxdı burda hər kəsi.

Düşmən əlindədir yollar, çıçırlar,
Hər addım başında bir təhlükə var.
Deyib, igidlərə səsləndi Paşa –
Qeyrətlə bir duraq, hünərlə qoşa.

Gavurla haqq-hesab çəkmək vaxtıdır,
Öldürmək vaxtıdır, ölmək vaxtıdır!
Qana-qan hayqırın son ana kimi,
Bir damla qanımız qalana kimi!
Tez olun çəkilin çinqıllıqlara,
Bir kimsə zalımdan almasın yara –
Elə bil qəzəbi çırpılır daşa. –
Mövqeni saxlayın, atmayın boşa.
Nizami, sağ yandan atanı susdur,
Tez yerini dəyiş yüksəklikdə dur.
Gecəni tərpədir erməni səsi,
Dəlir beyinləri daşnak kəlməsi:
- Paşanın başını versəniz bizə,
Nə ölüm gor qazar, nə qırğın sizə.
Qorxusuz yollarla çıxıb gedərsiz,
Doğma yurdunuza sakit, xətərsiz.
Səs gələn tərəfə uçur güllələr,
Avtomat deyəni axı, kim deyər?!
Yenə havalanır Paşanın səsi,
Sıxdıqca qəlbini hirsı-hikkəsi:
- Əsgərlər silahı atıb qaçdilar,
Cumub qaranlığa uzaqlaşdilar.
Hərbi maşınları keçirin ələ,
Düşmən cərgəsinə düşsün vəlvələ. –
Deyib, BTR-ə sıçradı Paşa,
Sanki nəfəs gəldi torpağa, daşa.
On üç silahdaşı yanında hazır. –
Güllələr gecənin bağrını yazır.
Nizami hayqırıb qəzəb selində,
Çaşdırır düşməni düşmən dilində.
Boynunu sindirib on beş nəfərin,
Qırdı həlqəsini mühasirənin.
Zirehli maşına atılıb həmən,
Hücumla güc aldı öz dəstəsindən.

İşıqdan qaçanı gora qovurdu,
Qana gələnlərə qan uddururdu.

Gecəyə Ay qonub, ulduzlar par-par,
Zirvədən-zirvəyə uçur buludlar.
Çəkilib uzağa qurdların səsi,
Dondu gözlərində şikar həvəsi.
Güllələr oyadıb dağ qartalını,
Salıb qanadını, alıb qıyını.
Hər yuva üstündə bir ana əsir,
Zaman yasa batıb, anlar tələsir.

Döyüş ara vermir, qan çıxıb dizə,
Tarixlər yazılır hər yola, izə.

Paşanın dəstəsi axşamdan bəri,
Əlində saxlayır yüksəklikləri.
Xeyli silah-sursat keçibdir ələ,
Çox canlar alacaq bu döyüş hələ.

- Nizami, sol cinah qoyma alınsın,
Soldan arxaya keç hücum dayansın.

Artıq silahları ver köçkünlərə,
Hər kəs bü döyüsdə dönsün əsgərə.
Bir nəfərə tapşır baxsın yollara,
Görsün yeni dəstə gəlmir ki, bura.
Alçaq yağılardan çəkmə gözünü,
Gün çıxana kimi qoru özünü –
Deyib, BTR-lə şığıdı Paşa;
Atlığı güllələr ötmürdü boş'a.
Düşməni şir təki əzib keçirdi,
Daşnak zəmisində yağı biçirdi.

Döyüş tapşırığı almış hər nəfər,
Qanlı sinələrə yazırı zəfər.
Qeyrət tətikləri çəkirdi burda,
Hər oğul dönənşdü pələngə, qurda.
Qisas qiyamətə qalmasın – deyə,
Raport verirdilər ulduzlu göyə.

Qanlı dağ-dərədən boylanır səhər,
Hər tərəf yas geyib, bürünüb qəhər.
Üç nəfər yaralı ölüm köcündə,
Göz dikib Paşaya qanın içində.
Baxışlar yalvarır, gözlər yalvarır,
Dodaqlar quruyub, sözlər yalvarır.
Kənd feldşeri canla çox çarpışsa da,
Üç ana ömrünü qeyb etdi burda.

Tüfəng səsi gəlmir düşmən tərəfdən,
Sağ qalan yayınıb, qaçıb hədəfdən.
Meyitə qərq olub hər addimbaşı;
Hələ qabaqqadır daşnak savaşı.
- Minin maşınlara, yubanmaq olmaz,
Düşmən bu itgiylə yerində saymaz.
Yəqin yeni həmlə gözləyir bizi,
Bəbək tək qoruyaq hər birimizi.
Yağı maşınıyla kəsib yolları,
Nifrət atəşiyələ yaxın onları. –

Təzə göstərsə də gün günortanı,
Xeyli yol gəlmişdi köçün karvanı...

* * *

Bəd xəbər hər kəsi çekirdi dara,
Bir ələm çökmüşdü Yegeqnadzora.
Saçını yolsa da yerindən duran,
Bu gün burun çekir, dünən hayqıran.
Çolakyan əyilib sözünün üstə,
Qışkırib, bağırır: - düzəlmir dəstə?!
Bir xof yaxalayıb Qarapetyanı,
Sanki boğazında əlləşir canı.
Pörtmüs dodağını çeynəyir hər an,
Hiddət qəzəb asib baxışlarından.
Tanrıverdiyan da əsir yerində,
Quş həniri donub kəlmələrində.

Hamı yola tərəf baş alıb qaçıır,
Bir oyun qurbanı yüz sifət açır!
Zalimliq, qəddarlıq yerinə gəldi,
Daşnaklar yiğışib yola düzəldi.
Heyrət içindədir hər dağ, hər dərə,
Göylər tarix yazır gen üfüqlərə.
Yüz yol mehvərindən dönsə də cahan,
Haqqın barmağına bulaşmaz bu qan;
Qisas sərgiləyir axşamdan bəri,
Quzğun caynağında can verənləri.
Bəşər çirkabidir erməni qanı!
Onun yer üzündə bənzəri hanı?!
Daşnaklar vurnuxur, səs boğur səsi,
Döyür baxışları ölüm sərgisi.
Hər qanlı sinədən bir tufan qopur.
Torpaqmı iyrənib? Qan-qana hopur.
Sanki qayalarla verib baş-başa,
Bu yerdən, bu göydən səslənir Paşa!
Qartal qanadında görünür gözə,
Sancılır kəlməyə, şığıyır sözə!
Elə bil çaylara qoşulub axır,
Dirini öldürüb, ölənlə baxır!
Sanki buludlardan qopacaq indi,
Dönüb ildirima çaxacaq indi.
Elə bil zirvələr vəsf edir onu,
Dəyanət göylərdə dindirir onu.
O haqla danışır tökdüyü qanla,
Ədalət hayqırır aldığı canla!
Düşmənin dilini açdıqca adı,
Qisası həzm edir ahı, fəryadı!
Sanki təbiət də Paşadan deyir,
Var olsun bu adı yaşadan, deyir.
Gözyası kövrəltmir torpağı burda,
Bunu qəhəriylə duyur gavur da.

Qəlbə göynətsə də insanın yaşı,
İtə yaraşıqdı it ulaşması!

Xəbər yubansa da Xaçık kəndinə,
Atlar yəhərləndi daşnak zənginə.
Düşmən dördubyandan axışıb gəldi,
Köcün arxasınca yola düzəldi.

Qeyrətindən qopur Paşanın səsi,
Hünərə çağırır burda hər kəsi,
- Yolundan qalmasın köç maşınları,
Tutun cığırları, kəsin yolları.
Qabağa keçənin alnınnan vurun,
Qanı üzəngini yusun gavurun.
Yaxına buraxın düşməni bir az.
Öpsün əlinizdən yarası dayaz.
Leş-leşin üstünə yiğilsin gərək,
Canında gələni qanında görək! –
Deyib, Nizamiyə səsləndi Paşa –
Solda mövqe saxla Cavidlə qoşa.
Dəstə xəndəkboyu tutsun yerini,
Nifrinlə qaziyin yağı qəbrini.

Xeyli yaxındadır Şərur torpağı,
Orda dalgalanır vətən bayrağı! –
Zirehli maşını tərpətdi bu an;
Sanki qurşun yağır baxışlarından.
Boşa keçən deyil bircə gülləsi,
Həzini andırır qaynar həmləsi.
Hər tətik çəkəni yerə sərir o,
Haqqın səngərinə sinə gərir o.
Vuruşur mərdliklə şir-aslan təki,
Tanrıya bəllidir ürəyindəki.
Onun cəsurluğu dəstəyə örnək,
Ondan qüdrət alır sinədə ürək.
Döyüş ara vermir, kişnəşir atlar,
Hər atın yanında düşmən leşi var.

Bir xof pərdələnib daşnak səsində,
Sınıq kəlməsində, yad nəfəsində.
Hədələr güllətək xeyli yan keçir,
Nə cana yaxlaşır, nə qandan keçir.

Dəstə qan uddurub qaniçənlərə,
Qisas dastanını yazdı göylərə.
Ümid yol salsa da Dərələyəzdən,
Bir həsrət baxırdı hər yoldan, izdən.
Torpaq havasına yarış göyləri,
Durnalar ağlatdı qərib elləri...

QÜRBƏT ELDƏ VƏTƏN DƏRDİ

Bizi görüşdürdü Xızı dağları,
Birgə xatırladıq ötən çağları.
Ağrılı günlərə qonduqca xəyal,
Qərib quşa dönüb ötürdü məlal!
Məğrurluq dünyası xeyli dərində,
Vətən dərdi vardı kəlmələrində.
Baxışı dağları dolandı gəldi,
Qəhər yaylığıyla alnını sildi.
- Bu dağlar olmasa ömrüm tükənər,
Möhnət çinarımı dərdim söykənər.
Hər gün yuxularım aldadır məni,
Dinib, deyənmirəm ürək deyəni.
Yuxuda atamla durmuşdum qoşa –
Bahar göyləri tək tutuldu Paşa. –
Qalxıb zirvələrə, dərəyə endik,
Çaylarla danışıb, bulaqla dindik.
Qəm dəryaz gəzirdi biçənəklərə,
Ləçəklər qonsa da kəpənəklərə.
Ümid bağlamışdı hər quş yuvası,
Açıq qanadları vətən havası.
Vəfa şığıdıqca qartal qayında,
Bir nisgil axırdı Arpa çayında.
Gördüm yorğa atım tənha qalıbdı,

Demə, nallarını daşlar alıbdı.
Səsimə dayandı, səsinə durdum,
Kədər binəsində bir ximə qurdum.
Dondum gözyaşına o sınmış səsin,
Heyvan ağlayırsa, kişi neyləsin?!
Ovalar sualla çıxdı qarşımıma,
Nələr gördüm, nələr gəldi başıma. –
Yenə həsrətini qıyladı Paşa,
Qüssəsi iz qoydu torpağa, daşa. –
İnsan hər bir dərdə sinə gərsə də,
Sellər qəzəbində əzab görsə də.
Məzar bitirsə də övlad dərdinə,
Zər ata bilməsə həyat nərdinə
Dözüm səbr evinə qıfil bağlamaz,
İllərlə yas quran bir gün ağlamaz.
Fəqət, vətən dərdi ölənlə ölmür,
Qonur başdaşına, yasda gömülmür.
Vətəndə görünər açılan sabah,
Harda vətən varsa, ordadır Allah!
Vətən havasında kəsilən çörək,
Qanda halallıqdır, sinədə ürək.
Min tikə bölsə də çoxu-azında,
Bir hava çalınar qurbət sazında! –
Deyib, köks ötürdü xeyli dərindən,
Ruhum göynəyirdi kəlmələrindən.

Dərdin bir ucunda dayanmışam tək,
Qəhər yiğin-yığın, qəm ətək-ətək.
Gəzir xəyalimdə öz doğma elim,
Fikir göylərində dolaşib dilim.
Gözlərim dünyani göstərmir mənə,
Kədərim darminir nisgil seyrinə:
Dağlar güzgü tutub Göyçə gölündə,
Bir qərib hönkürür «Göyçə gülü»ndə.
Maralsız dağların maral vaxtıdır,

Dərələr elə bil şahlar taxtidir.
Gözəldən, göyçəkdən çəmənlər gözəl,
Gül gözəl, sünbüllər, süsənlər gözəl.
Qaymaqçıçəyindən rəng alıb xama,
Damağa dad verir bal dama-dama.
Örüşdən qayıdır «çiçək», «alağız»,
Bulanır bulama, köpəşir ağız.
Quruddu xəngələ qol açır anam,
Qoymur ki, başına bir yol dolanam.
Mehriylə saxlayır bacı-qardaşı,
Soyuq qovurması, isti lavaşı.
Gözümdən tökülür laylası vallah,
Üzündə gülərdi açılan sabah.
Hərdən cəfasına od tutur canım! –
O, harda alışib, mən harda yanım?!...
Atamın sol əli başımda gəzir,
Qəlpəli biləyi bağrimı əzir.
Çoban çörəyilə «şah» böyüdərdi!
Hər gün canımıza can üyüdərdi!
O da dərd verəndən dərd aldı getdi,
Həyatı tükəndi, dünyası bitdi!...

Eh, xəyal yenə də tək qoymur məni,
Dolanır başımda zirvələr çəni.
Atlanıb keçirəm dərədən, düzdən,
Ayrıla bilmirəm ocaqdan, közdən...

Nə gözəl yaranıb Xızı dağları,
Fərəh seyrangahı – könül bağları.
Çiçək o çiçəkdi, gül-gülün eyni,
Gözəllik bu yerə salıb meylini.
Ürəyə göz verir zirvəsi, yalı,
Meşələr dilbərdi, çəmənlər xalı.
Gözəllər eşqinə çıxıblar döşə,
Nazəndə qantəpər, məsum bənövşə.
Bulaqlar başında saz tutub aşiq,

Məclisə ruh verir, elə yaraşıq.
Şısdə tərifləyir çoban quzunu,
Kabab sulanmamış tökür duzunu.
Həyat təzələnir yaşıl çəməndə,
Ruha qanad verir duman da, çən də.
Sanki Dərələyəz, Göyçə burdadır,
Vətən bənzəri də vallah, bal dadır!
Təndir ləvəngisi can verir közə,
Buğlama, pörtdəmə özü bir məzə.
Ləziz xörəkləri tərpədir lavaş,
Kef üstə süzülür mey yavaş-yavaş...

Dağlara qonaqdı dağ oğulları,
Dost adına uçur polad qolları.
Burda fərəh də var, burda qəm də var,
Könül rübəbində zil də, bəm də var.
Polkovnik-leytenant Kamil Məmmədov,
Qəlbində sızlıtı, saçında qrov.
Dağlara görükür uca dağ təki,
Gələn zaman təki, yetən çağ təki.
Kədər ləşkəriylə üz-üzə durmuş,
Sanki gözlərində qəm ximə qurmuş.
Hərdən qərib-qərib ətrafa baxır,
Tutqun göylərində şimşəklər çaxır.
Sanki Sarı bulaq dindirir onu,
Obalar atından endirir onu.
Kİğlı dərələr fikrini çəkir,
Sonalar qışqırır, kəkliklər səkir.
Qəmə qanad verir ellər, obalar,
Piləli nənələr, dastan babalar.
İçində dolaşır yurdun havası,
Əzəli günlərin sövqü-səfası.
Ona elə gəlir dönüb vətənə,
Min sual göndərir ölüb-itənə.
Dərdin əzabıyla barışmaq çətin,

Odur məngənəsi boyun, qamətin.
Kamilin boyuna qol açır Paşa,
Elə bil zirvələr dayanıb qoşa.
- Ay Kamil, çoxdandı görmürəm səni,
Yoxsa, unutmusan olub-keçəni?
Sən bizim dağların qartal oğlusan,
Hər daşa, torpağa, elə bağlısan.
Tarix çıraq asıb keçdiyin yola,
Qeyrət səngərisən, möhtəşəm qala.
Fəqət, o yerlərdə xəyal dolanır,
Möhnət ocağına həsrət qalanır. –
Deyib, uşaq təki hönkürdü Paşa,
Qəhər qılincini çəkərmi boşan?!
Kamil də göylərtək tutuldu haman,
Bir nisgil yağırdı baxışlarından.
- Sən keçdiyin yola ürək sərmışəm,
İnan, varlığımı səndə görmüşəm.
Könül karvanımda dünya boydasan,
Ömür çinarımın budağındasan.
Hər kimi görürəm səndə danışır,
Soydan söz götürən gendən danışır.
Neçə oğullara ad olub adın,
Doğma övladısan yaxının, yadın.
Bizim qocaların dilində haqsan,
Müqəddəs torpaqsan, uca bayraqsan!
Dünyadan köçən də yad edir səni,
Analar oxuyur beşik nəgməni.
Nağıl nənələrin nağılı sənsən,
Hər nazlı körpənin sığalı sənsən.
Hamıya qardaşsan, hamıya əziz,
Aslan ürəyinlə vurur qəlbimiz!
Burda kimlər dinir, kimlər danışır...
Hərdənbir tel dinir, simlər danışır.
Bülbülü coşdurur aşığın səsi,

Uçur «Dərələyəz gözəlləməsi».
Fəxrəddin, Goyçənin səxalı oğlu,
Dəyanət nişanlı, vəfali oğlu.
Paşanın eşqinə danişir, dinir,
Məclis ləngərlənir, dağlar sevinir.
- Paşanı qəlbimdə görəndən bəri,
Ona yer bilmışəm gen üfüqləri.
Ondakı ləyaqət, ondakı dəyər...
Çöküb ayağına, göylər baş əyər.
Özündən bir kəlmə eşitməsəm də
Çoxları danişib yeri gələndə.
Qeyrət qanı axır damarlarında,
Yurd dərdi bitsə də arzularında.
Düşmənlə döyüşü tarixdir bizə,
Örnəkdi, zəfərdi hər birimizə.
Unutmaz heç zaman nəsillər onu,
Millət şərafətli vətən oğlunu.
Onun süfrəsində kəsilən çörək,
Dönüb ürəklərə, döyünsün gərək.
Paşa, əziz dostum qoru ömrünü,
Göycə, Dərələyəz qayidan günü,
Birgə atlanarıq dağlara sarı,
Öpüb, oxşayarıq küsgün yolları.
Qovuşuq kindinə fərəh qovuşar,
Həyat pətəkləşib, dünya ballaşar.
Qurbanlığın gələr «Ocaqyalı»ndan,
Tərifin söz tutar beçə balından.
Ruhun kökləndikcə «Göycə gülü»nə,
Ömrün güzgü tutar Göycə gölünə.
Vətən havasında məclis qurarsan,
Hər yerdə ön görüb, başda durarsan.
Paşa dildə uçur, könüldə yatır,
Yenə söz yeriyir, saz hoy'a çatır.
«Cəlili» havası süzülür cana,

Aşıq meydan alıb, gəlir cövlana.
Dağlar boy aldıqca saz havasından,
Könüllər hallanır yaz havasından.
Elə bil Günəş də yubanır bu gün,
Mənəsi başqadır bu əziz günün.

Paşa dinlədikcə silahdaşları,
Alnında çatılır sual qaşları.
Dərin xəyallarla yol gedir yenə,
Elə bil dağları örtüb üstünə.
Bənzəri qartala baxdıqca-baxır,
Başından çən qalxır, dumanlar axır.
«Urfani» yenidən çalxayıր onu,
Düzür zamanlara ömür yolunu.
Nizami Məmmədov – o məğrur kişi,
Dalğa qanadlıdır ümman keçmişİ.
Onda nə kin gördüm, nə xof, nə əda,
Qəlbinə söykənib, güvənir ada.

Bir könül yeri var millət adına,
Hamının, hər kəsin çatar dadına.
Sanki Dərələyəz tək qoymuş onu,
Vətəndir dərdinin əvvəli, sonu.
Sözünün üstündə ömür sürsə də,
Pisi-pis, əyrini-əyri görsə də,
Nisgil gözləriylə görür cahanı,
Ələmdən sözülür hər ötən anı.
Safdı ləyaqətdə, dostluqda təkdi,
Haqqə üz tutana haqdan köməkdi.
Ruhumun aynası, sözümüzün canı,
Onun tək söz duyub, söz qanan hanı.
Şerimlə danışır axşam-sabahı,
Sözdür Peyğəmbəri, sözdür Allahı.
Mənim yazdığını məndən çox bilir,
Hər yeni görüşə sözümlə gəlir.

Bu gün də köklənmiş şeir dünyama,
Şair görkəmiylə dolub ilhamı.
Sazın pərdəsinə yatdıqca səsi,
Dindirir qəlbləri eşqi, həvəsi...

Bir qaranlıq çöküb qoca dağlara,
Xəyal qanadlanır ötən çağlara.
Köynəkdə susdurub aşiq da sazı,
İndi könüllərdən gəlir avazı.

Qərib axşamlara baş qoyub hər yan,
Çəmənlər xəyalda, güllər pərişan.
Susub qanadında qartalın səsi,
Şığımaq həvəsi, süzmək həvəsi.
Elə bil bulaqlar nağıl danışır,
Çaylar döyüşdədir, çöllər barışır.
Ay da buludlardan baxır gizlicə,
Salxım ulduzlardan sözülür gecə.

Paşa qayğılarla dönüb evinə,
Nəvə fərəhinə qol açır yenə.
Gəzsə də üzündə təbəssüm, gülüş,
Ömrünə yazıldı bu günkü görüş.

Yenə də gecəni tək qoymur Paşa,
Nə vaxta acıyr, nə də ki, yaşa.
Açıb pəncərəni, önündə durdu,
Ulduzlar sehrində bir ximə qurdı.
Yeni sənədlərlə başını qatır,
Ay da xəyalına çəkilib yatır.

Meşə «əsgəridir» illərdən bəri,
Yarpağa şəh verər alınının təri.
Yaradıb, yaşamaq yoludur onun,
Hər budaq açılan qoludur onun.
Qartal yuvasında hənir yaşıdır,
Yağışla bir yağır, günlə qoşadır.
Bülbül ondan alır nəgmə səsini,
Çiçək həvəsini, gül həvəsini.
Səsi qaranquşun yuvasındadır,

Həyat qollarının arasındadır.
Odur zirvələrin görünən tacı,
Dağlar xanasının əriş-arğacı.
Hər kola, ağaca qəlbi su verir,
Zəhməti gül açır, arzusu verir.
Başına toplayıb doğmanı, yadı,
Təbiət loğmanı çağrılır adı.
O, cənnət yaşıdır Altıağacda,
Min-min pöhrəlidir altı ağaç da.
Ormanlar içində paliddır özü,
Qurub-yaratmaqdı söhbəti, sözü.
Hər gün təbitələ danışmağı var,
Boy atan hər tinglə odur bəxtiyar.
Arı da bəsləyir, qoyun da, mal da,
Ümidi boy atır hər bitən kolda.
Bir kimsə sözündən inciməz onun,
Özgə xisləti var dağlar oğlunun.

Bir yeni sabahla görünür Paşa,
Təbiət cilvəli, yer-göy tamaşa...
Gördüyü yuxuya qərq olmuş yenə,
Sanki köz basıbdı qəm sinəsinə.
Qəhri dar olsa da ölçüyə, saya,
O, yuxu danışır hönkürən çaya:
- Bu gecə yuxuma girmişdi atam,
İncimiş gedirdi, əlləşdim çatam!
Qəfil ermənilər aranı kəsdi,
Göylər şaqqıldıdı, çovğunlar əsdi.
Ahıma hopsa da atamın qanı,
Ruhunda qaldırdı ərşə dünyani.
Göylərə qəm tutub hayqırkı birdən,
Bir ağız bayatı qopdu qəlbindən:

- Qərib havalı dağlar,
Ahdan yaralı dağlar.
Vətən öyün dağıldı,
Qurbət yuvalı dağlar!

...Qatıb qabağına dilsiz yolları,
Bir atlı çapırkıdağlara səri.

2.I. – 25.IV.2014.

İLHAMLA LAYLADIM SÖZÜN QATINI, DƏRD MƏNİ YARATDI, MƏN BAYATINI

Ömür ürəkdən gələr,
Qüvvət biləkdən gələr,
Torpaq bölən mənzilə
Açar fələkdən gələr!

* * *

Əzizim, naçar məni,
Dərd görsə qaçar məni.
Fələk elə bağlıyb,
Açanmaz açar məni!

* * *

Qala mənnən,
Ocaq çat, qala mənnən.
Canalan cannan gedə,
Cananım qala mənnən!

* * *

Könlüm sazaqdı mənim,
Yurdum uzaqdı mənim,
Bir damla yaş qıymadın,
Dərdim quraqdı mənim!

* * *

Vətənə apar məni,
Möhnətdən qurtar məni.
Qalib gedə bilməsəm,
Ölsəm, sən apar məni!

* * *

Tikəni,
Böl əlində tikəni.
Durun mənə göstərin
Kəfənə cib tikəni!

* * *

Ürəyi,
Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Əymə dərdə ürəyi.
Bu dünyada yeyilər
O dünyanın çörəyi!

* * *

Bağlama,
Baxt özü də bağlama.
Göz bağıyan gecikməz,
Söz evimi bağlama!

* * *

Sözünə,
Söhbəti nə, sözü nə?
“Quran” varağ artırar
Əsil şair sözünə!

* * *

Ay ağa,
Qaldır qalxım ayağa.
Oğul başa çıxanda
Ana çökər ayağa!

* * *

Qabağa,
Güvənmə ay qabağa.
Bir gün bir yol açılar,
Ölüm düşər qabağa!

* * *

Nə axır?
Nə əvvələm, nə axır.
Kür kimi çağlayardım,
Dərdimdən Araz axır!

* * *

Döndər günaha məni,
Yad etmə daha məni.
Bir ahına baş qoydum,
Çəkdin min aha məni!

* * *

Əzizim, mənə gəldi,
Hər dərdin mənə gəldi.
Gülşənin xəzan açdı,
Payızın mənə gəldi!

* * *

Gül var qoxumur-gedir,
Əl var toxumur-gedir.
Bu dünya bir kitabdı,
Çoxu oxumur-gedir!

* * *

Əziziyəm, sözünü,
Çəkmə gözdən sözünü.
Bu gün əlini açan
Bir gün örtər gözünü!

* * *

Əziziyəm, söz ünü,
Qaldır gəlsin sözünü.
Gəl, dilimlə oyadım,
Dodaq kəssin sözünü!

* * *

Əzizinəm, közümə,
Köz qoyma gəl közümə.
Gözümə sən düşmüsən,
Gün düşmüyüb gözümə!

* * *

Yara məni,
İnidir yara məni.
Baxışın təbib ola,
Gözlərin yara məni!

* * *

Əzizinəm, gözə nə,
Söhbətə nə, sözə nə.
Sinəm güzgүyə dönə,
Qaşın-gözün bəzənə!

* * *

Göz ala,
Kirpik qara, göz ala.
Dil üzünlə oynaya,
Tellərin kölgə sala!

* * *

Haramda qaldı?
Halal haramda qaldı?
Sən getdin, mən söküldüm,
Dünya haramda qaldı?!

* * *

Çaylar dayazdı, neynim?
Çöllər ayazdı, neynim?
Xudafərin qəbrimi
Arazda qazdı, neynim?!

* * *

Alişam,
Bu şamdanı, bu da şam.
Şəhriyardan od aldım,
Araz qoymur alışam!

* * *

Gələn, baxıb da gedir,
Yanıb-yaxıb da gedir.
Hamı Arazdan deyir,
Araz axıb da gedir!

* * *

Nə axır?
Nə əvvəl var, nə axır.
Dünyanın gözü dolub,
Araz boyda dərd axır!

* * *

Təbrizdə öz gülüm var,
Gülüm var, bülbülüm var.
Araz, suyun qurusun,
O tayda sevgilim var!

* * *

Yol ver, elinnən gəlsə,
Məcnun Goyçəli

Dərələyəz harayı

Söz de, dilinnən gəlsə.
Oğul sözünnən sinmaz
Kişi belinnən gəlsə!

* * *

Əzizim Ay gözləmə,
Payızda yay gözləmə.
Ürəyi vermiyənin
Əlinnən pay gözləmə!

* * *

Qış keçər,
Payız ötər, qış keçər.
Yalançı göndərən pul
Gələnəcən qış keçər!

* * *

Bazara,
Canı qoyma bazara.
Yalançının kələmi
Qoşun yıgar bazara!

* * *

Yalançının xanası,
Göyə baxar anası.
Sözündən inək qaçar,
Kəlməsindən danası!

* * *

Üzəsən,
Yara vurma üzə sən.
Ömür çayın quruyur,
Çətin bir də üzəsən!

* * *

Gedəndi,
Əl gətirən gedəndi.
Dəm vurma o dünyadan,
Yazıq ora gedəndi!

* * *

Danışdır,
Aç məzarı danışdır.

Dünyaya gələni yox,
Qayıdanı danışdır!

* * *

Bala dağı,
Gəz,dolan bala dağı.
Dağlar əriyib gedər,
Azalmaz bala dağı!

* * *

Bala dağı,
Gül çəkər bala dağı.
Bilsə bala dağı var,
Fil çəkməz bala dağı!

* * *

Balam qala,
Arxamda balam-qala.
Çiynində uçub gedəm,
Balımda balam qala!

* * *

Boy görək,
Bəslə boyu, boy görək.
Yurdda uşaq olaydım,
Əlimdə pendir-çörək!

* * *

Yurd yeri,
Ana yanı, yurd yeri.
Allaha çox yaxındı
Ocaq başı, yurd yeri!

* * *

Yurd yerində,
Ömür sür yurd yerində.
Allah allahlıq etməz,
Qalmasa yurd yerində!

* * *

Yurda gəl,
Gör dünyani burda, gəl.
Kim gəlsə, fikir vermə,

Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Ölüm gəlsə, yurda gəl!

* * *

Yurd verər,
Yurd alanı yurd verər.
Xalıq vermiyən şeyi
Yurd yerində yurd verər!

* * *

Əzizim darda məni,
Qoymuyun darda məni.
Nə atam var, nə anam,
Tapşırın yurda məni!

* * *

Qara çıxdı,
Ağ aldım, qara çıktı.
Telimi yağış yudu,
Diləyim qara çıktı!

* * *

Çəkə mənnən,
Mətahin çəkə mənnən.
Hanı fildə o hünər,
Bu yası çəkə mənnən!

* * *

Alasan,
Al könlümü, al asan.
Azreil yatıb-qala,
Sən canımı alasan!

* * *

Qalasan,
Od-ocağı qalasan.
Dodağın bir iş görə,
Sinəm üstə qalasan!

* * *

Əzizim, söküləndə
Tikilər sökülən də.
Sinənə Aymı qonub?
Çaşdım dan söküləndə!

* * *

Köçənə qaldı,
Köcdən-köçə nə qaldı?
Dünyaya niyə gəldim?
Cavab: köçə nə qaldı?!

* * *

Ay bala,donun ağdı,
Dörd yanın qara bağdı.
Gələn gözyaşı tökür,
Yurduna daşmı yağıd?!

* * *

Əzizim, məni dağlar,
Bu möhnət məni dağlar.
Quş qanadım olaydı
Görəydim səni, dağlar!

* * *

Bulaq, yolu bağlama,
Qərib-qərib çağlama.
Mən ağlayıb-qurudum,
Sən dağlarda ağlama!

* * *

Çəmənə,
Tül naz atır çəmənə.
Nola yarpaq olaydım
Şeh düşəndə çəmənə.

* * *

Sinə gəldi,
Dərd bişib sinə gəldi.
O boyda elim gedib,
Deyirlər, yenə gəldi!

* * *

Qarabağlar,
Bürünüb qara bağlar.
Balası ölmüş ana,
İzinə qara bağlar!

* * *

Sinə gərmiyin mənə,
Yaylıq sərmiyin mənə,
Bala barım dərilib,
Şirin dərmiyin mənə!

* * *

Əzizinəm, haram var,
Haraliyam, haram var?!
Torpağın qucağında
Balam boyda yaram var!

* * *

Yıxıb məni,
Dərd alıb, yıxıb məni.
Sinəmnən qopan sellər
Dağlara sıxıb məni!

* * *

Fələk, yox insaf səndə,
Əsdim yelin əsəndə.
Hər gün bala gəzirəm,
Sən nə gəzirsən məndə?!

* * *

Axır demə,
Əvvələ axır, demə
Fikir dolçam daşıbdı,
Göz yaşım axır ,demə!

* * *

Əzizinəm, qatır a,
Qarışdırır, qatır a.
Fikrət kimi çul gərək,
Anar kimi qatıra!

* * *

Üzünü,
Göstər, görüm üzünü.
Yaman gündə görəsən
Üzgörənin üzünü!

* * *

Şit olar,
Dayaz söhbət şit olar.
Anar verən çörəyi
Qatır yesə it olar!

* * *

Qayıdar,
Gedən, yenə qayıdar.
Anardan adam olsa,
Eşşək dinə qayıdar!

* * *

Qal, an çox,
Dərdim oddu, qalan çox.
Bir cavabsız sual var:
Gedən çoxdu, qalan çox?!

* * *

Qar verər,
Dolu alar, qar verər.
Yaxşılığın budağı
Ürəklərdə bar verər!

* * *

Əzizinəm, yarı çox,
Yarı haqdan, yarı çox.
Bu dünyada hər şeydən
Göz yaşının bəri çox!

* * *

Qabağa,
Xain keçməz qabağa.
Düşmən qeyrətə gəlsə,
Arvad verər qabağa!

* * *

Səsi nə?
Harayı nə, səsi nə?

Xain özünü yeyər,
Özgəsinin səsinə!

* * *

Qoxusu,
Qoxu torpaq, qoxu su.
Xain kəsən çörəkdə
Olmaz vətən qoxusu!

* * *

Bağlıyar,
Qəm qar olsa, bağlıyar.
Şeytan açan qapını
Xain açmaz, bağlıyar!

* * *

Özünü,
Göstər, görüm özünü.
Xain qazan quyunun
Dibində gör özünü!

* * *

Qalası,
Nə gedər, nə qalası?
Xainnən dərs alanın
Qaz otarar balası!

* * *

Əzizim, vətən ağlar,
Köynəyi kətan ağlar.
Sən ölsən qarın gülər,
Mən ölsəm vətən ağlar!

* * *

Qəribdi,
Ana elim qəribdi.
Ad qoyanım hardasan?
Təzə adıım qəribdi!

* * *

Vətənim,
Elim, günüm vətənim.
Demə, haran ağrıyır?

Bilmirsənmi?-Vətənim!

* * *

Gözəldi,
Gözəl dünya gözəldi.
Yurdda gələn əcəlin
Ölümü də gözəldi!

* * *

Bağladım,
Dərddən dəstə bağladım.
Yurda açıq qapımı
Qəriblikdə bağladım!

* * *

Boynunu buranmı var?
Qurğumu quranmı var?
Qəriblikdə ölürem,
Yanımda duranmı var?!

* * *

Yalqız ağlar,
Tək gülən yalqız ağlar.
Qərib eldə ölüni
Balası yalqız ağlar!

* * *

Yaşım var,
Torpaqda qardaşım var.
Şimşək dərdimdə çaxır,
Buludda göz yaşım var!

* * *

Qardaş dağı,
Ağırkı qardaş dağı.
Qəm içində batırdım,
Qaldırkı qardaş dağı!

* * *

Qardaş dağı,
Qar ələr qardaş dağı.
Balasına baxanda
Görükər qardaş dağı!

* * *

Balasıdı,
Qəm-qəmin balasıdı.
Mən qardaş itirmişəm,
Anamın balasıdı!

* * *

Ana, dərd kəsir məni,
Qəm alıb əsir məni.
Çörəyini kəsmirəm,
Ələmin kəsir məni!

* * *

Ana yolu,
Haqq yolu-ana yolu.
Tanrıının yolu çoxdur,
Əzəli-ana yolu!

* * *

Demə, dünya bir qəfəs,
Qəfəsində min həvəs.
Haqqı dolanıb gəlir
Anadan gələn nəfəs!

* * *

Verəni,
Yad et alıb-verəni.
Təkcə yaradan alır
Ana südü verəni!

* * *

Sinəsində,
Dünya gör sinəsində.
Ürək deyil, anadır
Balanın sinəsində!

* * *

Eşiyə,
Bu evə, bu eşiyə.
Tanrı yaxına gələr
Ana baxsa beşiyə!

* * *

Ana əli,
Haqq əli-ana əli.
Qurğuşun geyinsə də
İncitməz ana əli!

* * *

O başdı,
O tərəfdi, o başdı.
Ana əl basan evdə
Atanın yeri başdı!

* * *

Danışmaz,
Kim dinər, kim danışmaz.
Ata əli gətirsə,
Ana dili qarışmaz!

* * *

Ötəri,
Baxma ömrə ötəri.
Ananın süfrəsidir
Atanın alın təri!

* * *

Gülər,
Baxt ağlasa, baxt gülər.
Ana bala üzündən,
Ata cibindən gülər!

* * *

Ürəyində,
Dərd yiğma ürəyində.
Ananın baxtı gülər
Atanın çörəyində!

* * *

İçində,
Gəzmə dərdin içində.
Fillər çəkmiyən yükü
Ata çəkər içində!

* * *

Suya çək,
Quruya çək, suya çək.
Sinəm od tutub yanır,
Gözlərimlə suya çək!

* * *

Bitənmi var?
Həsrətdə bitənmi var?
O yol yaman uzanır,
Qabaqda vətənmi var?!

* * *

Gələnmi var?
Dərdimi bölənmi var?
Bu sel səngimir, ana,
Yaxında ölünmə var?!

* * *

Yaşıyam,
Yanaqda gözyasıyam.
Qəbrim Göyçədə qaldı,
Qürbətdə başdaşıyam!

* * *

Çən gələ
Bulud ötə, çən gələ.
Göyçədə bir ah çəkəm,
Yad tərəfə çən gələ!

* * *

Qalana dünya,
Batıb yalana dünya.
Gedənə başdaşıdı,
Qalmaz qalana dünya!

* * *

Qəfil atandan qorun,
Ara qatandan qorun.
Qorxma şirdən, pələngdən,
Adam satandan qorun!

* * *

Axınnan gəlir,
Pis gün axınnan gəlir.
Bəla uzaq olsa da
Xəta yaxınnan gəlir!

* * *

Xəncərədi,
Son sözün xəncərədi
Fahişənin evində
Divar da pəncərədi!

* * *

Oynasər,
Yada salmaz oynasər ar.
Pozğun öpər ərinin,
Oynasıyla oynasər!

* * *

Yeri var,
De sözünü yeri var.
Pozğun arvad gözündə
Yüz kişinin yeri var!

* * *

Namus ömrə əmanət,
Ləkəsində qiyamət.
Şeytanı yerə soxar
Arvaddakı xəyanət!

* * *

Vuruşma,
Qan gətirər vuruşma.
Arvad örtən qapını
Əzraildən soruşma!

* * *

Kirimiş olar,
Dönük kirimiş olar.
Arvad ana olmasa,
Qurd ağızına dış olar!

* * *

Çeşməyi,
Gözdən çəkmə çəşməyi.
Arvaddan öyrənibdi
Şeytanlar and içməyə!

* * *

Qan teştidir nimçəsi,
Tikan açar qönçəsi.
Yüz kişiyə gor qazar
Bir arvadın gecəsi!

* * *

Qolunu,
Çox dolama qolunu.
Bütün arvadlar bilir
Boşanmanın yolunu!

* * *

Ucadan,
Sirri açma ucadan.
Arvad bələdçi olsa,
Oynaş çıxar bacadan!

* * *

Yeridi,
Ah daşdı, of yeridi.
Torpağın yaz qoxusu
Balam yatan yeridi!

* * *

Dərdə məni,
Dərd sixar dərd əməni.
Bu nə seldi, ay ana?
Qaytardı dərdə məni!

* * *

Anam ağlamaz məni,
Bacı yoxlamaz məni.
Su yudu, torpaq uddu,
Kəfən saxlamaz məni!

* * *

El gəlir dəstə-dəstə,
Dillər ötür ahəstə.
Ay gecəmlə ağlayır,
Gün yanır qəbrim üstə!

* * *

Yorğanım daşdı, Göyçə,
Yastığım yaşıdı, Göyçə.
Qərib oldum, yad oldum,
Məzarım boşdu, Göyçə!

* * *

Canım yatağa düşdü,
Ahım otağa düşdü.
Göyçədən qar istədim,
Ölüm qabağa düşdü!

* * *

Ürəkdən yağır oldum,
Tükəndim, fağır oldum.
Küləkdən yüngülüydüm,
Torpaqdan ağır oldum!

* * *

Yatıb, qalmağa gəldim,
Yuxu almağa gəldim.
Torpaq, anamı göstər,
Qoxu almağa gəldim!

* * *

Son mənzilim xeyli dar,
Ruh çırpınır, bədən qar.
Ayaq bağlı, göz yumuq,
Burdan belə yolmu var?!

* * *

Kədərim boy atdı, oy!
Baxt ulduzum batdı, oy.
Yaramı açan fələk
Qəbrimi qanatdı, oy!

* * *

Gəlmışəm,
Ölüm deyib gəlmışəm.
Qəbrimə su tökməyin,
Gözüyaşlı gəlmışəm!

* * *

Dərs verənim,
Dərs alıb, dərs verənim.
Fələk dərsemi alıb,
Torpaqdı dərs verənim!

* * *

Köçümnən,
Hara gedim köçümnən?!
«Göyçə gülü» çaldırın,
«Dilqəmi»ylə köcüm mən!

* * *

Əcəl qəsdimə gəldi,
Zaman tüstümə gəldi.
Ayağımı çatdilar.
Torpaq üstümə gəldi!

* * *

Ay ağa məni,
Çəkmə ayağa məni.
Qara günümmü çoxdu,
Bükdülər ağa məni?!

* * *

Dərdimi,
Dağ saxlar dağ dərdimi.
Torpaq bağırna basıb,
Dərd gizlədər dərdimi!

* * *

Göynən gələn mənəmmiş,
Ələm bölən mənəmmiş.
«Ya Sin» ciynimə qonub
Evvay, ölən mənəmmiş!

* * *

Büküldüm ağa gəldim,
Zülmət otağa gəldim.
Torpaqdan yaranmışdım,
Torpaq olmağa gəldim!

* * *

Gəlmişəm yata-yata,
Qan tərə bata-bata.
Göyçüyəmi gedibsən?
Açılmır qapın, ata!

* * *

Apar ver,
Yar bağrimı, qopar ver.
Nakam gedib Ayselim,
Gözyaşımı apar ver!

* * *

Otağı,
O budağı, o tağı.
Qoşunlar ala bilməz
Ölüm verən otağı!

* * *

Küsdümü?
Tale məndən küsdümü?
Şagirdlərim yığışın,
Seyr eləyin tüstümü!

* * *

Qurbanam,
Haqq yolunda qurbanam.
Ömür verən Allahın,
Ölümünə qurbanam!

* * *

Həyat oxuymuş, demə,
Zülmü çoxuymuş, demə.
Ömürdən keçən günün
Sonu yuxuymuş demə!

* * *

Yerimi salan gəldi,
Ağrımla qalan gəldi.
Dərdin alım dedilər,
Canımı alan gəldi!

* * *

Yetər oldu,
Əcəlin yetər oldu.
Köçün Göyçə köçüydü,
Bu köçün betər oldu!

* * *

Dərdi görməyə gəldim,
Qüssə dərməyə gəldim.
Bir çimir yatmadıdım,
Canı verməyə gəldim!

* * *

Ömür saxlamır məni,
Ümid yoxlamır məni.
Anası torpaq olub,
Anam ağlamır məni!

* * *

Qəmə bükülmüşəm mən,
İcdən sökülmüşəm mən.
Bu günümə ağlama,
Min ildi ölmüşəm mən!

* * *

Ömrüm-günüm, ağlama,
Qapıya qəm bağlama.
Dilində rəhmət gətir,
Son yolumu bağlama!

* * *

Göz yaşı,
Göz ağladar gözyası.
Gözyasıyla köçəni
Qaytararmı gözyası?!

* * *

Yaxan ağlar,
Sel gələr yaxan ağlar.
Qürbət eldə can verdim,
Qəbrimə baxan ağlar!

* * *

Əzizim, ağladanda,
Ağlayar, ağadan da.
Göyçəni ağlar bildim,
Sən məni ağladanda!

* * *

Qəm selin daşdı, neymim?
Ömrün dolaşdı, neymim?
O qədər ağlamışam,
Məzarın yaşdı, neymim?

* * *

Ahı fil çəkən mənəm,
Dərdə bel bükən mənəm.
Ay dərsimə gecikən,
Daha gecikən mənəm!

* * *

Yad elə,
Yaddan salma, yad elə.
Baxtımlı günə sərdim,
Yel gətirdi yad elə!

* * *

Nə dərdim,
Nə becərdim, nə dərdim?!
Çoxuna çox uzaqdı,
Özümə yaxın dərdim!

* * *

Bala dağı,
Gəz,dolan bala dağı.
Ölümsüz ölən canım,
Qurşunun bala dağı

* * *

Balasına,
Qoymayın bala sına.
Dərd çəkmək öyrədirəm
Balamın balasına!

* * *

Bala dərdi bitirdim.
Ahım üstə yetirdim.
Gözyaşımla tapmışdım,
Gözyaşımla itirdim!

* * *

Nə yazdım?
Nə düşündüm, nə yazdım?
Kağızda yer qalmadı,
Torpağa nida yazdım!

* * *

Yarıya,
Kim sına,kim yarıya.
Balası neşter vurur
Balam vuran yarıya!

* * *

Bitirdim,
Dərd yazdım qəm bitirdim.
Hər damla çiçək açdı,
Mən başdaşı bitirdim!

* * *

Dur,gedək,
Qəm sayışır,dur,gedək.
Qaranlıqdan qaçardin,
Şər qarışır,dur gedək!

* * *

Bağladardım,
Yaramı bağladardım?
Bilsəydim bu dünya var,
Anamı ağladardım!

* * *

Ələrəm mən,
Buludam, ələrəm mən.
Qəlbimdə balam ölüb,
İçimdə mələrəm mən!

* * *

Gözümnən,
Göz ağlatdın gözümnən.
Gözünü bağladım ki,
Ölüm öpər gözünnən!

* * *

Ağardıram,
Günümüz ağardıram?!
Bala, sənə yetməyə
Hələ saç ağardıram!

* * *

Ötən mənəm,
Dərd çəkib, ötən mənəm.
Bala, quşun nə dərdi,
Qəbrində ötən mənəm!

* * *

Niyə qovruldun, niyə?
Dünya çaldığı neyə;
Hamını atdan salır
Atlı görünsün deyə!

* * *

Gəl, yayma çəni, dünya,
Tanıdım səni, dünya!
Məndə bitən səndə yox,
Qoxula məni, dünya!

* * *

Qoru, dünya,
Üfləmə qoru, dünya.
Gələnin beşiyisən,
Gedənin goru, dünya!

* * *

Dərdiyini,
Saxlamaz dərd iyini.
Nə bağ bilər, nə bağban
Ölümün dərdiyini!

* * *

Daşda məni,
Daş bilmə daşda məni.
Fələyə neynəmişdim?
Ağlayır daş da məni!

* * *

Daşda məni,
Yandırma daşda məni.
Fələyin çarxı dönsün,
Lal qoyub daşda məni!

* * *

Daşdan məni,
Xəbər al daşdan məni,
Fələkdəki zülmə bax,
Ayırmır daşdan məni!

* * *

Əlim ölüm əlində,
Axdım hicran selində.
Gözyasına dönmüşəm
Dörd balamın dilində!

* * *

Ana, ələm bağlama,
Dərdi-dərdə bağlama.
Mən ürəkdən ölmüşəm,
Sən ürəkdən ağlama!

* * *

Ələmim yudu səni,
Yaxdı qəm odu səni.
Ata, günahsız balan
Oğulsuz qoydu səni!

* * *

Təkəm, yenə təkliyin,
Ah çəkib, iməkliyin!
Qəmnən ocaq çatmışam,
Qüssəmlə ətəkliyin!

* * *

Yol gedim,
Yol aparmır, yol gedim?!
Bacım yox, qardaşım yox,
Kimin ciynində gedim?!

* * *

Bu fələklə zər atdım,
Nə ağridim, nə yatdım.
Üç balamın qəlbində
Ata dərdi oyatdım!

* * *

Başa məni,
Qəm çəkdi başa məni.
Ana, getmə, sən Allah!
Tapşırıb daşa məni!

* * *

Üşüyər,
Can bədəndə üşüyər.
Yerli yırtar kəfəni,
Yersiz dildən üşüyər!

* * *

Qışladı,
Demə, ruhum qışladı.
Könlündə meh əsdirdim.
Yaz baxışın qışladı!

* * *

Ayım ilinə qurban,
Sığal telinə qurban.
Bir görüş ver, yüz öpüş,
Dilim-dilinə qurban

* * *

Suya baş vuran gəlin,
Çalxanıb, duran gəlin.
Ayəsi səndə qalıb,
Açılmır «Quran», gəlin!

* * *

Nə gözəl sabahın var,
Gözəllik Allahın var.
Sən çımdın, mən islandım,
Əcəb seyrangahın var!

* * *

Tök zülfünü, yana, gəz,
Salma məni qana, gəz.
Dilim-dilində yansın,
Dodağımı yana, gəz!

* * *

Yaranın,
Yar düşünün, yar anın.
Loğmanı Məcnun olmuş
Göz vurduğu yaranın!

* * *

Həsrət mənə ox atdı,
Fərəhimi qanatdı.
Dərdimi azaltmamış,
Saçlarımı uzatdı.

* * *

Əzizim əyir məni,
Pilə bil, əyir məni.
Çox könüllər ovladın,
Şikarın əyir məni!

* * *

Baxışı çıraq gəlin,
Buxağı varaq gəlin.
Eşqə quraqlıq düşüb,
Ləbindi bulaq, gəlin!

* * *

Demə ləzzət baldadı,
Bala qalar bal dadı.
Min arıdan gözləmə
Öpüş verən bal dadı!

* * *

Ağca maya, dələmə,
Vermə ruhu ələmə.
Nolar Leyli olanda,
Məni Məcnun eyləmə.

* * *

Xumarlan, mehirlənim,
Eşqinlə çətirlənim.
Aç dəsmal buxağını,
Köksündə ətirlənim!

* * *

Bu sevda görüşüdü,
Peymana örüşüdü.
Yaz könlüm yaxan açdı,
Dodaqların üzüdü.

* * *

Bağdan gəlsən bar gətir,
En dərəyə qar gətir.
Yorğanınla işim yox,
Döşeyini dar gətir!

* * *

Baxtın üstə açıl sən,
Şəfəq təki saçıl sən.
Gecəndə gecələnim,
Sabahım ol, açıl sən.

* * *

Toy paltarın biçildi,
Könlün sindi, kiçildi.
Sağlıq süzən məclisdə
Göz yaşların içildi!

* * *

Təklənmişəm, təkəm, tək,
Ələmim ətək-ətək.
Özümü axtarıram,
Səni itirdiyim tək!

* * *

Yük olmuşam bəlana,
Ömür gedir talana.
Eşqinlə ximə qurum,
Ata çağır balana!

* * *

Yaxanı,
Düymələmə yaxanı.
Sən beşiyi danışdır,
Mən besikdən baxanı!

* * *

Hər baxışın incidi,
Dürdanədi, incidi.
Dodaq əmdi, diş yedi,
Xal yanaqda incidi!

* * *

Demə, əhdilər öz oldum,
Vəfanla bir güc oldum.
Gəlişinlə variydim,
Sən getdin, mən necoldum?!

* * *

Dolan gəl öz yerinə,
Qaş oynat göz yerinə.
Sinən sinəmə dəysin,
Alışım köz yerinə!

* * *

Sevdanın adasında,
Diz çökdüm odasında.
Məni ağ günə yetir
Telinin qarasında.

Mən aşiq, yetən öldü,
Köynəyi kətan öldü.
Mən Vətəndə ölmədim,
Qürbətdə vətən öldü!

* * *

Qürbətdə qəfəsim var,
Quruca nəfəsim var.
Yuxum Göyçə dolanıb,
Yatmağa həvəsim var!

* * *

Aşıq, demə dağa, gəl,
Aranı gəz, dağa gəl.
Dağlar viran qalıbdı,
Sinəmdəki dağa gəl!

* * *

Mən aşıgam, göz yaşı,
Gözdə qoymaz göz yaşı.
Var oynadan göz tökər,
Qəm oynadan – göz yaşı!

* * *

Dağda dumana düşdüm,
Aha-amana düşdüm.
Özüm baxtı kəmiydim,
Baxtı yamana düşdüm!

* * *

Evə gələnə qurban,
Könül bölənə qurban.
Sevincdən gözüm dolub,
Baxıb gülənə qurban!

* * *

Mərdi divana gəldi,
Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Dərdli dərmana gəldi.
Danaçı darğa olub,
Nə pis zamana gəldi!

* * *

Aşıq, yaş bilən olub,
Könül daş, bilən olub.
Başı bədəndə daşdı,
Özü başbilən olub!

* * *

Əcəl körpəmi aldı,
Qəm vurdu, dərdə saldı.
Göz yaşı bələyinə,
Ömrü kəfənə qaldı.

* * *

Aşıq, demə sözdü şər,
Dəyərinən söz düşər.
Dünya sonsuz kitabdı,
Hər gələnə söz düşər!

* * *

Atdı gedər yalnızan,
Dərd yeyilməz balınan.
Bir gün köçün yüklenər,
Can alsan da xalınan.

* * *

Mən aşiq, qəhər dolu,
Könül var qəhər dolu.
Nola bağlı qalaydı
Ölüm ayıran yolu!

* * *

Aşıq deyər, mərd qalar,
Mərd ayağın mərd qalar.
Namərddə bir üz olmaz,
Mərd bir üzlə mərd qalar!

* * *

Mən aşığam, göz olmaz,
Yaş görməyən göz olmaz.

Ürəyi kül olanın
Ocağında köz olmaz!

* * *

Aşıq sərinnən gedər,
Qəvvaz dərinnən gedər.
Dünyanın yolu çoxdu,
Hamı birinnən gedər!

* * *

Mən aşığam, ay batır,
Gün dolanır, ay batır.
Kimi qucağa dönüb,
Kimi qucaqda yatır!

* * *

Mən aşiq, şərbətinnən,
Doldur ver şərbətinnən.
Görən doyan olarmı
Dünyanın şərbətinnən?!

* * *

Mən aşığam, harama,
Kef yaraşır harama?
Halallıqdan bac aldım,
Qismət oldu harama!

* * *

Mən aşığam, dərd yazar,
Dərdli dərddən dərd yazar.
Könülsüz köç yeridi
Bir qəriblik, bir məzar!

* * *

Mən aşiq, savabım var,
Dinim var, Allahım var.
O dünyada yatmaram,
Bu dünyada ahım var!

* * *

Demə, qatardı dünya;
Qəmə qatardı dünya.

Varsan vardı səninlə,
Yoxsan, qutardı dünya!

* * *

Gəzdim elində səni,
Buldum Milində səni.
Gözlərində gəzirdim,
Tapdım dilində səni.

* * *

Demə, dünya dəyişdi,
Kim əydi, kim əyişdi?
Əl kəsib, Həccə getmə.
Əl tutmaq savab işdi!

* * *

Mən aşığam, can qalar,
Xəsis vara can qalar.
Qan uddurub, qan udma,
Var öldürsən can qalar.

* * *

Mən aşığam, qaralmaz,
Ocaq başın qar almaz.
Könlü mundar olanı
Dərya yusa pak olmaz!

* * *

Aşıq deyər, var qalar,
Qəmnən ahı-zar qalar.
Vara söykən, cana bax,
Can gedəndə var qalar!

* * *

Aşıq deyər, var kəsər,
Var ağladar, var kəsər.
Qılınc kəsməyən başı
Var parçalar, var kəsər!

* * *

Aşıq deyər, qazana,
Kim yata, kim qazana.
Ömürdə can üzülər

Var düşməsə qazana!

* * *

Mən aşiq, var olana,
Haqqa zəvvar olana.
Yad da qardaş görünər
Qardaşı var olana.

* * *

Aşıq, varmı uyudan?
Odu könül soyudan.
Kəhriz suyu gözdəmə
Yoxsul qazan quyudan!

* * *

Aşıq, gəzmə qəmboğar,
Qəhər yıخار, qəm boğar.
Varlinin bəxt ulduzu,
Yoxsulun iti doğar!

* * *

Mən aşığam, mürgülər,
Dərdli yatmaz, mürgülər.
Dövlətli var başında,
Yoxsul yuxuda gülər!

* * *

Mən aşığam, yar alar,
Göynək olur yaralar.
Mürvətsizin sözləri
Yoxsul olsan yaralar.

* * *

Aşıq, demə yad olmaz,
Yaxşı qohum yad olmaz.
Könlü yoxsul olanın
Çörəyində dad olmaz!

* * *

Qəm çayım aşdı-daşdı,
Yollarım oldu daşdı.
Can qoydum yar yolunda,
Əzrayıl aldı, qaşdı.

* * *

Oğul, qaytar naxırı,
Nə daşı gəz, nə xırı.
Soyuq torpaq, buz məzar,
Bu da ömrün axırı.

* * *

Köhlə könül sazını,
Gəlim çəkim nazını,
Kim görüb, kim oxuyub
Fələk yazan yazını?!

* * *

Aşıq, hər səhər gələr,
Kef gələr, qəhər gələr.
Fələkdə bir bulaq var,
Suyunnan zəhər gələr.

* * *

Mən aşiqəm gözələ,
Qoru, düşməz göz ələ.
Ömür bahara dönər
Göz dəyərsə gözələ.

* * *

Ana, qurban yaşına,
Gözdən axan yaşına.
Sən dolansan daş ollam,
Mən dolanım başına.

* * *

Aşıq deyər, ayazdı,
Nə payızdı, nə yazdı.
Sən yazdığını bəlliidi,
Görək Fələk nə yazdı!

* * *

Mən aşıgam, yaz ağlar,
Yaz, doğmuya, yaz, ağlar.
Yara həsrət gözlərim
Qışda dolar, yaz ağlar.

* * *

Mən aşiq, yannan gedər,
Yammaz yamannan gedər.
Çörək dostu süfrədən,
Can dostu cannan gedər!

* * *

Mən aşiq, qatil olmaz,
Mərd gəlsin, qatil, olmaz.
Könül dostu olanın
Düşməni qatil olmaz!

* * *

Aşıq, ürək-ürəyə,
Minnət yiğma kürəyə,
Əsil dost əsir olmaz
Mala, mülkə, çörəyə!

* * *

Aşıq, göz yaşı olar,
Gözdə göz yaşı olar.
Ömür dostu ölənin
Dostu baş daşı olar!

* * *

Aşıq deyər, daşınar,
Dərdli dərddən daşınar.
Var dostunu itirən
Var gördükcə qaşınar!

* * *

Aşıq deyər, qan damar,
Canda candı qan-damar.
Namərd verən köhlənin
Yəhərinnən qan damar.

* * *

Aşıq deyər, qan-damar,
Göz ağlasa qan damar.
Mərhəməti ölənin
Xəncərinnən qan damar!

* * *

Aşıq, yox havasınınan,
Elinnən, obasınınan –
Mərdin zəhəri xoşdu
Namərdin dəvasınınan!

* * *

Mən aşiqəm öyünə,
Könlü gözəl öyünə.
Özü göyçək olanın
Elçi gəlməz öyünə!

* * *

Aşıq deyər, hul köçər,
Hul atlanar, hul köçər.
Namusunu satan qız
Bu dünyadan dul köçər!

* * *

Aşıq deyər, ər olmaz,
Hər kişidən ər olmaz.
Gündə bir ər tapana
Ər öyündə ər olmaz!

* * *

Aşıq deyər, nənnini,
Yığval əyər nənnini.
Könlü yağır gözəllər
Boş yırğalar nənnini!

* * *

Aşıq deyər, bacalar,
Bac verənnən, bac alar.
Hər kişi yar olan
Qucaqlarda qocalar!

* * *

Dünya qeyli-qalıymış,
Məcnun Gøyçəli

Dərələyəz harayı

Hər nəğməli valıymış.
Vətən vətəndə şərbət,
Qəriblikdə balıymış!

* * *

Qəmxarımdı qəm-kədər,
Keçdi ömür-gün hədər.
Dünyada dərd görmədim
Vətənsiz olmaq qədər!

* * *

Mən aşığam çatılar,
Polad qollar çatılar.
Vətəndəki ocaqdan
Bir də çətin çatılar.

* * *

Ayrılmışam fərəhdən,
Tüstüm çıxır kürəkdən.
Nola bir yol dadaydım
Vətəndəki çörəkdən.

* * *

Mən aşığam, Vətəndə,
Yazlıq oldu Vətən də.
Şahlar qalxıb baş əyər
Nökər olsan Vətəndə!

* * *

Aşıq demə, yad əldə,
Qana batıb yad əl də.
Mənə doğma deməyin,
Vətən qalıb yad əldə!

* * *

Mən aşığam, bölən yox,
Dərdim gəlib, gələn yox.
Vətənsiz çıxır canım,
Qibləmi də bilən yox!

* * *

Yolum daraldı, neynim,
Baxçam saraldı, neynim.
Vətən verən canımı,
Qəriblik aldı, neynim!

* * *

Aşıq deyər, azara,
Çox dərdini az ara.
Vətən qoyub gələni
Qürbət alar məzara.

* * *

Aşıq, dərdim yaz, ara,
Qış könlümü yaz ara.
Qürbətdə çıxan canı
Qəm tapşırar məzara.

* * *

Mən aşığam, dəvası,
Yox dərdimin dəvası.
Vətən dərdi qoxuyur
Qəribliyin havası!

* * *

Vətən, üzünü döndər,
Külü başıma əndər.
Gözümdə yaş qalmadı,
Gözdən yaşını göndər.

* * *

Mən aşiq qalana bax,
Dərdlərə salana bax.
Dünən dedim yaxşıyam,
Dilimdə yalana bax!

* * *

Mən aşığam gün gələ,
Ay dolana, gün gələ.
Nola dönəm Vətənə,
Göylərimə gün gələ!

* * *

Aşıq deyər, qoşadan,
Göydə olmaz qoşa dan.
Yaxşılardan yaxşısı
Yaxşılığı yaşadan!

* * *

Mən aşığam, el gəzər,
El gəzəni el gəzər.
Əldən gələn yaxşılıq
El dolaşar, el gəzər.

* * *

Mən aşığam, qəm gələr,
Qəm öyünə qəm gələr.
Yaxşı yansa el ağlar,
Namərd içib, dəm gələr!

* * *

Aşıq elinnən köçər,
Yanar, xülünnən köçər.
Yaman qapı bağlasa
Yaxşı könülnən keçər!

* * *

Bağban görünçə qalar,
Barın dərincə qalar.
Mərd dünyani qocaldar,
Namərd ölüncə qalar!

* * *

Mən aşığam, mərd qala,
Namərd gedə, mərd qala.
Müxənnət himnən yıxar,
Hey ucaldar mərd qala!

* * *

Aşıq demə, quyusu,
Kənkan yorğun, quyu su.
Mərdin yolu çox olar,
Kəmfürsətin quyusu!

* * *

Mən aşığam, dilə, gəl,
Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Bülbül olub, gülə gəl.
Namərddən od alınca
Mərd oğluna külə gəl!

* * *

Dünya yaman dünyadı,
Dərdə salan dünyadı.
Nə veribsə söyümmə,
Bir gün alan dünyadı.

* * *

Aşıq, könlüm dolubdu,
Bağım, baxçam solubdu.
Dünya həmin dünyadı,
İnsan hayif olubdu!

* * *

Aşıq, bezar dünyadı,
Qəmə bezar dünyadı.
Özü cənnət məkanı,
Qoynu məzar dünyadı!

* * *

Aşıq elsiz xəstədi,
Bülbül gülsüz xəstədi.
Asda dolan, asta gəz,
Dünya məzar üstədi!!

* * *

Mən aşiq, bu dünyadı,
Gördüyün bu dünyadı.
Cənnət deyib, kül olma,
Yaraşıq bu dünyadı!

* * *

Aşıq deyər, can bezər,
Yoxsul olsan can bezər.
Varlı bacı öyündə
Kasib qardaş yer gəzər!

* * *

Mən aşıgam, oyana,
O alışa, o yana.
Xəsis qardaş var deyər,
Yoxsul bacı, oy ana!

* * *

Mən aşıq, özü keçər,
Ocaqda közü keçər.
Kasıbların çarası,
Varlının sözü keçər!

* * *

Aşıq, demə yara gəl,
Könlüm olub yara, gəl.
Demişdim ki, var gətir,
Demədim ki, vara gəl.

* * *

Aşıq deyər, var kişi,
Göz bağlıyar var, kişi.
Varın varsa yoxa ver,
Qoy desinlər var kişi!

* * *

Demə, ayrı zamandı,
Könül yixma, amandı.
Əl tut, əllər açılsın,
Səxa – dindi, imandı!

* * *

Dərya qurut, dağ aşır,
Qaya çapdır, çay daşır.
Neyləsən də onu bil,
Ömrə səxa yarası!

* * *

Ay ana, Vətənmi var?
Dadıma yetənmi var?
Torpaq üstünü örtüb,
Üstümü örtənmi var?!

* * *

Ana, kimnən küsübsən,
Məcnun Gøyçəli

Dərələyəz harayı

İnciyibsən, dönübsən?
Bayram aşın gəlmədi,
Bildim hara köcübsən.

* * *

Fələk, məni qınama,
Dar günümdü, yanama.
Torpaq qabağa düşüb,
Yetənmirəm anama!

* * *

Ata şərəfdi, şandı,
Tacı-taxdı, xaqandı.
Ana cənnət olsa da,
Ata cənnət məkandı!

* * *

Aşıq deyər, atamdı,
Din-imanım atamdı.
Yarı canım ölübdü,
Yarı canım atamdı!

* * *

Demə, fələknən çəkər,
Qəmsiz fərəhnən çəkər,
Ana dərdi ah ilə,
Ata ürəknən çəkər!

* * *

Ana, bağırı daşdiyam,
Yığvalı ataşdiyam.
Verəmmədim borcunu,
Məzarına borcluyam!

* * *

Aşıq deyər, yalandı,
Kim yandı, kim qalandı?
Övladı bəd ananın
Ömrü-günü talandı!

* * *

Aşıq solanda bilər,
Ürək dolanda bilər.
Bala ana dadını
Ana olanda bilər!

* * *

Oğul canımdır mənim,
Canda qanımdır mənim.
Qəsrim, qalam, qalaçam,
Xanimanımdır mənim!

* * *

Mən aşiq, yaş gəzdirir,
Nəmlı göz yaş gəzdirir.
Oğul var – qala daşı,
Oğul var daş gəzdirir.

* * *

Aşıq, binadan gələr,
Başdan, binadan gələr.
Oğul Tanrı payıdı,
Ağlı anadan gələr!

* * *

Sular axannan gedər,
Çaxmaq çaxannan gedər.
Əsil övlad elindi,
Nankor yaxannan gedər!

* * *

Gözlərini yaşlama,
Haray-həşir başlama.
Başın bədəndə daşdı,
Özgə başı daşlama!

* * *

Aşıq deyər, cavannıq,
Şannan getdi, cavannıq,
Ömrə sultan, xaniydı,
Cannan getdi cavannıq!

* * *

Aşıq deyər, bərədə,
Məcnun Gøyçəli

Dərələyəz harayı

Ahu mələr bərədə.
Gənclik zirvədə qalif,
Yuxum gəlmir dərədə!

* * *

Mən aşığam, biləsən,
Ağlasan da güləsən.
Qocalığın qədrini
Cavannıxda biləsən.

* * *

Aşıq, amana qaldı,
Oxu kamana qaldı.
Cavannıx bal-şəkərdi,
Dadı zamana qaldı!

* * *

Aşıq deyər, oda bax,
Oda düşüb o da bax.
Əl gətirib, diş yemir,
Ağzımdakı dada bax!

* * *

Mən aşığam, tel-telə,
Yaraşaydı tel-telə.
Gündə qurban kəsərdim
Toxunsayıdı tel-telə!

* * *

Dünya, səndə Leyli var,
Eşqinnən gileyli var.
Məcnun qalxın daqlara,
Dərdin ona meyli var!

* * *

Aşıq deyər, harama,
Kef yaraşır harama?
Sən ki, halal doğuldun,
Urcah oldun harama.

* * *

Mən aşıgam, günə bax,
Günə boylan, günə bax.
Hünərin var, bircə yol
Mən gördüyüm günə bax.

* * *

Mən aşiq, belə qala,
Ocağın belə qala.
Balam getdi, gəlmədi,
Dağılsın belə qala.

* * *

Əzizim, belə qaldı,
Kəmərin belə qaldı.
Tanrı dərdi yühlüyüf,
Ağrısı belə qaldı.

* * *

Əzizim, Qarabağda,
Düşmüşəm qara bağda.
Elimi haraylayın
Şivəndi Qarabağda.

* * *

Mən aşiq, Qubadlıda,
Göy kişnər Qubadlıda.
Köç qalxdı, yurd talandı,
Ah qaldı Qubadlıda.

* * *

Füzulidə yazmı var?
Söhbətmi var, sazmı var?
Ayrılıqmı üzüdür?
Yazında ayazmı var?!

* * *

Yaralara sarıxdım,
Huşum getdi, karıxdım.
Qəribliyə dözürdüm,
Köşkün görüb darıxdım!

* * *

Yazı, yazana qaldı,
Quyu qazana qaldı.
Qəribliyi atmağım
Yazı yazana qaldı.

* * *

Bülbül gülünnən gələr,
İgid elinnən gələr.
Qəriblikdə ölənin
Gülü külünnən gələr.

* * *

Aşıq deyər, yada bax,
Yada boylan, yada bax.
Qarabağım gedibdi,
Ağızlarda dada bax.

* * *

Mən aşığım, oda bax,
Oda yanır o da bax.
Qarabağda odmu var,
Gəl sinəmdə oda bax.

* * *

Əziziyəm, oyana,
Yatannarım oyana.
Qarabağım dardadı,
Sən hardasan, ay ana?!

* * *

Mən aşığım, balam vay,
Qəsrim haray, qalam vay.
Balam Göyçədə öldü,
Xocalıda balam vay!

* * *

Qarabağdan el çıxıb,
Mızrab sıñıb, tel çıxıb.
Tanrıda günahmı var,
Bəndə bədəsil çıxıb.

* * *

Qarabağda qan çıxıb,
Məcnun Goyçəli

Dərələyəz harayı

Şəfəqi vaydan çıxıb.
Satqına bax, sən Allah,
Elə bil, toydan çıxıb!

* * *

Aşıq deyər, atan var,
Aralığı qatan var.
Qarabağı taliyib
Var üstündə yatan var.

* * *

Əziziyəm, gəz məni,
Axtar məni, gəz məni.
Bu dünyamı itirdim,
O dünyada gəz məni.

* * *

Qarabağda saraldım,
Ocaq kimi qaraldım.
Şuşada bağbecərib,
Qəm-qüssədən bar aldım.

* * *

Qarabağım, ağlama,
Yollarını bağlama.
Canım nicat yolundu,
Ürəyimi dağlama!

* * *

Aşıq deyər, qəm gedir,
Diz qatlanır, qəm gedir.
Gülablını görməyə
El atlanır, qəm gedir.

* * *

Mən aşığam, düz gedər,
Haq büdrəməz, düz gedər.
Qarabağı olanın
Düşmənləri düz gedər.

* * *

Aşıq deyər, Vətəni,
Könül istər Vətəni.
Şuşada can qoyanın
Qarabağdı Vətəni!

* * *

Əziziyəm, Vətəni,
Yaxşı saxla Vətəni.
Qarabağı gedənin
Dilə gəlməz Vətəni!

* * *

Ağarır yalnız qası,
Yığılınır yolun daşı.
Tərtəri çay eyləyib
Kəlbəcərin göz yaşı.

* * *

Mən aşiq, Kəlbəcərdi,
Dərdimi dərd becərdi.
Gözdərimi bağlama,
Görürəm, Kəlbəcərdi.

* * *

Mən aşix, Kəlbəcərdə,
Elsizdi Kəlbəcər də.
Göyçədə atdan endim,
Qəm mindim Kəlbəcərdə!

* * *

Kəlbəcərdə aya bax,
Həftəyə bax, aya bax.
Qəhər boxçam dolubdu
Görən deyir paya bax!

* * *

Aşıq deyər, gələydim,
Dərdi-qəmi böləydim.
Nola Göyçə tərəfdən
Kəlbəcəri görəydim!

* * *

Kəlbəcərim, dolanda,
Çiçək kimi solanda,
Göyçə deyib ağladım
Göyçə sənsiz qalanda!

* * *

Kəlbəcərdə qara bax,
Borana bax, tara bax.
Düşmən tutub dörd yanı,
Deyirlər ki, tora bax.

* * *

Güllərimi dərdilər,
Dərib yelə sərdilər.
Göyçə, öyün yixılsın
Kəlbəcəri verdilər.

* * *

Kəlbəcər yara bağlar,
Dağları dağı dağlar.
Qurbanın məzarında
Şəmşirin sazı ağlar.

* * *

Əziziyəm Göyçüyə,
Könül qonar göyçüyə.
Kəlbəcəri qaytarın
İman dönsün Göyçüyə.

* * *

Kəlbəcərdə gözüm var,
Çəsməsində sözüm var.
Göyçə deyib sürünnəm,
Dərd çəkməyə üzüm var.

* * *

Xocalım, ay Xocalım,
Məlalındı məlalım.
Özünü yağı aldı,
Qoy dərdini mən alım!

* * *

Xocalı fəğan etdi,
Kükredi seli getdi.
Döyüşə ərənnəri,
Qırğına eli getdi.

* * *

Haray-haray elləri,
Ağı deyən dilləri.
Kərbəlanın düzüdü
Xocalının çölləri!

* * *

Təklik səbrini kəsdi,
Qara yellərin əsdi.
Alınmazdın, Xocalım,
Satqın dizini kəsdi.

* * *

Qəm məni nişan aldı,
Möhnət qolumu saldı.
Gözdərim Qarabağda,
Canım Goyçədə qaldı.

* * *

Əzizim, Qarabağı,
Dolan, gəz Qarabağı.
Dünyanı qəm titrədir,
Ah tutub Qarabağı!

* * *

Xocalı dizdən oldu,
Ocağı közdən oldu,
Düşmən atan tūfəngin
Gülləsi bizdən oldu!

* * *

Mən aşiq, yada qaldım,
Yoruldum, yolda qaldım.
Dağları ahım tutub,
Mən qeyli-qalda qaldım!

* * *

Mən aşiq, Əlimmi var?
Ayağım, əlimmi var?
Qəriblikdə can gedir,
Elatım, elimmi var?!

* * *

Eləmi gözə gəldim,
Söhbətə, sözə gəldim.
Külümü sovuranın
Öyünə közə gəldim!

* * *

Səsdədi qeyrət məni,
Büründü heyrət məni.
Ya könlümü şad eylə,
Ya dərdə öyrət məni!

* * *

Vətəni satana bax,
Qəflətdə yatana bax.
Namusu yelə verib,
Tüfəngi atana bax!

* * *

Hər sitəmnən haliyam,
Taleyi yaraliyam.
Yerimi xəbər alma,
Görmürsən, Xocaliyam?

* * *

Xocalıda ələm var,
Yaş içində giləm var.
Bu zülmü, bu ağını
Yaza bilən qələm var?!

* * *

Aşıq sözünnən gedər,
Dərddi közünnən gedər.
Çox da var-dövlət demə,
Kimin özünnən gedər?!

* * *

El köşdü, Ağa qaldı,
Naləsi dağa qaldı.
Gətirən əl, görən göz
Beş arşın ağa qaldı!

* * *

Mən aşigham, çən gələ,
Duman qalxa, çən gələ.
Bircə gün ömrüm ola,
Vətənə köçüm gələ!

* * *

Mən aşigham, qəm çəkər,
Qəm atdanar, qəm çəkər.
Qəribliyə köçənin
Karvanını qəm çəkər!

* * *

Göyçənin yolları qar,
Ürək göynər, səbir dar.
Gələnim çoxdan gəlib,
Qayıdıb gedənmi var?!

* * *

Qəhər səbrimi kəsdi,
Qış ömrümə tələsdi.
Məni qəm titrədirdi,
Elə bildin yel əsdi.

* * *

Əzizim, göndər məni,
Dərvişə döndər məni.
Allahım, zəlil eylə,
Göyçüyə göndər məni!

* * *

Mən aşiq, dağlarım var,
Dağ üstə dağlarım var.
Namərdə üz çevirmə,
Deməsin ağlarım var!

* * *

Mən aşiq, çənə gəl bax,
Dumana, çənə gəl bax.
Leylisiz Məcnun oldum,
Çölə düşənə gəl bax!

* * *

Mən aşiq, Qarabağlar,
Qar düşər yola, bağlar,
Ana ağlar qoyanın
Anası qara bağlar.

* * *

Aşıq elində gəzər,
Xənçər belində gəzər.
Qəlbində qurd yatanın
Dişi dilində gəzər!

* * *

Əzizim, baxar, gedər,
Od düşər, yaxar gedər.
Evsizi evə qoyma,
Evini yıxar, gedər!

* * *

Eləmi hədər gedər,
Qara gün didər gedər.
Arvadyosun kişinin
Arvadı oynas güdər!

* * *

Əzizim, Qarabağda,
Qövr edir yara bağda.
Cabbar Xanı səsləyir:
Talan var Qarabağda!

* * *

Bədən ağlar, can ağlar,
Gecə yanar, dan ağlar.
Gözdərdə yaşmı qalib,
Xocalıda qan ağlar!

* * *

Qara gəldi bu fəsil,
Məcnun Gøyçəli

Dərələyəz harayı

Bu bəd zaman, bu nəs il.
Hər eldə bir dağlı var, -
Xocalıda hər nəsil.

* * *

Əzizim, daşım ağlar,
Yarım-yoldaşım ağlar.
Xocalını ağlama,
Gözümdə yaşım ağlar!

* * *

Eləmi, beli sindi,
Göynədi, eli sindi.
Xocalı harayınınnan
Millətin beli sindi.

* * *

Mən aşığam, yala bax,
Dağa boylan, yala bax,
Xocalını axtaran,
Ürəyimdə xala bax!

* * *

Namərddəki sözə bax,
Mərdi salıb düzə, bax.
Xocalıdan danışır,
Hələ bunda üzə bax!

* * *

Mən aşiq, o da qala,
Odumu oda qala.
Qorxuram qərib öləm
Məzarım yada qala.

* * *

Dağlarda dağa baxma,
Soluxub, tağa baxma.
Sinəm ocaq yeridi,
Daşa, torpağa baxma.

* * *

Mən aşigam, neyliyəm,
Dərdi kimə söylüyəm.
Elat Goyçəyə qalxa,
Sinəmi yol eyliyəm.

* * *

Aşıgam, yazan ağlar,
Dərdimi yozan ağlar.
Yoxsulu ocaq sixar,
Evində qazan ağlar.

* * *

Aşıq nağıl danışar,
Başda ağıl danışar.
Varlı vardan deyəndə
Yoxsul nağıl danışar.

* * *

Gəlin ələdi keçdi,
Dərdi bələdi keçdi.
Quzuları mələrdi,
Özü mələdi, keçdi!

* * *

Mən aşigam yan-yana,
Kim odlana, kim yana.
Dünyanı oyaq qoyar
Balası ölmüş ana.

* * *

Yetdi ayrılıq dəmi,
Ağlar sazımın bəmi.
Köcün Göyçə köçüydü,
Bu nə köcdü, ay əmi?!

* * *

Aşıq deyər, ayrılıq,
Dərd qanatdı ayrılıq.
Gəldim əmi görməyə,
Sızıldatdı ayrılıq.

* * *

Aşıq sirdaş itirdi,
Gözləri yaş itirdi.
Əmi deyib ağladım,
Atam qardaş itirdi.

* * *

Əmi, öyünü gördüm,
Günsüz göyünü gördüm.
Yerində qəm yatırdı,
Torpaq öyünü gördüm!

* * *

Dağlara bax, dağlara,
Heyran qalıb ağlara.
Dərddən Məcnun olmuşam
Mehir salıb ağlara!

* * *

Mən aşığam gün keçir,
Yaxşı dolan, gün keçir.
Zaman durub yerində,
Ömür keçir, gün keçir.

* * *

Aşıq deyər, dərd yetər,
Dərd yanına dərd yetər.
Qəm çölündə ağlama
Boynu bükük gül bitər.

* * *

Əzizim, gülə gəldi,
Bülbülüm gülə gəldi.
Mən könül istəmişdim,
Ayrılıq dilə gəldi.

* * *

Mən aşığam, ləkədi,
Tağın meyli ləkədi.
Özgə verən üzüyün
Ürəyimdə ləkədi.

* * *

Gözlə gəzəydim səni,
Məcnun Goyçəli

Dərələyəz harayı

Qəlblə süzəydim səni.
Nübar salxım kimisən,
Özüm üzəydim səni.

* * *

Mən aşiq, gülü dəstə,
Könlünlə könlüm istə.
Gecə boynuma sarıl,
Gündüz gəz sinəm üstə.

* * *

Ceyran örüş yerinə,
Gözəl görüş yerinə.
Canımı qiymət eylə,
Apar öpüş yerinə.

* * *

Mən aşığam, lal gəzər,
Gözəl tirmə-şal gəzər.
Meylim xalına qondu,
Xəyalım da xal gəzər.

* * *

Mən aşiq, gözüm üstə,
Yeri gəl gözüm üstə.
Yar üzünü döndərib,
Qalmışam üzüm üstə.

* * *

Aşıq deyər, gülünnən,
Bağban gələr gülünnən.
Güllə yaxanı açdım
Gül utandı gülünnən!

* * *

Çəkdim cəfa, gəlmədin,
Gəldin, səfa gəlmədin
Dar ağacım quruldu,
Sən insafa gəlmədin.

* * *

Əzizim, gözlə məni,
Yandırma gözlə məni.

Gedincə ağlım aldın,
Gəlincə gözlə məni.

* * *

Mən aşigam, gələndə,
Gözdən güldü gələn də.
Nənəm yuxu görürdü
Sən xoşuma gələndə.

* * *

Mən aşigam, otaqda,
Könül açır otaq da.
Güldanda gül olaydım
Sən soyunan otaqda.

* * *

Əziziyəm, sözə gəl,
Kül axtarma, közə gəl.
Üzünü göstər dedim,
Demədim ki, gözə gəl.

* * *

İncə belini oynat,
Qıvrım telini oynat.
Ya eşqinə qanad ver,
Ya mən dəlini oynat.

* * *

Ay qız, yarın Əlidi,
Dörd yanında ləlidi.
Səni görən ağıllı
Gözəl gəzsə dəlidi.

* * *

Könlümü bölən nədi?
Qüssəmi silən nədi?
Sən yanına gəlibsən,
Başına gələn nədi?!

* * *

Mən aşigam, düz dolan,
Baxçada gəz, düz dolan.
Ya qucağında süslə,

Ya başımı üz dolan.

* * *

Mən aşiq, gülə baxdı,
Bülbülü gülə baxdı.
Məni Məcnun eylədi,
El dönüb cölə baxdı.

* * *

Gözəl, heyranın ollam,
Quzu qurbanın ollam.
Bir yol könlümü alsan
Min yol qadarı allam.

* * *

Mən aşiq, ulu dağlar,
Tökülər dolu dağlar.
Yar fərmanım yazıbdı,
Öldürün qulu, dağlar.

* * *

Aşıq deyər, yaşıdı gəl,
Başım oldu daşdı gəl.
Ürəyim ağlar qalıb,
Durma, gözü yaşıdı gəl.

* * *

Əzizim, yolum üstə,
Dolan, gəl yolum üstə.
Öpəydim, xumar-xumar
Qalaydın qolum üstə.

* * *

Bağlara bağlı gəldim,
Dağlara bağlı gəldim.
Gözlərinə satıldım,
İtirib ağılı gəldim.

* * *

Göyçəkdən göyçək gəlin,
Ləbləri ləçək gəlin.
Eşqin dolu camını
Doldur ver, içək gəlin.

* * *

Şərbətim, balım gəlin,
Qurbəndi malım, gəlin.
Ya könlümü al gedim,
Ya öldür qalım, gəlin.

* * *

Aşıq deyər, qoşa dağ,
Dərdimə dərd qoş a dağ.
Məni mənnən alıbdı
Sinəndəki qoşa dağ.

* * *

Aşıq deyər, toya bax,
Geyin, sallan toya bax.
Sinən sinəmə dəydi,
Könlümdəki toya bax.

* * *

Mən aşiqəm, öyünə,
Gözəl baxıb öyünə.
Buxaqdan öpüş alam,
Əl dizinə döyünə.

* * *

Mən aşiqəm, yar gözəl,
Yar sevənə yar gözəl.
Sinən cənnət məkanı,
Şux bəslənən nar gözəl.

* * *

Hörüklərin hörəndə,
Dal gərdana sərəndə.
Məhləmizdə gün çıxır
Sən həyətə gələndə.

* * *

Baxçada yar titrəyə,
Əlində tar titrəyə.
Əl uzadam dərməyə,
Köksündə nar titrəyə.

* * *

Əzizim, boyu bəstə,
Qoyma məni qəfəsdə.
Könlüm könlünə qona,
Dodağım ləbin üstə.

* * *

Unudar elat məni,
Apar amanat məni.
Gecə laylanı çalım,
Sabahlar oyat məni.

* * *

Mən aşiq, belə ceyran,
Öyrənib ələ ceyran.
Çöllərdən xəbər alın,
Harda var belə ceyrana?

* * *

Mən aşiq, bu qiyməti,
Bu haqqı, bu qiyməti.
Canına can vermişəm,
Kim verər bu qiyməti.

* * *

Aşıgam qaralandı,
Ay doğdu paralandı.
Əzrayıl nə bilsin ki,
Gözlərin can alındı.

* * *

Mən aşiq, üzüm üstə,
Dolan, gəl üzüm üstə.
Yel qalxıb, külək əsdi,
Tel dəydi üzüm üstə.

* * *

Əziziyəm, naçaram,
Qanad alıb uçaram.

Sən qapını bağlayan
Mən könlümlə açaram.

* * *

Qəm köçünnən qalardım,
Qol boynuna salardım.
Bir gecə mənim olsan
Yüz il qulun olardım.

* * *

Yandırma, söndür məni,
Danışdır, güldür məni.
Vurma xənçər yarası,
Naz ilə öldür məni.

* * *

Aşıq deyər, dər məni,
Dərmana göndər məni.
Mənim qıbləm özünsən,
Özünə döndər məni.

* * *

Mən aşığam, ay qalar,
Həftə ötər, ay qalar?
Ömürdən məhəbbətə
Bir gecəlik pay qalar.

* * *

Aşıq deyər, gələni,
Yola salın gələni.
Canalan yola salmaz
Məhəbbəti öləni.

* * *

Gözlərində qarayam,
Saf eşqinə sarayam.
Sən könlümdə qalasan,
Mən telini darayam.

* * *

Mən aşiq, özüm qala,
Odunda közüm qala.
Səni götürəm qaçam,
Yurdunda izim qala.

* * *

Mən aşiq, Araz boyu,
Dolan, gəz Araz boyu.
Həsrət adlı bağ salıb
Becərdim Araz boyu!

* * *

Üzü üzümə baxdı,
Gözü gözümə baxdı.
Yandırıcı, su istədim
Dönüb közümə baxdı.

* * *

Dağlar çəndə üşüdü,
Gül çəməndə üşüdü.
Dünyaya neyləmişdim,
Dünya məndə üşüdü.

* * *

Əzizim, oda yaxdın,
Tutuşdum, oda yaxdın.
Mən dönsəm, qan olardı,
Sən dönüb niyə baxdın?!

* * *

Əziziymə, ağlama,
Ürəyimi dağlama.
Göyçədə can verməsəm
Gözlərimi bağlama.

* * *

Əzizim, oyun eylər,
Qurbanın qoyun eylər.
Könülsüz köçən qızın
Göz yaşı toyun eylər.

* * *

Yadıma elim düşər,

Məcnun Göyçəli

Dərələyəz harayı

Muğanım, Milim düşər.
Gözlərinən öpməsəm
Ağzımda dilim bişər.

* * *

Mən aşiq, o güneylər,
O quzeylər, güneylər.
Dinsizin tərifini
İmansız hər gün eylər.

* * *

Mən aşığım, el düşər,
El atlanar, el düşər.
Qəriblikdə ölənin
Məzarına sel düşər.

* * *

Aşıq, yalan dünyadı,
Verib-alan dünyadı.
Bizə qalan bizdə yox,
Burdən qalan dünyadı.

* * *

Aşıq deyər, vara bax,
Mala, mülkə, vara bax.
Əl gətirən var olmaz,
Baş qazanan vara bax.

* * *

Aşıq, demə hələ var,
At oynadan hələ var.
Əl gətirib, diş yemir,
Kimə gərək belə var.

* * *

Aşıq deyər, varının,
Tələ qurma varının.
Bacarısan könül aç,
Könül qırma varının.

* * *

Aşıq deyər, var üstə,
Cannan keçər var üstə.

Ata üryan, ana ac,
Nənni asıb var üstə.

* * *

Aşıq imana gəlməz,
Yolçu gümana gəlməz.
Pul üstündə doğulan
Torpaq üstə düzəlməz.

* * *

Əziziyəm, dinəllər,
İqbal gülsə güləllər.
Yoxsulun dəvəsini
Qatır bilib minəllər.

* * *

Əziziyəm, var gedər,
Var üstündən var gedər.
Kasıbların öyündən
Haqqa ahı-zar gedər.

* * *

Dərdi qovan olaydım,
Yolu rəvan olaydım.
Tanrı insafa gələ,
Dönüb cavan olaydım.

* * *

Gözündə qara göyçək,
Telini dara göyçək.
Gözəlliyn vurubdu,
Sinəmdə yara göyçək!

* * *

Cahanda yarsan mənə,
Qışda baxarsan mənə.
Qalsam, cənnət məkanım,
Ölsəm, məzarsan mənə.

* * *

Əziziyəm, Goyçəyə,
Ah yetəydi Goyçəyə.
Çən-dumanda azaydım,

Məcnun Goyçəli

Dərələyəz harayı

Yol çəkəydi Gøyçəyə!

* * *

Ocaqda külüm ağlar,
Çəməndə gülüm ağlar.
Göz yaşınnan dolubdu,
Gøyçədə zülüm ağlar.

* * *

Aşıq deyər, el gələ,
El toyuna el gələ.
«Gøyçə gülü» çalına,
Yurd yerinə el gələ.

* * *

Quzeydə qar olaydım,
Güneydə bar olaydım.
Ayrılıq yetən günü
Yurdda məzar olaydım.

* * *

Aşıq sözünnən gələ,
Yanan közünnən gələ.
Yurda dönük çıxanın
Çörək gözünnən gələ.

* * *

Aşıq deyər nəvədən,
Könül doymaz nəvədən.
Quzu boyda boyuna
Qurban kəsim dəvədən!

* * *

Əzizim, oyun olsun,
Qurbanın qoyun olsun,
Yayda nişan aparım,
Payızda toyun olsun.

* * *

Aşıq deyər, gülünnən,
Sünbüllünnən, gülünnən.
Sən gülü güldən ayır,
Mən də səni gülünnən.

* * *

Mən aşigam, sözünə,
Söhbətinə, sözünə.
Üzərriyim canımdı,
Yandır özün-özünə!

* * *

Əlin-əlimə dəysə,
Gülün-gülümə dəysə.
Dilim duaçın olar,
Telin-telimə dəysə.

* * *

Mən aşiq, belə dağlar,
Bürünüb tülə dağlar.
Tale qara, yar dönük,
Bəxtimə gülə dağlar.

* * *

Mən aşigam, yar gələ,
Əllərində nar gələ.
Yarın sevgi bağınınan
Məhəbbətə bar gələ.

* * *

Aşıq deyər, qurudu,
Sözüm dildə qurudu.
Vətəndə bağbecərdim
Qürbət eldə qurudu!

* * *

Kəhərimi minmərəm,
Günahkaram, dinmərəm.
Göycə mehi əsməsə
Çiyinlərdən enmərəm.

* * *

Aşıq deyər, il çəkir,
Ay dolanır, il çəkir.
Sən çəkəni kef qosub,
Mən çəkəni fil çəkir!

* * *

Demə, günü xoşam mən,
Kirpix üstə yaşam mən.
Ev yanının ev tikdim,
İçində naxoşam mən!

* * *

Aşıq, töfşüdür məni,
Həsrət töfşüdür məni.
Bahar gəlib Göyçüyə,
Qürbət üzüdür məni.

* * *

Evimdə daş qalmadı,
Gözümdə yaş qalmadı.
Ürəyimnən od aldım,
Bədəndə baş qalmadı.

* * *

Gözü dumanlıyam mən,
Ahlı-amalıyam mən.
Sinəm xəncər yarası,
Yığvalı qanlıyam mən.

* * *

Əzizim, sübhə kimi,
Qayıt gəl sübhə kimi.
Mən axşamlar ağlaram,
Balıncım sübhə kimi.

* * *

Əzizim, bağ yanında,
Bağım var bağ yanında.
Dağım dağa söykənib,
Dağım var dağ yanında.

* * *

Əziziyəm, ağlama,
Gəl sinəmi dağlama.
Dərd evimə qəm verib
Göndərdiyin bağlama.

* * *

Dağları qarsızam mən,
Bağları barsızam mən.
Yurd yolunda yatmışam.
Deyirlər arsızam mən!

* * *

Ağla, ağlarım mənim,
Dağdı dağlarım mənim.
Göyçə uzaq düşübdü,
Ağlar çağlarım mənim.

* * *

Əziziyəm, mənə bax,
Boylan, dolan, yenə bax,
Nə dərd axtar, nə qəm gəz,
Axşam, sabah mənə bax.

* * *

Əziziyəm, lal çəkir,
Demə, dərdi lal çəkir.
Xəncər vurub sinəmə,
Telimə sıgal çəkir.

* * *

Mən aşiq, yana çəkər,
Ər oğlu qana çəkər.
Ağıllı ağıl üstə,
Ağılsız yana çəkər.

* * *

Aşıq deyər, zəkalı,
Kamnan doymaz zəkalı.
Ehtiyacdən sıxilar,
Nəsil qoymaz zəkalı.

* * *

Dönük dönüb yaşayar,
Məcnun Gøyçəli

Dərələyəz harayı

Arsız gülüb yaşayar.
Cahil qalib yaşamaz,
Arif ölüb yaşayar.

* * *

Aşıq deyər, anlamaz,
Ağlı kəmlər anlamaz.
Ürək soyuq, beyin boş,
Kimə gərək bu namaz.

* * *

Aşıq deyər, arxadı,
Suyun səmti arxadı.
Ağıl, kamal, səxavət
Arxasızə arxadı.

* * *

Aşıq dayaz danışar,
Dərdini yaz, danışar.
Ağlı kəmlər kiriməz,
Ağıllı az danışar.

* * *

Aşıq deyər, qiyməti,
Bilməz harın qiyməti.
Göz görməklə görünmür
Adamların qiyməti.

* * *

Aşıq deyər, varınnan,
Gedən qalmaz varınnan.
Ağılla var tapılar,
Ağıl olmaz varınnan.

* * *

Aşıq, sata mülkünü,
Alıb-sata mülkünü.
Fərsiz oğul kül eylər
Varlı ata mülkünü.

* * *

Aşıq deyər, dul qalar,
Ərsiz gündə dul qalar.
Cehizi «gəlin» köçən

Ər evində dul qalar!

* * *

Aşıq deyər, xoş elər,
Dost-dostunu xoş elər.
Yoxsulun cibi dolmaz,
Axmaq könlü boş olər.

* * *

Evimdə kilimmi var,
Yoxsulam, dilimmi var.
Dünyanı görənəm mən,
De məni görənmi var.

* * *

Əziziyəm, qəribdi,
Yoxsul dədə qəribdi.
Kasıbin yurdu olmaz,
Vətəndə də qəribdi!

* * *

Aşıq deyər, güclüdü,
Sözün qalsa güclüdü.
Ağillı az danışsa,
Axmaq sussa güclüdü!

* * *

Aşıq deyər, gizlənib,
Fil altında gizlənib.
Sən əgyara inanma.
Dil altında gizlənib.

* * *

Aşıq, üzünü görüm,
Alış közünü görüm.
Nə qızıl ver, nə gümüş,
Danış, özünü görüm.

* * *

Aşıq deyər, yaz olar,
Yaz dərdini yaz, olar.
Dost qədrini bilənin

Düşmənləri az olar!

* * *

Aşıq deyər, naz eylə,
İşvə eylə, naz eylə.
Ömrə-günə zərərdi,
Şikayəti az eylə.

* * *

Aşıq deyər, köç eylər,
Qərib baxıb köç eylər.
Xoşbəxt yeyər tapanda,
Bədbəxt yiğib, köç eylər.

* * *

Aşıq deyər, çox olar,
Köntöylü söz çox olar.
Qonaq sevməz arvadın
Barmaqları ox olar.

* * *

Aşıq demə, qorxasan,
Yad güləndə qorxasan.
Elə işlər görmə ki,
El biləndə qorxasan!

* * *

Aşıq deyər, gün doğar,
Bəxt açılsa gün doğar.
Könüldə işıq olsa
Qaranlıqda gün doğar!

* * *

Aşıq, demə özgəsi,
De, neyləsin özgəsi.
Bəd xəbəri sən demə,
Qoy söyləsin özgəsi.

* * *

Zirvə düzə qonşudu,
Tellər üzə qonşudu.
Demə, qonşu qızıyam,
Göz də gözə qonşudu!

* * *

Əziziyəm, çalanı,
Dindir dinsin çalanı.
Aşıq, sazin çalanmaz
Mənim könlüm çalanı!

* * *

Aşıq, deyər, solubdu,
Könlüm zindan olubdu.
Göyçəni dərdli bilmə,
Nolub mənə olubdu!

* * *

Əziziyəm, yazanda,
Dərd yazdırır yazan da.
Ömür bəxtə yüklənib,
Fərman yazı yazanda!

* * *

Əzizim, ilə qaldı,
Bülbülüm gülə qaldı,
Vətənə dağ çəkdilər,
Ağrısı elə qaldı.

* * *

Eləmi, elim ağlar,
Sinəmdə selim ağlar.
Göyçəni görmür gözüm,
Ağzımda dilim ağlar!

* * *

Eləmi, qara gəldi,
Tərlanım tora gəldi.
Yurduma dərd gələnnən
Bağıma yara gəldi!

* * *

Əzizim, ağlar məni,
Dağlayar dağlar məni.
Özüm yurda yetməsəm,
Məzarım ağlar məni!

* * *

Əziziym, cahani,
Ahım yixar cahani.
Hamının Göyçəsi var,
Bəs, mənim Göyçəm hanı?!

* * *

Dolandı çağlar demə,
Saraldı tağlar demə.
Ağladan ağladıbdı,
Gəl mənə ağlar demə!

* * *

Varaq üstə qələm var,
Həsrət yüklü şələm var.
Dindirməyin o sazı
Göyçəsində ələm var!

* * *

Yurdda dinənimmi var,
Yanıb, sönənimmi var.
Bulaq, suyun qurusun,
Gəlib, gedənimmi var?!

* * *

Aşıq deyər, ötəydim,
Vüsalıma yetəydim,
Bir ömürlük gül olub,
Yurd yerində bitəydim!

* * *

Soldum, saraldım, Allah,
Qəmnən qəm aldım, Allah.
Təbriz deyib mələrdim,
Göyçəsiz qaldım, Allah!

* * *

Mən aşiq, dağlarım var,
Dağ yıxan dağlarım var.
Arsızın nə vecinə,
Vətənsiz ağlarım var!

* * *

Əzizim, göyüm ağlar,
Torpağım, göyüm ağlar.
Ocağında külüm yox,
Yıxılmış öyüm ağlar!

* * *

Açıq göylərim haray,
Zümrüd göllərim haray.
Bir durnaya tel oldum,
Ağır ellərim haray!

* * *

Mən aşiq, yenə soldum,
Yaş olub gözə doldum.
Yurdumda padişahdım,
Qəriblikdə kim oldum?!

* * *

Göyçə, fikrim, xəyalım,
Könlüm dolu məlalım.
Dərdin çoxdan yetişib,
Özünü hardan alım?!

* * *

Əzizim, yaşa qaldı,
Dərd evim daşa qaldı.
Gözlərinən doymadım,
İlk eşqim yaşa qaldı.

* * *

Əzizim, yara məndə,
Sızıldar yara məndə.
Yaddan məlhəm istəmə,
Qövr edər yara məndə.

* * *

Əzizim, Sarı gəlin,
Gey-sallan sarı gəlin.
Yaram loğmanlıq olmaz,
Sarışa Sarı gəlin.

* * *

Əzizim, qara gilə,
Yaş tökmə gilə-gilə.
Gələn payızı gözlə,
Gəlin ol anamgilə.

* * *

Mən aşiq, yazar ağlar,
Dərdimi yozar ağlar.
Gələndə beşik gülər,
Gedəndə məzar ağlar!

* * *

Əzizim, göy çəmənnən,
Gül açar göyçəmənnən,
Qəlbim sizə bağladı,
Ah çəkdi Goyçə mənnən!

* * *

Mən aşiq, evə döndü,
Qəribər evə döndü.
Ocaq söndü, kül qaldı,
Dağlar qəribə döndü.

* * *

Mən aşiq, yaza dağlar,
Qəbrimi qaza dağlar.
El köcüb, oba qaldı,
Ya qismət yaza, dağlar.

* * *

Əzizim, Qarabağlar,
Qəm çəkən qara bağlar.
Balası ölmüş ana,
Dərdinnən qalib, ağlar.

* * *

Əzizim, yarı, məni,
Neylirsən yarı məni.
Araz, suyun qurusun,
Eylədin yarı məni.

* * *

Əziziyəm, el köçər,
El atlanar, el köçər.
Dünya karvan yoludu,
Hər gələn bir yol keçər.

* * *

Əzizim, sini-sini,
Neynirəm özgə sini.
Bədasıl arvad ölməz,
Öldürər özgəsini!

* * *

Əzizim, bəyaz ağa,
Ruxsatın bə yaz, ağa.
Bax, gələn də bükülür,
Gedən də bəyaz ağa.

* * *

Əzizim nə yaşadı,
Kim gəldi, nə yaşadı.
Ölüm nə tacə-taxta,
Nə baxta, nə yaşadı.

* * *

Əzizim, ləbi püstə,
Könüllə könül istə.
Baxçanda gül olaydım,
Açaydım sinən üstə.

* * *

Əzizim, gülü sarı,
Gül göndər bizə sarı.
Bülbülə xəbər verin,
Görünmür gözə sarı.

* * *

Mən aşiq, arxa-arxa,
Su gələr dolar çarxa.
Bir axşam toyun oldu,
Gözlərim baxa-baxa.

* * *

Əziziyəm, solma sən,
Bulud kimi dolma sən.
Eylədin məni Məcnun,
Barı Leyli olma sən.

* * *

Mən aşığam, qəm çatır,
Dərd atlanır, qəm çatır.
Göyçənin öz dərdi var,
İmanı itkin yatır.

* * *

Əziziyəm, dal-dala,
Ahu mələr dal-dala.
Mən qəribə rəhm elə,
Qucağında daldala!

* * *

Mən aşığam, yad ana,
Ya sərr aça, ya dana.
Anasızə süd verər,
Könül verməz yad ana!

* * *

Mən aşiq, qara baxdim,
Baş qoyub qara baxdim.
Özümü oyatdılar,
Oyanmaz qara baxdim!

* * *

Əzizim, ahım səni,
Bildim sabahım səni.
Əllərim ki, tutmadı,
Qoy tutsun ahım səni.

* * *

Əziziyəm, Şahnazı,
Tarçı, ağlat «Şahnazı».
Yerində məni saxla,
Torpaq, qaytar Şahnazı!

* * *

Dumana bax, dumana,
Ömür qalb gümana.
Göyçə aça qoynunu,
Ruhum ellər dolana!

* * *

Başında qar Ağrıdı,
Çekdiyin nə ağrıdı?
Qəlbimi yarı böldüm,
Məndə qalan ağrıdı.

* * *

Mən aşiq, oda yansın,
Oduma o da yansın.
Yaxşıya qurban canım,
Namərdi oda yansın.

* * *

Əzizim, oyat məni,
O gözlərə sat məni.
Baş qoyum dizin üstə,
Kərəm qıl, oyat məni.

* * *

Dağlar ayazdır mənə,
Neylim ki, yazdır mənə.
Fələk də bəhanədir,
Dərman o qızdır mənə.

* * *

Mən aşiq, yenə gəlməz,
Qurmuşam binə, gəlməz.
Məni bu dərdə salan
İnsafa, dinə gəlməz.

* * *

Mən aşiq, göy çəmənə,
Nur səpər göy çəmənə.
Ana, qurbanın olum,
Anadı Gøyçə mənə.

* * *

Mən aşiq, o da bildi,
Düşmüdüm oda, bildi.
Sızlayırdı gizlicə,
Ağladım, o da bildi.

* * *

Bu dağlar, qala dağlar,
Həmişə qala dağlar.
İzində qəm əkərmış
Öləndə bala dağlar.

* * *

Bu dünya, belə dünya,
Nurunu ələ dünya.
Biz səndən gedərgiyik,
Yaxşılard gələ dünya.

* * *

Aşıq deyər, o yandı,
Səslədim kim oyandı?
O tay-bu tay deməkdən
Canım bu tayda yandı.

* * *

Dünya qəm xanasıdı,
Əl vurma, yanasıdı.
Təbrizə qurban olum,
Qəlbimin parasıdı.

* * *

Mən aşiq, boyu bəstə,
Bəstə, boyunu, bəstə.
Mal-dövlət kara gəlməz,
Ömür-gün olsa xəstə.

* * *

Əzizim, oda bağlı,
Ürəkdi, o da bağlı.
Bir dərdimə yüz məlhəm
Saxlanan oda bağlı.